



PREDLOG
EVA 2024-2570-0078
SKRAJŠANI POSTOPEK

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O OSKRBI Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Temeljna EU predpisa s področje oskrbe z električno energijo sta Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU¹ (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/944/EU) in Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2019/943/EU).² Omenjena predpisa sta bila v slovenski pravni red v celoti implementirana z Zakonom o oskrbi z električno energijo³ (v nadaljnjem besedilu: ZOEE), pri čemer ZOEE za navedeno uredbo določa zgolj način izvajanja nekaterih določb ter kazni za kršitve te uredbe (EU uredbe namreč veljajo neposredno, njihova vsebina se v nacionalni predpis ne prenaša).

Od septembra leta 2021 so se pojavile zelo visoke cene in nestanovitnost na trgih električne energije. Kot je navedla Agencija Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorjev (v nadaljnjem besedilu: ACER) v končni oceni zasnove veleprodajnega trga električne energije EU iz aprila 2022, je to bila predvsem posledica visoke cene plina, ki se uporablja za proizvodnjo električne energije. Zaradi stopnjevanja ruske vojne agresije proti Ukrajini in s tem povezanih mednarodnih sankcij od februarja 2022, je prišlo do plinske krize, motenj na svetovnih trgih energije, poslabšanja težave zaradi visokih cen plina ter znatnega posrednega vpliva na cene električne energije. Ruska vojna agresija proti Ukrajini je povzročila tudi negotovost pri oskrbi z drugimi surovinami, kot sta črni premog in surova nafta, ki se uporabljata v obratih za proizvodnjo električne energije. Ta negotovost je še dodatno znatno povečala nestanovitnost cen električne energije. Zaradi zmanjšane razpoložljivosti več jedrskih reaktorjev in nizke proizvodnje hidroelektrarn so se cene električne energije še bolj povišale.

V razmerah omenjene energetske krize se je pokazalo več pomanjkljivosti in nepričakovanih posledic dotedanje zasnove trga električne energije, ki so bile povezane z vplivom visokih in nestanovitnih cen fosilnih goriv na kratkoročne trge električne energije, zaradi česar so bila gospodinjstva in podjetja izpostavljena znatnim porastom cen. Zato je Evropska komisija pristopila k reformi zasnove trga električne energije (t.i. »Electricity Market Design Reform« – EMD reforma), ki je bila je usmerjena v doseganje dostopnih in konkurenčnih cen električne energije za vse odjemalce, ter njihovo zaščito pred energetskimi krizami. Z navedenimi spremembami naj bi se ublažil vpliv visokih cen fosilnih goriv (zlasti plina), na cene električne energije, da bi se vsem odjemalcem električne energije omogočilo dolgoročno

¹ UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 125, zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2024/1711 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (UL L št. 2024/1711 z dne 26. 6. 2024).

² UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 54, zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2024/1747 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (UL L št. 2024/1747 z dne 26. 6. 2024).

³ Uradni list RS, št. 127/21.

izkoriščanje cenovno dostopne in zanesljive energije iz trajnostnih obnovljivih in nizkoogljivih virov ter energetske učinkovitih rešitev, kar bi lahko zmanjšalo potrebo po širitvi elektroenergetskega omrežja in proizvodnih zmogljivosti.

V sklopu te reforme sta bili sprejeti spremembi obeh zgoraj navedenih EU predpisov:

- a) Direktiva 2019/944/EU je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2024/1711 evropskega parlamenta in sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji ⁴ (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2024/1711/EU).

Splošni rok za uveljavitev predpisov, potrebnih za usklajitev s to spremembo je 17. 1. 2025. Daljši rok za prenos (tj. 17. 7. 2026) je določen za dva člena, in sicer za (1) spremembo 4. člena (pravica do več kot ene merilne in obračunske točke) in (2) novi 15a člen direktive (pravica do souporabe energije). Predlog zakona celovito naslavlja vse spremembe, ne glede na različne roke za prenos (ki pa so upoštevani v prehodnih določbah, kjer so še nekoliko skrajšani).

- b) Uredba 2019/943/EU je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2024/1747 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji ⁵ (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1747/EU).

Sprememba uredbe je začela veljati 16. 7. 2024 in se neposredno uporablja, zato je potrebno ZOEE čimprej uskladiti z navedeno spremembo. Zgolj za nekaj določb obveznosti nastopijo kasneje: (1) novi 19d člen - glede neposrednih programov zaščite cev v obliki dvosmernih pogodb na razliko (od 17. 7. 2027) in (2) novi 19e člen – glede ocene potreb po prožnosti (po sprejemu metodologije s strani ACER, v letu 2026).

Poleg navedenega predlog zakona ureja še nekaj sprememb oz. popravkov, nepovezanih z EU predpisi.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilji predloga zakona so:

- usklajitev s spremenjeno Direktivo 2019/944/EU,
- urejanje načina izvajanja spremenjene Uredbe 2019/943/EU,
- izboljšava določenih členov ZOEE (nekaj popravkov napačnih sklicev in izboljšav na podlagi pripomb iz javne obravnave, nadgradnja institutov, ki jih zakon že vsebuje).

2.2 Načela

Predlog zakona upošteva in temelji na enakih načelih kot ZOEE.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

⁴ UL L št. 2024/1711 z dne 26. 6. 2024.

⁵ UL L št. 2024/1747 z dne 26. 6. 2024.

Predlog zakona vsebuje določbe, s katerimi se spreminja in dopolnjuje ZOEE (v manjšem delu se zaradi uskladitve spreminja tudi Energetski zakon;⁶ v nadaljnjem besedilu: EZ-2) z določbami, ki so potrebne za prenos členov spremenjene Direktive 2019/944/EU, s katerimi se določajo:

- (1) prenos nekaterih definicij (sprememba 4. člena ZOEE),
- (2) pravica do souporabe energije na podlagi pogodbe (t.i. »energy sharing«) (nov 23.a člen ZOEE),
- (3) možnost prožne priključitve, če polna priključitev ni mogoča (tj. določitev prožnih obratovalnih omejitev v soglasju za priključitev) (sprememba 9. in 139. člena, nov 139.a člen ZOEE),
- (4) pravica odjemalcev do pogodbe s fiksno ceno vsaj za eno leto (sprememba 17. člena ZOEE),
- (5) obveznost dobaviteljev, da uporabljajo strategijo varovanja pred tveganji za pogodbe s fiksno ceno (nov 27.a člen ZOEE),
- (6) dodatna zaščita odjemalcev pred odpovedjo pogodbe o dobavi in s tem pred odklopom (sprememba 27. člena ZOEE),
- (7) dodatne naloge distribucijskega operaterja glede objave jasnih informacij o zmogljivostih, ki so na voljo za nove priključitve (sprememba 69. člena ZOEE),
- (8) obveza elektrooperaterja za omogočanje priključitve javno dostopnih in zasebnih polnilnih mest za električna vozila je dopolnjena z obveznostjo funkcij pametnega in dvosmernega polnjenja (sprememba 77. člena ZOEE),
- (9) dopolnjujejo se naloge in pooblastila regulativnega organa (Agencije za energijo) (sprememba šestega odstavka 35. člena in tretjega odstavka 55. člena EZ-2 – uskladitvena določba),
- (10) možnost začasne kontrole cen električne energije gospodinjstvom, malim poslovnim odjemalcem ter malim in srednjim podjetjem, v primeru krize pri oskrbi z energijo (nov 138.a člen ZOEE).

Predlog zakona vsebuje tudi določbe, s katerimi se spreminja in dopolnjuje ZOEE z vsebinami, s katerimi se ureja način izvajanja spremenjene Uredbe 2019/943/EU:

- (1) prenos nekaterih definicij (sprememba 4. člena ZOEE),
- (2) pravna podlaga za naročilo sistemskemu operaterju, da pripravi predlog za naročilo produktov za izravnavo konic, za namen zmanjšanja povpraševanja po električni energiji v času konic (novi 138.b člen ZOEE),
- (3) pristojnosti sistema operaterja glede predpisovanja pravil glede potrjevanja podatkov na namenskih merilnih napravah, ki se uporabljajo pri storitvah prilagajanja odjema ali prožnosti (sprememba 136. člena ZOEE),
- (4) možnost programov za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv, v primeru težav z zagotavljanjem prožne proizvodnje zaradi opuščanja fosilnih virov (novi 44.a – 44.e členi ZOEE) in
- (5) kazni za pristojne operaterje v primeru kršitev 8., 9., 19e in 50. člena uredbe (sprememba 157. in 160. člena ZOEE).

Spremembe ZOEE, ki niso posledica EU predpisov, so:

- (1) dopolnitev obstoječega koncepta zasilne oskrbe v primeru propada dobavitelja (sprememba 32. člena ZOEE in sprememba tretjega odstavka 161. člena EZ-2 – uskladitvena določba),
- (2) popravek definicije javnega značaja omrežja (sprememba 71. člena ZOEE),
- (3) popravek 72. člena ZOEE o podelitvi koncesije, tako da se uskladi z Zakonom o nekaterih koncesijskih pogodbah in z Direktivo 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (sprememba 72. člena ZOEE),

⁶ Uradni list RS, št. 38/24.

- (4) nadomestitev pojma »končni odjemalec« s širšim pojmom »uporabnik sistema« na vseh potrebnih mestih (sprememba 13., 14., 18., 19, 21., 22, 157., 159. in črtanje 36. člena ZOEE),
- (5) nekaj popravkov napačnih sklicev v ZOEE in izboljšav na podlagi pripomb iz javne obravnave,
- (6) možnost delne ali popolne oprostitve plačevanja omrežnine za črpalne hidroelektrarne in baterijske hranilnike, ki so neposredno priključeni na omrežje (sprememba 109. člena ZOEE),
- (7) predpisovanje načel, ki jih mora Agencija za energijo upoštevati pri določitvi metodologije obračunavanja omrežnine (sprememba 124. člena ZOEE),
- (8) prenehanje veljavnosti določb o energetske revščini ter podaljšanje njihove uporabe do sprejema novega zakona o učinkoviti rabi energije (ZURE-1), v katerem bo področje energetske revščine celovito urejeno.

b) Način reševanja:

Predlog zakona vsebuje določbe, s katerimi se spreminja in dopolnjuje ZOEE z določbami, ki so potrebne za prenos členov spremenjene Direktive 2019/944/EU, ter z določbami, s katerimi se ureja način izvajanja spremenjene Uredbe 2019/943/EU.

Zaradi spremenjene Direktive 2019/944/EU so potrebne tudi določene uskladitve določb EZ-2 v členih o pristojnosti in pooblastilih Agencije za energijo in zasilni oskrbi (ki so podrobneje opredeljeni v prejšnji točki), pri čemer ne gre za večje spremembe, temveč za manjšo spremembo obstoječih institutov.

Na podlagi predloga zakona so predvidene naslednje aktivnosti glede podzakonskih predpisov:

- Agencija za energijo bo izdala metodologijo za izdelavo strategije za omejitev tveganj dobaviteljev (novi 27.a člen ZOEE) ter uskladila metodologijo za obračun omrežnine (spremenjen 124. člen ZOEE),
- elektrooperater bo dopolnil sistemska obratovalna navodila iz 136. člena tega zakona (1) z načinom izvajanja določb o souporabi električne energije, (2) s pravili za razporeditev končnih odjemalcev na dobavitelje v primeru zasilne oskrbe v izrednih razmerah, (3) s pravili za postopek potrjevanja podatkov na namenski merilni napravi, in (4) s pravili za določanje prožnih obratovalnih omejitev.

Predlog zakona uvaja tudi možnost ukrepov za zagotavljanje prožnosti (novi členi od 44.a do 44.e ZOEE). Če bi se taki ukrepi uvedli, sta v predlogu zakona (v členih 44.c in 44.e ZOEE) predvidena dodatna podzakonska akta (tj. pravila centra za podpore in uredba vlade). Ker še ni znano kdaj in če sploh bodo izpolnjeni pogoji za morebitno uvedbo teh ukrepov, ni mogoče določiti roka za sprejem teh aktov.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z veljavnim nacionalnim pravnim redom in s pravnim redom EU.

č) Usklajenost predloga zakona:

Osnutek zakona je bil poslan v javno obravnavo in v usklajevanje tudi Združenju občin Slovenije, Skupnosti občin Slovenije in Združenju mestnih občin Slovenije.

Ministrstvo je pregledalo in obravnavalo vse prejete pripombe in jih upoštevalo, v kolikor so bile strokovno utemeljene ter niso bile v nasprotju s pravnim redom Republike Slovenije in EU ter sistemskimi rešitvami predloga zakona.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

- vezano na dopolnitve 15. in 16. člena ZOEE glede informiranja odjemalcev je prispelo več pripomb različnih deležnikov. Določene je bilo mogoče upoštevati, večinoma pa so terjale dodatna pojasnila, zato so bile ustrezno dopolnjene obrazložitve členov;

- glede souporabe energije (nov 23.a člen ZOEE) je bilo predlagano, da (1) se omogoči tudi velikim podjetjem, kar ni mogoče upoštevati, saj to ne bi bilo skladno z namenom instituta, (2) registra dogovorov o souporabi ne vodi elektrooperater, temveč dobavitelji, na kar je bilo pojasnjeno, da ga elektrooperater mora voditi za potrebe zagotavljanja ustreznih obračunskih podatkov, (3) se odjemalcem z letnim *net-meteringom* ne omogoči sodelovanje pri souporabi energije, za kar pripravlja vec zakona ne vidi razloga oz. meni, da je to možnost potrebno obdržati;

- pri zasilni oskrbi v izrednih razmerah (sprememba 32. člena ZOEE) je bilo predlagano, da se odjemalci brez dobavitelja ne razporedijo po vseh ostalih dobaviteljih, temveč da se zasilni dobavitelj izbere in imenuje po predpisanem postopku, kar ni izvedljivo, saj bo v izrednih razmerah potreben hipni prehod k drugemu dobavitelju in ne bo časa (ne potrebe) za izvedbo posebnega postopka imenovanja zasilnega dobavitelja;

- na novo poglavje o zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv (novi členi od 44.a do 44.e ZOEE) je prispela pripomba, da naj se spremeni tako, da ne predpisuje novih obremenitev za gospodarstvo. Vendar predlog zakona ne predpisuje novih obremenitev za gospodarstvo, saj ne uvaja novega mehanizma niti prispevka. A EU uredba tak mehanizem predvideva in če bi ga bilo potrebno uvesti, je potrebno s predlogom določiti predhodno zakonsko podlago in urediti podrobnosti za (morebitno) izvajanje določb EU uredbe.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Glede na to, da je rok za prenos spremenjene Direktive 2019/944/EU potekel šele 17. 1. 2025, se lahko navedejo načrti nekaterih držav, ki so bile zaprosene za informacije glede nameravanega prenosa:

Avstrija

Glavni prenos spremenjene Direktive 2019/944/EU bo potekal v okviru zakona o električni energiji (v nadaljnjem besedilu: EIWG), ki še ni sprejet. Zakon je bil v začetku leta 2024 dan v javno obravnavo, vendar je bil po tem deležen večjih sprememb, poleg tega so bile v septembru 2024 parlamentarne volitve, kar bo sprejem dodatno zamaknilo. Zadnja delovna verzija zakona ni javno objavljena.

Določbe o souporabi energije se trenutno izvajajo v obliki energetske skupnosti. Te določbe so bile prvotno uvedene zaradi prenosa 22. člena Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov⁷ (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2018/2001/EU), ki je nekoliko podoben členu 15a spremenjene Direktive 2019/944/EU. Člani energetske skupnosti so lahko fizične osebe, pravne osebe ali lokalna skupnost. Energetska skupnost morata sestavljati dva ali več članov in mora biti organizirana kot zadruga ali podobna pravna oseba,

⁷ (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 82), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2024/1711 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi o spremembi direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (UL L št. 2024/1711 z dne 26. 6. 2024)

katere glavni namen ni finančna korist. Energetska skupnost mora svojim članom ali območju, na katerem deluje, prinašati predvsem ekološke, gospodarske ali socialne koristi. Sodelovanje v energetske skupnosti je prostovoljno in odprto. Električna energija iz obnovljivih virov, proizvedena, vendar ne porabljena v energetske skupnosti, se lahko subvencionira s tržno premijo do največ 50 % skupne količine električne energije, proizvedene v energetske skupnosti, ob upoštevanju veljavnih predpisov.

Souporaba energije je trenutno urejena v več zakonih, najverjetneje pa bodo te določbe vključene (tudi) v EIWG. Zaradi novega člena 15a spremenjene Direktive 2019/944/EU bo potrebno prilagoditi veljavne predpise, njihove trenutne razprave v zvezi pa niso javno obravnavane, zato niso mogli navesti nobenih podrobnosti. Poudarili pa so, da nove določbe v spremenjeni Direktivi 2019/944/EU po eni strani ponujajo večjo svobodo glede kroga možnih udeležencev, ki si lahko med seboj delijo energijo, po drugi strani pa uvajajo nove pragove za obveznosti dobaviteljev, ki so za njihov sedanjí pravni okvir velik izziv.

Določbe glede »pogodb o nakupu električne energije« (t.i. PPA) v Avstriji že obstajajo in se izvajajo, brez neupravičenih ovir ali nesorazmernih oz. diskriminatornih postopkov ali dajatev. Kljub temu potekajo razprave o nadaljnjem spodbujanju sklepanja PPA-jev, zlasti se možni ukrepi za nadaljnje spodbujanje načrtujejo v okviru potrdil o izvoru, jamstvene sheme, ki bi bile podprte s strani države (kot je navedeno v členu 19a spremenjene Uredbe 2019/943/EU), trenutno niso v ospredju te razprave.

Tudi glede programov za zagotavljanje podpore prožnosti brez fosilnih goriv (iz novih členov 19e-19h spremenjene Uredbe 2019/943/EU) je revizija avstrijske zakonodaje o električni energiji, kot je bilo že omenjeno, trenutno v pripravi in bo začela veljati, ko bo začel veljati novi zakon o električni energiji (EIWG). Nova zakonodaja bo usklajena z reformami zasnove evropskega trga z električno energijo, njen cilj pa bo celovito oceniti in obravnavati potrebe po prožnosti na nacionalni in čezmejni ravni. Poleg določb iz omenjene uredbe namerava Avstrija sistematično opredeliti in razviti nefosilne vire prožnosti, kot so upravljanje odjema(demand-side management) in tehnologije shranjevanja energije. To bo vključevalo (1) celovite ocene potencialnih virov prožnosti na ravni prenosa in distribucije, (2) ugotavljanje in zmanjševanje tržnih ovir za prožnost in (3) predloge za regulatorne in tržne izboljšave, spodbude in inovativne storitve za izboljšanje delovanja omrežja in (4) upoštevanje čezmejnih virov prožnosti, za katere se pričakuje, da bodo na voljo v drugih državah članicah.

Danska

Sprememba Direktive 2019/944/EU je zahtevala spremembe zakona o oskrbi z električno energijo, ki so bile sprejete v parlamentu v decembru 2024, z datumom uveljavitve 17. 1. 2025.

Omenjeni zakon glede souporabe energije pooblašča pristojnega ministra, da to področje uredi v podzakonskem aktu, s katerim bodo določena pravila, ki prenašajo določbe direktive o souporabi energije. Drugače povedano, zakon zgolj potrebno pravno podlago za prenos pravil o souporabi energije v ustrezen upravni akt, ki naj bi pravila začel veljati 17. 7. 2026 (kot to nalaga direktiva). Pravila o souporabi energije so delno enaka pravilom o energetskih skupnostih državljanov, saj si tako te skupnosti kot aktivni odjemalci »delijo« energijo, tako, da bo za obe vrsti souporabe veljal isti okvir pravil o davkih in omrežninah. O številnih elementih danskega prenosa pa še ni bilo odločeno – npr. kdo bo odgovoren za razvoj in vzdrževanje potrebne informacijske platforme, ki naj bi olajšala souporabo energije ipd.. Nadaljnje odločitve naj bi bile sprejete v letu 2025.

Zaradi spremenjene Uredbe 2019/943/EU pa danske zakonodaje ni potrebno spreminjati. To pomeni, da bodo ostale nespremenjene določbe glede »pogodb o nakupu električne energije« (t.i. PPA), za izvajanje katerih v danski zakonodaji ni regulatornih ali administrativnih ovir. glede programov za zagotavljanje podpore prožnosti pa je v pripravi načrt za pripravo ocene potreb po prožnosti, ki je predpogoj za uvedbo tovrstnih programov.

Nemčija

Zaradi spremenjene Direktive 2019/944/EU in Uredbe 2019/943/EU nameravajo najprej spremeniti zakon o oskrbi z električno energijo in plinom (v nadaljnjem besedilu: EnWG). Zaradi nepričakovanih volitev v februarju 2025 nepričakovane volitve, jim direktive ne bo uspelo prenesti v predvidenem roku. Dolgoročno pa bo treba spremeniti še druge zakone (npr. nemški zakon o obnovljivih virih energije), da

se prenese 19d člen navedene uredbe, ki ureja programe zaščite cen v obliki dvosmernih pogodb na razliko (tj. CfD – contract for difference) za naložbe.

Določbe o souporabi energije bodo urejene v navedeni spremembi EnWG, ki vzpostavlja okvir za čim bolj poenostavljene postopke, s strani distribucijskega operaterja pa bo vzpostavljena tudi platforma za enostavnejšo komunikacijo. Podrobnosti pri oblikovanju pravil in postopkov pa bodo dorečene v sodelovanju z *Bundesnetzagentur (BNetzA)*, k je pristojni organ za dostop do omrežij (tako elektroenergetskih kot telekomunikacijskih, železniških in poštnih).

Določbe glede »pogodb o nakupu električne energije« (t.i. PPA) v Nemčiji že obstajajo in se izvajajo, sprememba pa trenutno niso načrtovane. Na Evropsko komisijo so sicer naslovili vprašanje, ali jih je potrebno premeniti, odgovor pa še čakajo. Spremembe bodo pripravili le, če bo Evropska komisija menila, da so potrebe.

Nemčija ne načrtuje uvedbe programov za zagotavljanje podpore prožnosti brez fosilnih goriv. V zvezi z oceno potreb po prožnosti so sodelovali pri posvetovanju združenja ENTSO-E (European Network of Transmission System Operators for Electricity), pri čemer so izpostavili, da bi prožnost morala potekati na veleprodajnih trgih, zato bi se morali osredotočiti na zmanjšanje ovir, ne pa temeljiti na subvencijah.

Predlog zakona je usklajen s pravnim redom EU, kar izhaja iz izjave o skladnosti, ki je v prilogi predloga zakona.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo posledic na področju poslovanja javne uprave ali pravosodnih organov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic za gospodarstvo.

MSP test je v prilogi predloga zakona.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic na socialnem področju.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo imel posledic na drugih področjih.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega predloga zakona:

Predlog zakona bo objavljen na spletni strani MOPE. Posebne delavnice niso predvidene.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje predloga zakona in podzakonskih predpisov bo spremljalo ministrstvo, pristojno za energijo.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Druge pomembne okoliščine niso bile identificirane.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Gradivo je bilo objavljeno na spletni strani Ministrstva za okolje, podnebje in energijo in na e-demokraciji.

Datum objave: 7. 10. 2024 (rok za pripombe do 8. 11. 2024)

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.

V fazi javne obravnave smo prejeli pripombe 15 različnih deležnikov. Med njimi so:

Agencija za energijo, ELES d.o.o., Gen energija d.o.o., GEN-I d.o.o., GIZ distribucije električne energije, Gospodarska zbornica Slovenije, EZS (Sekcija za vprašanja dobaviteljev električne energije), Iskra d.o.o., Petrol d.d., Sindikat delavcev dejavnosti energetike Slovenije, Skupina HSE, Trgovinska zbornica Slovenije, Zveza potrošnikov Slovenije, dve fizični osebi (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajamo).

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo je pregledalo in obravnavalo vse prejete pripombe in jih v največji možni meri upoštevalo, v kolikor so bile strokovno utemeljene ter niso bile v nasprotju s pravnim redom Republike Slovenije in EU ter sistemskimi rešitvami predloga zakona.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

- vezano na dopolnitve 15. in 16. člena ZOEE glede informiranja odjemalcev je prispelo več pripomb različnih deležnikov. Določene je bilo mogoče upoštevati, večinoma pa so terjale dodatna pojasnila, zato so bile ustrezno dopolnjene obrazložitve členov;
- glede souporabe energije (nov 23.a člen ZOEE) je bilo predlagano, da (1) se omogoči tudi velikim podjetjem, kar ni mogoče upoštevati, saj to ne bi bilo skladno z namenom instituta, (2) registra dogovorov o souporabi ne vodi elektrooperater, temveč dobavitelji, na kar je bilo pojasnjeno, da ga elektrooperater mora voditi za potrebe zagotavljanja ustreznih obračunskih podatkov, (3) se odjemalcem z letnim *net-meteringom* ne omogoči sodelovanje pri souporabi energije, za kar pripravlavec zakona ne vidi razloga oz. meni, da je to možnost potrebno obdržati;
- pri zasilni oskrbi v izrednih razmerah (sprememba 32. člena ZOEE) je bilo predlagano, da se odjemalci brez dobavitelja ne razporedijo po vseh ostalih dobaviteljih, temveč da se zasilni dobavitelj izbere in imenuje po predpisanem postopku, kar ni izvedljivo, saj bo v izrednih razmerah potreben hipni prehod k drugemu dobavitelju in ne bo časa (ne potrebe) za izvedbo posebnega postopka imenovanja zasilnega dobavitelja;
- na novo poglavje o zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv (novi členi od 44.a do 44.e ZOEE) je prispela pripomba, da naj se spremeni tako, da ne predpisuje novih obremenitev za gospodarstvo. Vendar predlog zakona ne predpisuje novih obremenitev za gospodarstvo, saj ne uvaja novega mehanizma niti prispevka. A EU uredba tak mehanizem predvideva in če bi ga bilo potrebno uvesti, je potrebno s predlogom določiti predhodno zakonsko podlago in urediti podrobnosti za (morebitno) izvajanje določb EU uredbe.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki ali pravne osebe.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

mag. Bojan Kumer, minister
mag. Tina Seršen, državna sekretarka
mag. Hinko Šolinc, generalni direktor Direktorata za energijo
mag. Silvo Škornik, vodja Sektorja za oskrbo z energijo
mag. Urban Prelog, sekretar
Mirna Tomažin, sekretarka

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 127/21) se v 2. členu prvi in drugi odstavek spremenita tako, da se glasita:

»(1) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 125), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2024/1711 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (UL L št. 2024/1711 z dne 26. 6. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/944/EU).

(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašata tudi osmi odstavek 27. člena in Priloga XIV Direktive (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetski učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (UL L št. 231 z dne 20. 9. 2023, str. 1), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2024/1788 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o skupnih pravilih notranjega trga plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika, spremembi Direktive (EU) 2023/1791 in razveljavitvi Direktive 2009/73/ES (prenovitev) (UL L št. 2024/1788 z dne 15. 7. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2023/1791/EU).«.

V tretjem odstavku se druga alineja spremeni tako, da se glasi:

»– Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (prenovitev) (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 54), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2024/1747 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (UL L št. 2024/1747 z dne 26. 6. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2019/943/EU);«.

2. člen

V 4. členu se v besedilu, ki se označi kot prvi odstavek, 5. točka spremeni tako, da se glasi:

»5. »aktivni odjemalec« pomeni končnega odjemalca ali skupino končnih odjemalcev, ki delujejo skupaj, in porabljajo ali shranjujejo električno energijo, proizvedeno v lastnih objektih znotraj omejenih lokacij, ali samoproducirano električno energijo ali električno energijo, ki je v skupni rabi v drugih objektih, ali ki prodajajo samoproducirano električno energijo ali sodelujejo v programih prožnosti ali programih energetske učinkovitosti, če te dejavnosti niso njihova osnovna gospodarska ali poklicna dejavnost;«.

20. točka se spremeni tako, da se glasi:

»20. »energija iz obnovljivih virov« pomeni energijo iz obnovljivih virov, kot jo določa zakon, ki ureja spodbujanje rabe obnovljivih virov energije;«.

V 30. točki se točka 13. nadomesti s točko 10..

V 32. točki se za besedo »rabo« doda besedilo »na podlagi pogodbe o dobavi z dobaviteljem končnim odjemalcem«.

34. točka se spremeni tako, da se glasi:

»34. »malo podjetje« pomeni malo gospodarsko družbo, kot je določena v 55. členu Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21, 18/23 – ZDU-10, 75/23 in 102/24; v nadaljnjem besedilu: Zakon o gospodarskih družbah);«.

35. točka se spremeni tako, da se glasi:

»35. »mikropodjetje« pomeni mikro gospodarsko družbo, kot je določena v 55. členu Zakona o gospodarskih družbah;«.

Za 38. točko se doda nova 38.a točka, ki se glasi:

»38.a »namenska merilna naprava« pomeni napravo, povezano s sredstvom ali vgrajeno v sredstvo, ki zagotavlja storitve prilagajanja odjema ali storitve za zagotavljanje prožnosti na trgu električne energije ali operaterjem sistemov;«.

Za 52. točko se doda nova 52.a točka, ki se glasi:

»52.a »pogodba o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjena za določeno obdobje« pomeni pogodbo o dobavi električne energije med dobaviteljem in končnim odjemalcem, ki zagotavlja enake pogodbene pogoje, vključno s ceno, med celotnim trajanjem pogodbe, pri čemer lahko v okviru fiksne cene vključuje prožni element z na primer različno ceno v konicah in zunaj konic, in pri kateri so spremembe v končnem računu lahko samo rezultat elementov, ki jih ne določijo dobavitelji, kot so davki in dajatve;«.

V 61. točki se črta besedilo »(Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 100/11 – skl. US, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C in 18/21)«.

Za 63. točko se dodata novi 63.a in 63.b točka, ki se glasita:

»63.a »prožna obratovalna omejitev« pomeni sklop pogojev za priključitev električne zmogljivosti na omrežje, ki vključuje pogoje za omejitev in nadzor nad dovajanjem električne energije v prenosno ali distribucijsko omrežje in njenega odvzema iz njega;

63.b »prožnost« pomeni sposobnost elektroenergetskega sistema, da se prilagodi spremenljivosti vzorcev proizvodnje in porabe ter razpoložljivosti omrežja v ustreznih časovnih okvirih trga;«.

Za 77. točko se dodata novi 77.a in 77.b točka, ki se glasita:

»77.a »soupleporaba energije« pomeni samooskrbo z energijo iz obnovljivih virov s strani aktivnih odjemalcev:

- a) ki jo sami proizvedejo ali shranjujejo na kraju samem ali zunaj njega v proizvodni napravi, ki jo imajo v lasti ali jo zakupijo ali najamejo v celoti ali deloma, ali
- b) do katere jim je pravico brezplačno ali za plačilo prenesel drug aktivni odjemalec;

77.b »srednje podjetje« pomeni srednjo gospodarsko družbo, kot je določena v 55. členu Zakona o gospodarskih družbah;«.

Za 84. točko se doda nova 84.a točka, ki se glasi:

»84.a »veliko podjetje« pomeni veliko gospodarsko družbo, kot je določena v 55. členu Zakona o gospodarskih družbah;«.

Za 89. točko se pika nadomesti s podpičjem in se doda nova 90. točka, ki se glasi:

»90. »zasilni dobavitelj« pomeni dobavitelja, ki prevzame dobavo električne energije končnim odjemalcem v skladu z 32. členom tega zakona.«.

Za prvim odstavkom se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Izrazi s področja energetike, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi s področja energetike.«.

3. člen

V 9. členu se na koncu tretjega odstavka za besedo »omejitev« dodata vejica in besedilo »če gre za priključitev s prožno obratovalno omejitvijo«.

4. člen

V 12. členu se v šestem odstavku za besedo »pripadnosti« doda besedilo »ter evidenco sporazumov iz devetega odstavka tega člena«.

Za sedmim odstavkom se dodata nova osmi in deveti odstavek, ki se glasita:

»(8) Uporabniki sistema imajo pravico do več kot ene merilne in obračunske merilne točke v okviru posameznega prevzemno-predajnega mesta.

(9) Za posamezno prevzemno-predajno mesto lahko uporabniki sistema hkrati sklenejo več sporazumov o souporabi energije, pri čemer se vsi sporazumi o souporabi evidentirajo pri pristojnem elektrooperaterju, vključno s pripadajočim deležem proizvodnje. Podrobnejša pravila o evidentiranju sporazumov o souporabi energije določi elektrooperater v sistemskih obratovalnih navodilih iz 136. člena tega zakona.«.

5. člen

V naslovih II. poglavja in 1. oddelka II. poglavja se besedi »končnih odjemalcev« nadomestita z besedama »uporabnikov sistema«.

6. člen

V 13. členu se v prvem odstavku besedi »končni odjemalec« nadomestita z besedama »uporabnik sistema«, za besedo »energijo« pa se doda besedilo »ali kateremu bo prodal v omrežje oddano električno energijo«.

V drugem odstavku se besedi »končni odjemalec« nadomestita z besedama »uporabnik sistema«, besedilo »o dobavi električne energije« pa se črta.

7. člen

V 14. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Uporabniki sistema imajo pravico do dobave ali prodaje električne energije na podlagi odprte pogodbe z dobaviteljem ne glede na državo članico Evropske unije, v kateri je dobavitelj registriran.«.

V drugem odstavku se v prvem stavku:

- za besedo »sklenitvijo« doda beseda »odprte«,
- črta besedilo »o dobavi iz prejšnjega stavka« in
- za besedo »dobave« dodata besedi »ali odkupa«.

V tretjem odstavku se beseda »nakup« nadomesti z besedo »odkup«.

8. člen

V 15. členu se v četrtem odstavku besedi »splošno veljavnih« nadomestita z besedama »splošnih pogodbenih«.

9. člen

V 16. členu se peti odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(5) Dobavitelji gospodinjskim odjemalcem najpozneje ob pošiljanju zadnjega opomina brezplačno zagotovijo informacije o alternativnih ukrepih, da ne bi prišlo do odklopa, zlasti o:

- alternativnem načrtu plačil, svetovanju o upravljanju dolgov ali moratoriju, če dobavitelj to ponuja,
- možnosti podpisa pogodbe z novim dobaviteljem,
- možnosti zahteve po zasilni oskrbi iz 32. člena ali po nujni oskrbi iz 33. člena tega zakona,
- veljavnih socialnovarstvenih prejemkih v skladu z zakonom, ki ureja socialnovarstvene prejemke, s pomočjo katerih bi lahko preprečili odklop,
- možnosti storitev energetskega pregleda in energetskega svetovanja.«.

Za spremenjenim petim odstavkom se dodata nova šesti in sedmi odstavek, ki se glasita:

»(6) Dobavitelj mora gospodinjstvem in malemu poslovnemu odjemalcu v povzetku glavnih pogodbenih pogojev iz tretjega odstavka prejšnjega člena navesti pravice iz drugega, petega, šestega in sedmega odstavka prejšnjega člena ter vključiti vsaj naslednje informacije:

- a) cene vseh sestavin računa, ki se zaračunajo glede na porabljeno električno energijo (v kWh), ločeno po tarifah, in cene vseh sestavin računa, ki niso odvisne od porabljene električne energije;
- b) obrazložitev, ali je cena fiksna, spremenljiva ali dinamična;
- c) elektronski naslov dobavitelja in telefonsko številko za pomoč uporabnikom ter
- č) po potrebi informacije o enkratnih plačilih, posebnih ponudbah, dodatnih storitvah in popustih.

(7) Dobavitelj mora na svoji spletni strani objaviti cenike in tarife ter splošne pogodbenne pogoje v zvezi z dobavo električne energije gospodinjstvom in malim poslovnim odjemalcem, po katerih dobavitelj ponuja sklepanje pogodbe ali izdaja račune.«.

10. člen

V 17. členu se naslov člena spremeni tako, da se glasi: »(pravica do pogodbe o dobavi električne energije s fiksno ceno in do pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije)«.

Prvi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Vsak dobavitelj, ki ima sklenjene pogodbe o dobavi električne energije z več kot 100.000 končnimi odjemalci, mora ponujati pogodbe o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjene za najmanj eno leto, ter pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije. Vsak končni odjemalec, ki ima nameščen napredni števec, vključen v napredni merilni sistem, lahko zahteva sklenitev pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije. Dobavitelj ne sme enostransko spremeniti pogojev pogodb o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjenih za določeno obdobje, in takih pogodb odpovedati pred njihovo zapadlostjo, razen če je razlog takšne odpovedi kršenje pogodbenih obveznosti s strani končnega odjemalca.«.

V drugem odstavku se za besedilom »dinamičnimi cenami električne energije« doda besedilo »ali pogodb o dobavi električne energije s fiksno ceno«, beseda »obveznost« pa se nadomesti z besedo »obveznosti«.

V tretjem odstavku se v prvem stavku za besedilom »pogodb z dinamičnimi cenami električne energije« doda besedilo »ali pogodb o dobavi energije s fiksno ceno«. V drugem stavku se za besedo »pogodbe« doda besedilo »z dinamičnimi cenami električne energije«.

Za šestim odstavkom se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Dobavitelji končnim odjemalcem s pogodbami o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjenimi za določeno obdobje, ne smejo otežiti ali prepovedati sodelovanja pri storitvah za zagotavljanje prožnosti ali sodelovanja pri souporabi energije.«.

11. člen

V 18. členu se v prvem, tretjem in četrtem odstavku besedi »končni odjemalec« nadomestita z besedama »uporabnik sistema« v ustreznem sklonu in številu.

12. člen

V 19. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Elektrooperater mora uporabnikom sistema, na katerem opravlja dejavnost operaterja, omogočiti učinkovit dostop do podatkov o porabi ali oddaji v sistem. Podatke o tem mora zagotoviti v primernem

roku, pri čemer se upoštevajo zmogljivost opreme za merjenje porabe ali oddaje, zadevni produkt električne energije in stroškovna učinkovitost takih ukrepov. Elektrooperater mora dostop do podatkov omogočiti tudi drugi pravni ali fizični osebi, ki zahtevi za dostop do teh podatkov predloži pooblastilo tega uporabnika sistema za vsak primer posebej ali za vse prihodnje primere do preklica.«.

V četrtem odstavku se besedi »končnim odjemalcem« nadomestita z besedama »uporabnikom sistema«.

13. člen

V 21. členu se besedi »končni odjemalec« v različnem sklonu in številu nadomestita z besedama »uporabnik sistema« v ustreznem sklonu in številu.

V petem odstavku se črtata besedi »o dobavi«.

14. člen

V 22. členu se naslov spremeni tako, da se glasi »(prilagajanje odjema ali oddaje)«.

V prvem odstavku se besedi »končni odjemalci« nadomestita z besedama »uporabniki sistema«, za besedo »odjema« pa se dodata besedi »ali oddaje«.

V tretjem odstavku se:

- v napovednem stavku za besedo »odjema« dodata besedi »samostojno ali«,
- v tretji alineji besedi »končnih odjemalcev« nadomestita z besedama »uporabnikov sistema«;
- v šesti alineji beseda »odjemalcev« nadomesti z besedama »uporabnikov sistema«.

15. člen

Za 23. členom se doda nov 23.a člen, ki se glasi:

»23.a člen (pravica do souporabe energije)

(1) Vsi končni odjemalci, priključeni na omrežje v Republiki Sloveniji, razen velikih podjetij, imajo pravico, da kot aktivni odjemalci nediskriminatorno souporabljajo električno energijo iz obnovljivih virov energije na podlagi pogodbe po pravilih obligacijskega prava ali tako, da ustanovijo pravno osebo, pri čemer je vsota moči proizvodnih naprav ali naprav za shranjevanje energije posamezne sodelujoče osebe omejena na 6 MW. Souporabo električne energije lahko pomaga organizirati aktivni odjemalec, ki sodeluje pri souporabi električne energije, ali tretja oseba (v nadaljnjem besedilu: organizator souporabe energije). Izvajalci energetskih dejavnosti ne smejo sodelovati pri souporabi, lahko pa so organizatorji souporabe energije. V zvezi s sklepanjem pogodb in obračunavanjem aktivnim odjemalcem, ki souporabljajo energijo, se uporabljajo 15., 16. člen, peti, sedmi in osmi odstavek 18. člena ter 25. člen tega zakona.

(2) Organizator souporabe energije je odgovoren zlasti za:

- a) komuniciranje o dogovorih o souporabi energije, glede veljavnih tarif in pristojbin, davkov ali dajatev z drugimi subjekti, kot so dobavitelji, agregatorji in elektrooperaterji;
- b) zagotavljanje podpore pri upravljanju in uravnavanju prilagodljivih obremenitev za števce ter porazdeljenih sredstev za proizvodnjo in shranjevanje energije iz obnovljivih virov, ki so del dogovora o souporabi energije;
- c) sklepanje pogodb in obračunavanje aktivnim odjemalcem, ki souporabljajo energijo;
- č) namestitve in obratovanje naprave za proizvodnjo ali skladiščenje energije iz obnovljivih virov, vključno z merjenjem in vzdrževanjem.

(3) Organizator souporabe energije zagotavlja nediskriminatorne storitve ter pregledne cene, tarife in pogoje storitev.

(4) Aktivni odjemalci, ki souporablajo energijo, imajo pravice, da:

- a) se električna energija v skupni rabi, dovedena v omrežje, odšteje od njihove skupne izmerjene porabe v 15-minutnem bilančnem obračunskem intervalu, rezultat se upošteva pri obračunu dobavljene energije. Pri obračunavanju prispevkov in drugih dajatev ter pri obračunu omrežnine, ki se obračunavajo od količine električne energije, prevzete iz omrežja, se upoštevata dejanski odjem oziroma oddaja na obračunskem mestu, z izjemo odjemalcev z letnim netiranjem, za katere je način njihovega obračuna določen v desetem odstavku tega člena. Delež v omrežje dovedene električne energije, ki je v skupni rabi in se prenaša na obračunsko točko drugega aktivnega odjemalca, se določi kot odstotek oddane energije v 15-minutnem intervalu, ki je enak za vse 15-minutne obračunske intervale. Odstotek se lahko spremeni s spremembo pogodbe ali drugega pravnega akta, ki je podlaga za souporabo energije, pri čemer mora biti enak za vse 15-minutne obračunske intervale;
- b) imajo vse pravice in obveznosti, ki jih imajo kot končni odjemalci v skladu s tem zakonom;
- c) jim ni treba izpolnjevati obveznosti dobaviteljev iz 15., 16. člena, petega, sedmega in osmega odstavka 18. člena in 25. člena tega zakona, kadar si energijo iz obnovljivih virov delijo gospodinjstva z nameščeno zmogljivostjo do 30 kW za posamezna gospodinjstva in do 100 kW v večstanovanjskih stavbah, če souporaba poteka na podlagi kupoprodajne pogodbe za energijo;
- č) imajo dostop do neobveznih predlog pogodb s poštenimi in preglednimi pogoji za sporazume o souporabi energije, ki jih objavi agencija;
- d) imajo v primeru spora, ki izhaja iz dogovora o souporabi energije, končni odjemalci dostop do zunajsodnega reševanja sporov z drugimi udeleženci sporazuma o souporabi energije v skladu s 27. členom tega zakona;
- e) niso nepošteno in diskriminatorno obravnavani s strani svojih dobaviteljev ali drugih udeležencev na trgu;
- f) jih elektrooperater obvesti o možnosti sprememb trgovalnih območij v skladu s 14. členom Uredbe 2019/943/EU in o dejstvu, da je pravica do souporabe energije omejena v skladu s prvim odstavkom tega člena.

(5) Aktivni odjemalci morajo o dogovorih o souporabi energije in o vseh spremembah teh dogovorov uradno obvestiti elektrooperaterja, na katerega omrežje so priključeni, ter udeležence na trgu, vključno z vsemi svojimi dobavitelji, najmanj dva tedna pred začetkom izvajanja souporabe neposredno ali po organizatorju souporabe energije.

(6) Distribucijski operater:

- a) vsaj enkrat mesečno v skladu s 30. členom tega zakona spremlja, zbira in potrjuje podatke o merjenju, povezane s souporabo električne energije, ter o njih poroča končnim odjemalcem in udeležencem na trgu, v ta namen pa vzpostavi informacijske sisteme;
- b) zagotavlja kontaktne točke za:
 - registracijo dogovorov o souporabi energije;
 - nudenje praktičnih informacij za souporabo energije;
 - prejemanje informacij o ustreznih merilnih točkah, spremembah lokacije in udeležbe.

(7) Ranljivim odjemalcem in odjemalcem, ki živijo v energetske revščini, se dostop do souporabe energije zagotovi z ukrepi finančne podpore ali kvot za dodelitev proizvodnje.

(8) V okviru projektov souporabe energije, pri katerih so investitorji v proizvodne naprave ali naprave za shranjevanje energije izključno državni organi ali organi samoupravne lokalne skupnosti, se z ukrepi iz prejšnjega odstavka zagotovi, da je električna energija v souporabi dostopna državljanom, zlasti ranljivim odjemalcem in odjemalcem, ki živijo v energetske revščini, v povprečju vsaj v višini 10 % energije v souporabi pri teh projektih.

(9) Ta člen ne posega v pravico odjemalcev, da izberejo dobavitelja v skladu s 13. členom tega zakona.

(10) Končni odjemalci, ki so vključeni v sistem samooskrbe z letnim netiranjem v skladu s 315.a členom Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP, 44/22 – ZOTDS in 38/24 – EZ-2), lahko del v omrežje oddane energije oddajo v souporabo drugim aktivnim odjemalcem v določenem odstotku energije, oddane v omrežje v 15-minutnem intervalu, kot je določeno v točki a) četrtega odstavka tega člena. Na ta način oddana energija se odšteva od oddane energije odjemalca, vključenega v shemo samooskrbe z letnim netiranjem, v 15-minutnem intervalu, preostanek v 15-minutnem intervalu oddane energije pa se upošteva pri izračunu letne vsote odjema in oddaje odjemalca, vključenega v shemo samooskrbe z letnim netiranjem. Ta preostanek se upošteva pri obračunu dobavljene energije, za porabljeno energijo odjemalca, vključenega v shemo samooskrbe z letnim netiranjem, ter prispevkov in drugih dajatev in omrežnine, ki se obračunavajo od količine električne energije, prevzete iz omrežja. Končni odjemalci, ki so vključeni v sistem samooskrbe z letnim netiranjem, pri souporabi energije ne morejo biti prejemniki energije.

(11) Distribucijski operater v sistemskih obratovalnih navodilih podrobneje določi način vključitve v sistem souporabe energije, obveščanja o dogovorih o souporabi in njihovih spremembah, spremljanja in pošiljanja merilnih podatkov ter druge tehnične podrobnosti za izvajanje določb tega člena.«.

16. člen

V 27. členu se v naslovu črta beseda »izvensodnega«.

V sedmem odstavku se beseda »prvega« nadomesti z besedo »drugega«.

Za osmim odstavkom doda nov deveti odstavek, ki se glasi:

»(9) Dobavitelj ne sme odpovedati pogodbe o dobavi iz razlogov, zaradi katerih so končni odjemalci vložili pritožbo ali sprožili postopek izvensodnega reševanja sporov, dokler obravnava pritožbe oziroma postopek izvensodnega reševanje spora nista zaključena. Prejšnji stavek ne velja za primere, ko končni odjemalec vloži pritožbo ali sproži postopek izvensodnega reševanja sporov po prejemu odpovedi pogodbe zaradi neizpolnjevanja svojih obveznosti.«.

17. člen

Za 27. členom se doda nov 27.a člen, ki se glasi:

»27.a člen

(obvladovanje tveganja dobaviteljev v zvezi s pogodbami o dobavi električne energije s fiksno ceno)

(1) Dobavitelj električne energije mora na podlagi metodologije iz drugega odstavka tega člena:

- a) izdelati in izvajati ustrezno strategijo varovanja pred tveganji, s katero omeji tveganje sprememb v oskrbi z električno energijo na veleprodajni ravni, ki bi vplivale na ekonomsko vzdržnost njegovih pogodb o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjenih za določeno obdobje, hkrati pa ohranja likvidnost na kratkoročnih trgih in cenovne signale s teh trgov (v nadaljnjem besedilu: strategija) in
- b) sprejeti vse razumne ukrepe, da bi omejili tveganje za svojo nezmožnost dobave po sklenjenih pogodbah o dobavi električne energije.

(2) Agencija s splošnim aktom predpiše metodologijo za izdelavo strategije in ukrepe o omejevanju tveganj iz prejšnjega odstavka, v kateri določi obvezno vsebino strategije, pri čemer upošteva:

- velikost dobaviteljev in strukturo trga,
- dostop dobaviteljev do lastne proizvodnje električne energije in njihovo kapitalizacijo,
- izpostavljenost dobaviteljev spremembam veleprodajnih tržnih cen,
- morebitno potrebo po izvajanju stresnih testov.

(3) Strategija lahko vključuje uporabo pogodb o nakupu električne energije, ki so opredeljene v 77. točki 2. člena Uredbe 2019/943/EU, ali drugih ustreznih instrumentov, kot so terminske pogodbe. Če trg za pogodbe o nakupu električne energije omogoča učinkovito konkurenco, lahko agencija v splošnem aktu iz prejšnjega odstavka določi, da se del dobaviteljeve izpostavljenosti tveganjem sprememb veleprodajnih cen električne energije krije s pogodbami o nakupu električne energije iz obnovljivih virov energije, ki ustrezajo trajanju izpostavljenosti tveganju na strani porabnikov.

(4) Agencija nadzoruje izvajanje določb prvega odstavka tega člena na način, ki ni obremenjujoč za dobavitelje in njihovo vsakodnevno poslovanje. V aktu iz drugega odstavka tega člena agencija določi tudi podrobnejša pravila v zvezi z izvajanjem nadzora nad izvajanjem teh določb, pri čemer ne izvaja pregledov pozicij ali strategij posameznih dobaviteljev.

(5) Pred sprejetjem akta iz drugega odstavka tega člena mora agencija predlog akta objaviti na svojih spletnih straneh ter po pojavi omogočiti najmanj enomesečno javno obravnavo ter sprejemanje pripomb in predlogov, ki se nanašajo na predlog akta.

(6) Agencija si prizadeva zagotoviti, da so produkti za varovanje pred tveganjem dostopni tudi energetske skupnosti državljanov in skupnostim na področju energije iz obnovljivih virov, ter v ta namen vzpostavi pogoje, ki to omogočajo.«.

18. člen

V 28. členu se v prvem, drugem in petem odstavku besedi »končni odjemalec« nadomestita z besedama »uporabnik sistema« v ustreznem sklonu in številu.

19. člen

V 29. členu se v prvem do tretjem odstavku besedi »končni odjemalec« nadomestita z besedama »uporabnik sistema« v ustreznem sklonu in številu.

V četrtem odstavku se besedi »končni odjemalci« nadomestita z besedama »uporabniki sistema«, beseda »odjemalцем« pa se nadomesti z besedama »uporabnikom sistema«.

20. člen

V 32. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Distribucijski operater mora samodejno in brez prestopnih rokov zagotoviti dobavo končnim odjemalcem, ki so priključeni na njegov sistem, če jim preneha veljavnost pogodbe o dobavi zaradi ukrepov, ki so posledica insolventnosti ali nelikvidnosti dobavitelja, ali če dobavitelj iz drugega razloga izgubi status člana bilančne sheme v skladu s predpisom, ki ureja delovanje trga z električno energijo, gospodinjstvom in malim poslovnim odjemalcem pa tudi v primeru, ko pogodbo odpove dobavitelj, ki je odpovedal pogodbo o dobavi najmanj 5000 odjemalcem in mu ni prenehalo članstvo v bilančni shemi. O prenehanju veljavnosti pogodbe o dobavi in začetku izvajanja zasilne oskrbe mora distribucijski operater poslati odjemalcu obvestilo v roku treh delovnih dni po prejemu obvestila operaterja trga. Distribucijski operater odpove zasilno oskrbo odjemalcu po šestih mesecih oskrbe ali če odjemalec redno ne poravnava stroškov oskrbe z električno energijo.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Ceno zasilne dobave električne energije iz prvega in drugega odstavka tega člena določi distribucijski operater v višini, ki pokriva ceno nabave električne energije ter dodatne stroške zagotavljanja in izvajanja zasilne oskrbe. Cena mora biti javno objavljena in višja od tržne cene za dobavo primerljivemu odjemalcu, ne sme pa je presegati za več kot 25 %, razen zaradi pokrivanja dodatnih stroškov iz prejšnjega stavka. Končnim odjemalcem, ki so vključeni v sistem samooskrbe z letnim netiranjem v skladu s 315.a členom Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo, 65/20, 158/20 – ZURE, 121/21 – ZSROVE, 172/21 – ZOEE, 204/21 – ZOP, 44/22 – ZOTDS in 38/24 – EZ-2), se v času zasilne oskrbe energija, prispevki in omrežnina obračunavajo na

iz omrežja prevzeto električno energijo. Obračun na neto prevzeto električno energijo se nadaljuje po koncu zasilne oskrbe. Pogoji zasilne oskrbe se natančneje določijo v sistemskih obratovalnih navodilih.«.

V petem odstavku se za besedama »obvestiti o« doda besedilo »možnosti izbire novega dobavitelja,«.

Za petim odstavkom se dodajo novi šesti do osmi odstavek, ki se glasijo:

»(6) Distribucijski operater lahko za izvajanje zasilne oskrbe iz prvega odstavka tega člena izbere enega od dobaviteljev, ki lahko poleg svojih končnih odjemalcev dodatno prevzame končne odjemalce, ki porabijo vsaj desetino porabljene električne energije v Sloveniji na letni ravni.

(7) V primeru insolventnosti ali nelikvidnosti izbranega dobavitelja iz prejšnjega odstavka, distribucijskega operaterja, večjega dobavitelja ali več dobaviteljev hkrati morajo vsi preostali dobavitelji na trgu prevzeti zasilno dobavo končnim odjemalcem, ki so ostali brez dobavitelja, in jim zagotoviti dobavo električne energije. Tudi v tem primeru veljajo cena in splošni pogoji, ki jih določi distribucijski operater v skladu s tretjim odstavkom tega člena. Distribucijski operater v sistemskih obratovalnih navodilih določi pregleden in nediskriminatoren postopek za razporeditev končnih odjemalcev na dobavitelje, tako da se upoštevata predvsem tržni delež dobaviteljev in njihova struktura končnih odjemalcev, določi pa tudi način določitve plačila dobaviteljem zaradi dodatnih stroškov. V primeru izvajanja zasilne oskrbe v skladu s tem odstavkom distribucijski operater nemudoma obvesti vse prerazporejene končne odjemalce in vse dobavitelje.

(8) V primeru, da je gospodinjski odjemalec, ki prejema električno energijo v skladu s tem členom, upravičen do dobave električne energije po ceni, ki je regulirana v skladu z zakonom, zasilni dobavitelj odjemalcu dobavlja energijo po regulirani ceni.«.

21. člen

34. člen se črta.

22. člen

36. člen se črta.

23. člen

Za 44. členom se dodajo novi 2. oddelek in 44.a do 44.e člen, ki se glasijo:

»2. ODDELEK: MEHANIZEM ZA ZAGOTAVLJANJE PROŽNOSTI BREZ FOSILNIH GORIV

44.a člen

(okvirni nacionalni cilj za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv)

Vlada v skladu s členom 19f Uredbe 2019/943/EU na podlagi poročila agencije o ocenjenih potrebah po prožnosti sprejme okvirni nacionalni cilj za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv. Do sprejetja poročila agencije o ocenjenih potrebah po prožnosti lahko vlada na predlog sistemskega operaterja sprejmečasne okvirne nacionalne cilje za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv. Sistemski operater mora pred predložitvijo predloga pridobiti pozitivno mnenje sveta agencije.

44.b člen

(program za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv)

Kadar naložbe v zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv ne zadostujejo za izpolnitev okvirnega nacionalnega cilja ali začasnih okvirnih nacionalnih ciljev iz prejšnjega člena, lahko vlada v skladu s členom 19g Uredbe 2019/943/EU sprejme program za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv.

44.c člen

(konkurenčni postopek izbire ponudnikov prožnosti)

(1) Center za podpore v skladu sprejetim programom iz prejšnjega člena vsako leto objavi javni poziv za zbiranje ponudb za zagotavljanje prožnosti, na podlagi katerega se s preglednim, nediskriminatornim in konkurenčnim postopkom izberejo ponudniki.

(2) Postopek izbire ponudnikov se lahko izvede po roku iz poziva za oddajo ponudb, če je na podlagi števila in obsega prejetih ponudb različnih ponudnikov prožnosti zagotovljena konkurenčnost na način, da se doseže ciljni obseg prožnosti in niso izbrane ponudbe vseh ponudnikov. V nasprotnem je treba najpozneje v roku enega meseca objaviti nov javni poziv za zbiranje ponudb prožnosti. Na podlagi ponovnega poziva se izvede izbira ponudnikov prožnosti ne glede na število ponudnikov in obseg ponujenih zmogljivosti.

(3) Rezultate postopka izbire ponudnikov prožnosti objavi center za podpore na svoji spletni strani.

(4) Pravila za imenovanje, delovanje in pristojnosti komisije centra za podpore za izbiro ponudnikov prožnosti ter izvajanje konkurenčnega postopka izbire sprejme center za podpore pred prvim postopkom in po pridobitvi soglasja ministra.

44.č člen

(pogodba o zagotavljanju plačila za zagotavljanje prožnosti)

(1) Center za podpore najpozneje v 30 dneh po zaključenem postopku izbranim ponudnikom pošlje v podpis pogodbo, s katero se uredijo izvajanje plačila za zagotavljanje prožnosti in druga vprašanja medsebojnih razmerij v zvezi s tem (v nadaljnjem besedilu: pogodba o zagotavljanju plačila za zagotavljanje prožnosti). S pogodbo o zagotavljanju plačila za zagotavljanje prožnosti se urejajo tudi postopki obračunavanja pogodbene kazni v primeru, da ponudnik ne zagotovi pogodbenih prožnosti. Pogodbena kazen se določi v višini stroška systemskega operaterja zaradi neizpolnitve obveznosti ponudnika v obravnavanem obdobju.

(2) Če ponudnik prožnosti v enem mesecu, potem ko je pozvan k sklenitvi pogodbe o zagotavljanju plačila za zagotavljanje prožnosti, ne sklene pogodbe in tega ne stori niti v dodatnem roku, ki ne sme biti krajši od 15 dni, ni upravičen do sklenitve pogodbe. Za količino prožnosti, ki s tem izpade, se pripravi predlog pogodbe o zagotavljanju plačila za zagotavljanje prožnosti za prvega naslednjega ponudnika med ponudniki, ki so izpadli v postopku izbire v prvem krogu, po vrstnem redu, kot ga je določila komisija centra za podpore.

(3) Center za podpore vodi seznam ponudnikov prožnosti, ki so sklenili pogodbo o zagotavljanju plačila za zagotavljanje prožnosti. Center za podpore podatke o višini in prejemnikih plačil za zagotavljanje prožnosti objavi na svoji spletni strani.

44.d člen

(zagotavljanje podatkov za izvajanje pogodb o zagotavljanju plačila za zagotavljanje prožnosti)

Ponudniki prožnosti, ki so s centrom za podpore sklenili pogodbo o zagotavljanju plačila za prožnost, in elektrooperaterji, na katerih omrežje so ponudniki prožnosti priključeni, centru za podpore na njegovo zahtevo pošljejo podatke, ki jih potrebuje za izvajanje svojih nalog po tem zakonu.

44.e člen

(prispevek za mehanizem za zagotavljanje prožnosti)

(1) Sredstva za izvajanje mehanizma za zagotavljanje prožnosti se centru za podpore zagotavljajo s prispevkom za mehanizem za zagotavljanje prožnosti in s pogodbenimi kaznimi, ki jih plačajo ponudniki prožnosti.

(2) Višina prispevka za mehanizem za zagotavljanje prožnosti, ki ga plačuje uporabnik sistema za posamezno prevzemno-predajno mesto, je odvisna od moči in napetostne ravni prevzemno-predajnega mesta, kategorije uporabnika sistema in namena uporabe energije. Sorazmernega dela prispevka za mehanizem za zagotavljanje prožnosti ne plačajo uporabniki sistema, ki zagotavljajo prožnost.

(3) Višino prispevka iz prejšnjega odstavka določi vlada za čas enega leta tako, da sredstva zadoščajo za pokritje predvidenih izdatkov iz petega odstavka tega člena v tem letu. Dokler vlada ne določi nove višine prispevka za mehanizem za zagotavljanje prožnosti, se uporablja višina iz prejšnjega obdobja.

(4) Uporabnik sistema plačuje prispevek za mehanizem za zagotavljanje prožnosti kot posebno postavko na mesečnem računu za omrežnino. Dobavitelji in elektrooperaterji, ki skupaj s plačilom omrežnine prejmejo prispevek za mehanizem za zagotavljanje prožnosti, ga morajo nemudoma in brezplačno prenesti v korist centra za podpore.

(5) Sredstva za izvajanje mehanizma za zagotavljanje prožnosti se uporabljajo za:

a) pokrivanje stroškov centra za podpore zaradi aktivnosti v zvezi z izvajanjem nalog za program za zagotavljanje prožnosti;

b) zagotavljanje plačil po pogodbah o zagotavljanju plačila za zagotavljanje prožnosti.

(6) Višino sredstev za delovanje centra za podpore iz dela prispevka za izvajanje mehanizma za zagotavljanje prožnosti določi vlada na podlagi sprejetega letnega programa dela in finančnega načrta. Dokler vlada ne določi nove višine sredstev za delovanje centra za podpore, se uporabljajo sredstva v obsegu iz zadnjega obdobja, za katero je vlada določila višino sredstev.

(7) Vlada z uredbo podrobneje predpiše način določanja in obračunavanja ter način oprostitve plačila prispevka za izvajanje programa za zagotavljanje prožnosti iz prvega odstavka tega člena.«.

24. člen

V 45. členu se v petem odstavku beseda »členu« nadomesti z besedo »zakonu«.

25. člen

V 69. členu se v drugem odstavku 6. točka spremeni tako, da se glasi:

»6. zagotavljanje potrebnih podatkov uporabnikom sistema in dobaviteljem, da lahko učinkovito uporabljajo sistem, sklepajo pogodbe o dobavi in uveljavljajo pravico do priključitve, agregatorjem, da lahko učinkovito sklepajo in izvajajo pogodbe o agregiranju, ter uporabnikom s souporabo energije in njihovim dobaviteljem ter organizatorjem souporabe, da lahko sklepajo in izvajajo pogodbe o souporabi;«.

V enajstem odstavku se za besedo »izravnave« doda besedilo »ter storitev prerazporejanja proizvodnje in porabe«.

V dvanajstem odstavku se beseda »členu« nadomesti z besedo »zakonu«.

V trinajstem odstavku se za besedilom »vrst uporabnikov sistema« doda besedilo »vključno s skupnostmi na področju energije iz obnovljivih virov in energetskimi skupnostmi državljanov ter uporabniki sistema s souporabo energije,«.

V štirinajstem odstavku se besedilo »od uporabnikov pridobi elektroenergetske vode ali naprave, jih« nadomesti z besedilom »od uporabnikov sistema pridobi priključek ali del priključka, ga«.

Za štirinajstim odstavkom se dodajo novi petnajsti do osemnajsti odstavek, ki se glasijo:

»(15) Preureditev ali prestavitev objektov in naprav distribucijskega sistema na zahtevo uporabnika sistema ali tretje osebe se lahko izvede samo na podlagi tehničnih pogojev, ki jih izda distribucijski operater. Stroške preureditve oziroma prestavitve distribucijskega sistema iz prejšnjega stavka krije uporabnik sistema ali tretja oseba.

(16) Distribucijski operater na pregleden način objavi jasne informacije o zmogljivostih, ki so na voljo za nove priključitve na njegovem območju delovanja, in sicer z visoko prostorsko ločljivostjo in ob spoštovanju javne varnosti in zaupnosti podatkov, vključno z zmogljivostmi, za katere se zahteva priključitev, ter možnostjo prožne priključitve na preobremenjenih območjih. Objava vključuje informacije o merilih za izračun razpoložljive zmogljivosti za nove priključitve. Distribucijski operater te informacije redno posodablja najmanj vsake tri mesece.

(17) Distribucijski operater uporabnikom sistema na pregleden način zagotovi jasne informacije o statusu in obravnavi njihovih zahtev za priključitev v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, in predpisi, ki urejajo upravno poslovanje.

(18) Distribucijski operater uporabnikom sistema omogoči, da zaprosijo za soglasje za priključitev na omrežje in predložijo ustrezne dokumente v digitalni obliki.«.

26. člen

V 71. členu se v drugem odstavku v prvem in drugem stavku besedi »uporabnika sistema« v različnem številu nadomestita z besedilom »prevzemno-predajnega mesta« v ustreznem številu.

27. člen

V 72. členu se v drugem odstavku črta besedilo »v skladu s tretjim oziroma četrtem odstavkom tega člena«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Koncesija iz prejšnjega odstavka se podeli gospodarski družbi, ki izpolnjuje pogoje za notranjega izvajalca v skladu s prvim do petim odstavkom 13. člena Zakona o nekaterih koncesijskih pogodbah (Uradni list RS, št. 9/19, 121/21 – ZJN-3B in 50/23).«.

Četrty odstavek se črta.

Dosedanji peti odstavek postane četrti odstavek.

28. člen

V 77. členu se v prvem odstavku v prvem stavku za besedo »vozila« doda besedilo »s funkcijami pametnega polnjenja in funkcijami dvosmernega polnjenja«.

29. člen

V 109. členu se za četrtem odstavkom doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»(5) Agencija s splošnim aktom iz drugega odstavka tega člena za prevzemno-predajna mesta, prek katerih so neposredno priključene na omrežje črpalne hidroelektrarne, ki prevzeto električno energijo namenjajo izključno za poznejšo pretvorbo shranjene energije v električno energijo, določi delno ali popolno oprostitve plačevanja omrežnine za prevzeto in oddano električno energijo za obdobje 12 let od pridobitve uporabnega dovoljenja, pri čemer upošteva morebitna dodeljena nepovratna sredstva. Enako velja za prevzemno-predajna mesta prek katerih so neposredno priključeni na omrežje baterijski hranilniki električne energije, ki prevzeto električno energijo namenjajo izključno za poznejšo pretvorbo shranjene energije v električno energijo, in sicer za obdobje 5 let od začetka obratovanja.«.

30. člen

V 124. členu se peti odstavek spremeni tako, da se glasi

»(5) Agencija s splošnim aktom podrobneje predpiše metodologijo obračunavanja omrežnine, in sicer za prenosni in distribucijski sistem, čezmerno prevzeto jalovo energijo in za druge storitve ter za priključno moč na način, ki spodbuja in upošteva tudi:

- energetska učinkovitost in vključevanje proizvodnje električne energije v manjšem in večjem obsegu iz obnovljivih virov,
- učinkovitost elektrooperaterjev pri izvedbi njihovih načrtov za razvoj omrežja v smeri zadostnosti sistema,
- samooskrbo, na primer z uporabo fotonapetostnih naprav in drugih proizvodnih naprav, ki proizvajajo električno energijo iz obnovljivih virov energije, ter njeno dolgoročno vrednost za omrežje, okolje in družbo,
- naložbe v nove oziroma inovativne tehnologije, na primer naložbe v elektromobilnost, naprave za shranjevanje energije in toplotne črpalke, ter
- učinkovitost uporabe sistema.«.

Za spremenjenim petim odstavkom se dodata nova šesti in sedmi odstavek, ki se glasita:

»(6) Agencija pri določitvi metodologije iz prejšnjega odstavka upošteva načela preprostosti, pravičnosti, sorazmernosti in postopnosti v primeru uveljavljanja večjih sprememb.

(7) Če agencija določi enotne tarifne postavke omrežnine za celotno območje države in če dejavnost gospodarske javne službe distribucije električne energije opravlja več kot en izvajalec, agencija s splošnim aktom iz tega člena določi mehanizem razdelitve celotne zaračunane omrežnine za distribucijski sistem med izvajalce gospodarske javne službe distribucije električne energije tako, da se zagotovi pokritje njihovih upravičenih stroškov.«.

31. člen

V 133. členu se za tretjim odstavkom doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena se omrežnina začasno ne zaračunava, ko zaradi okvare ali vzdrževanja na osnovni napajalni poti nastopijo okoliščine, ki zahtevajo vzpostavitev začasnega rezervnega čezmejnega distribucijskega napajalnega voda za potrebe prenapajanja.«.

32. člen

V 136. členu se v drugem odstavku:

– peta alineja spremeni tako, da se glasi:

»– način izpolnjevanja zahtev iz Priloge XIV k Direktivi 2023/1791/EU;« in

– v osmi alineji pika nadomesti s podpičjem in doda nova deveta alineja, ki se glasi:

»– pravila in zahteve za postopek potrjevanja podatkov na namenski merilni napravi v skladu s tretjim odstavkom člena 7b Uredbe 2019/943/EU.«.

33. člen

Za 138. členom se dodata nova 138.a in 138.b člen, ki se glasita:

»138.a člen

(začasna kontrola cen električne energije)

(1) Vlada lahko za čas veljavnosti izvedbenega sklepa Sveta EU, izdanega na podlagi 66a člena Direktive 2019/944/EU, z uredbo določi začasne ukrepe kontrole cen za dobavo električne energije gospodinjstvom, malim poslovnim odjemalcem ter malim in srednjim podjetjem z določitvijo najvišjih cen in določitvijo tarifnih obdobj. Cene iz prejšnjega stavka so lahko nižje od stroškovnih cen, pri čemer dobavitelji ne smejo prodajati električne energije nad temi cenami, lahko pa jo pod njimi.

(2) Ukrepi kontrole cen iz prejšnjega odstavka temeljijo na tem, da:

- a) so v splošnem gospodarskem interesu in ne presegajo tistega, kar je potrebno za zagotovitev splošnega gospodarskega interesa,
- b) so časovno omejeni in sorazmerni glede na upravičence,
- c) so jasno opredeljeni, pregledni in preverljivi,
- č) ne povzročajo dodatnih stroškov za udeležence na trgu na diskriminatoren način,
- d) je negativni vpliv na veleprodajni trg električne energije minimalen,
- e) ne izkrivljajo notranjega trga električne energije in je njegovo negativno drobljenje minimalno,
- f) ne vodijo v neposredno navzkrižno subvencioniranje med odjemalci, ki se jim energija dobavlja po prostih tržnih cenah, in tistimi, ki se jim dobavlja po reguliranih dobavnih cenah.

(3) Ukrepi kontrole cen ohranjajo spodbudo za zmanjšanje povpraševanja tako, da so:

- za male poslovne odjemalce, mikro, mala in srednja podjetja omejeni na največ 70 % porabe upravičenca v istem obdobju prejšnjega leta;
- za gospodinske odjemalce omejeni na največ 80 % mediane porabe gospodinjstev, pri čemer lahko za ranljive in energetske revne odjemalce ukrep kontrole cen velja za celotno porabo.

(4) Ukrepi kontrole cen so nediskriminatorni, kar se zagotavlja, tako da so:

- določeni z metodologijo, ki zagotavlja nediskriminatorno obravnavo dobaviteljev,
- vsi dobavitelji na isti podlagi upravičeni do predložitve ponudb za ceno dobave električne energije, ki je pod stroškovno ceno.

(5) Dobavitelji, ki od uveljavitve začasnega ukrepa kontrole cene električne energije dobavljajo energijo upravičenim skupinam končnih odjemalcev, ne smejo prenehati z dobavo tem skupinam odjemalcev. Dobavitelji ne smejo prekiniti prodaje na drobno ali odkloniti sklenitve pogodbe o dobavi z novimi upravičenimi odjemalci ter morajo zagotavljati ponudbe, če končni odjemalec to zahteva. V času veljavnosti začasnega ukrepa kontrole cen energije odjemalci ne izgubijo pravice do menjave dobavitelja.

(6) Če je z ukrepom kontrole cen določena cena električne energije, ki je nižja od stroškovne, so dobavitelji upravičeni do nadomestila ali do drugega ukrepa z učinkom nadomestila za dobavo pod stroškovno ceno, ki se določi na pregleden in nediskriminatoren način. Vlada z uredbo predpiše način določitve nadomestila in drugega ukrepa z učinkom nadomestila, pogoje in merila za upravičenost do nadomestila, način izplačila nadomestila, organ, ki nadomestilo izplačuje, in vir sredstev.

138.b člen

(produkt za izravnavo konic)

Vlada lahko v primeru iz prvega odstavka člena 7a Uredbe 2019/943/EU s sklepom naloži sistemskemu operaterju, da predlaga naročilo produktov za izravnavo konic, da se doseže zmanjšanje povpraševanja po električni energiji v času konic.«.

34. člen

V 139. členu se v prvem odstavku:

- besedilo »šteje za mnenje« nadomesti z besedilom »upošteva pri izdaji mnenja«,
- v tretji alineji beseda »in« nadomesti z vejico,
- v četrti alineji črta pika in doda beseda »in«,
- za četrto alinejo doda nova peta alineja, ki se glasi:
»– pravila za določanje prožnih obratovalnih omejitev.«.

35. člen

Za 139. členom se doda nov 139.a člen, ki se glasi:

»139.a člen

(priključitev na sistem s prožnimi obratovalnimi omejitvami)

- (1) Na območjih, kjer priključitev na sistem v skladu s prejšnjim členom ni mogoča, zlasti kjer je razpoložljivost omrežnih zmogljivosti za nove priključitve omejena ali pa je sploh ni, elektrooperater v sistemskih obratovalnih navodilih iz 136. člena tega zakona določi pravila za izdajo soglasja za priključitev z določitvijo prožne obratovalne omejitve, če ima uporabnik sistema nameščen sistem za nadzor oddaje in odjema električne energije iz omrežja, ki ga je

certificiral pooblaščen izdajatelj certifikatov. Priključitve s prožnimi obratovalnimi omejitvami ne smejo povzročati zamud pri krepitvi omrežja na opredeljenih področjih.

(2) V soglasju za priključitev se določijo:

- zagotovljeno dovajanje električne energije v omrežje oziroma njen odvzem iz njega ter dodatne prožne zmogljivosti za dovajanje in odvzem, ki se lahko priključijo in se razlikujejo po časovnih blokih skozi vse leto;
- trajanje soglasja za priključitev s prožno obratovalno omejitvijo in pričakovani datum za izdajo soglasja za priključitev za celotno zahtevano zmogljivost v skladu s prejšnjim členom.

(3) Ko je omrežje razvito, se na podlagi pravil, določenih v sistemskih obratovalnih navodilih iz 136. člena tega zakona, zagotovi prehod s prožne obratovalne omejitve na fiksno obratovalno omejitev. Na območjih, na katerih razvoj omrežja ni najučinkovitejša rešitev, se prožne obratovalne omejitve lahko omogočijo kot trajna rešitev, vključno za shranjevanje energije.«.

36. člen

V 143. členu se v prvem odstavku v točki b) črta besedilo »kadar obstaja sum, da te naprave povzročajo motnje«.

V tretjem odstavku se črta besedilo: »Po prejemu obvestila o odstopu od pogodbe mora elektrooperater pravočasno obvestiti morebitne druge dobavitelje, ki dobavljajo energijo prek prevzemno-predajnega mesta uporabnika, ki nima pogodbeno pokrite celotne dobave, o začetku postopka odklopa po predhodnem obvestilu.«.

Za enajstim odstavkom se doda nov dvanajsti odstavek, ki se glasi:

»(12) Operaterji gospodinjskim odjemalcem v obvestilu iz prvega odstavka tega člena zagotovijo informacije o alternativnih ukrepih, da ne bi prišlo do odklopa, zlasti o:

- možnosti podpisa pogodbe z novim dobaviteljem,
- možnosti zahteve po zasilni oskrbi iz 32. člena ali po nujni oskrbi iz 33. člena tega zakona,
- veljavnih socialnovarstvenih prejemkih v skladu z zakonom, ki ureja socialnovarstvene prejemke, s pomočjo katerih bi lahko preprečili odklop,
- možnosti storitev energetskega pregleda in energetskega svetovanja.«.

37. člen

V 144. členu se v drugem odstavku v prvem stavku za besedo »odstavka« doda besedilo »in po plačilu zapadlih obveznosti ter stroškov odklopa in ponovnega priklopa«, besedilo »na stroške uporabnika sistema« pa se črta.

V tretjem odstavku se besedilo »s pomočjo policije« nadomesti z besedilom »in zaprosi policijo za asistenco, ki jo policija zagotovi v skladu z določbami zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije«.

38. člen

V 156. členu se v prvem odstavku za prvo alinejo doda nova druga alineja, ki se glasi:

»– ne ponuja pogodb o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjenih za najmanj eno leto, in pogodb z dinamičnimi cenami električne energije (prvi odstavek 17. člena tega zakona);«.

Dosedanje druga do peta alineja postanejo tretja do šesta alineja.

39. člen

V 157. členu se v prvem odstavku za drugo alinejo doda nova tretja alineja, ki se glasi:

»– enostransko spremeni pogoje pogodb o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjenih za določeno obdobje, ali take pogodbe odpove pred njihovo zapadlostjo v nasprotju s prvim odstavkom 17. člena tega zakona;«.

Za dosedanje tretjo alinejo, ki postane četrta alineja, se doda nova peta alineja, ki se glasi:

»– končnim odjemalcem s pogodbami o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjenimi za določeno obdobje, oteži ali prepove sodelovanje pri storitvah prilagajanja odjema ali sodelovanje pri souporabi energije v nasprotju s sedmim odstavkom 17. člena tega zakona;«.

Dosedanji četrta in peta alineja postaneta šesta in sedma alineja.

V dosedanji šesti alineji, ki postane osma alineja, se besedi »končnemu odjemalcu« nadomestita z besedama »uporabniku sistema«.

Dosedanja sedma alineja postane deveta alineja.

Za dosedanje osmo alinejo, ki postane deseta alineja, se doda nova enajsta alineja, ki se glasi:

»– ne vzpostavi ali ne izvaja strategije varovanja pred tveganji, skladne s smernicami iz prvega odstavka 27.a člena tega zakona;«.

Dosedanje deveta do šestnajsta alineja postanejo dvanajsta do osemnajsta alineja.

40. člen

V 159. členu se v prvem odstavku za prvo alinejo doda nova druga alineja, ki se glasi:

»– ne izroči odjemalcem povzetka glavnih pogodbenih pogojev v skladu s tretjim odstavkom 15. člena tega zakona;«.

Za dosedanje drugo alinejo, ki postane tretja alineja, se dodata novi četrta in peta alineja, ki se glasita:

»– v povzetku glavnih pogodbenih pogojev ne navaja informacij iz šestega odstavka 16. člena tega zakona;

– na svoji spletni strani ne objavi cenikov in tarife ter splošnih pogodbenih pogojev v skladu s sedmim odstavkom 16. člena tega zakona;«.

Dosedanje tretja do sedma alineja postanejo šesta do deseta alineja.

V dosedanji osmi alineji, ki postane enajsta alineja, se besedi »končnim odjemalcem« nadomestita z besedama »uporabnikom sistema«.

Dosedanje deveta do enajsta alineja postanejo dvanajsta do štirinajsta alineja.

41. člen

V 160. členu se v prvem odstavku doda nova prva alineja, ki se glasi:

»– ne izdaja dolgoročnih pravic do prenosa ali ne daje na voljo enakovrednih ukrepov v skladu z 9. členom Uredbe 2019/943/EU;«.

Dosedanje prva do tretja alineja postanejo druga do četrta alineja.

V tretjem odstavku se za tretjo alinejo doda nova četrta alineja, ki se glasi:

»– ne predloži podatkov in analiz iz tretjega odstavka člena 19e Uredbe 2019/943/EU;«.

Dosedanje četrta do peta alineja postaneta peta do šesta alineja.

Za dosedanje šesto alinejo, ki postane sedma alineja, se dodata novi osma in deveta alineja, ki se glasita:

»– ne objavi na pregleden način informacij o zmogljivostih, ki so na voljo za nove priključitve na njegovem območju obratovanja, ali jih ne posodablja, kot določa prvi pododstavek odstavka 4a 50. člena Uredbe 2019/943/EU;

– ne zagotovi uporabnikom sistema jasnih informacij o stanju in obravnavi njihovih zahtev za priključitev, kot določa drugi pododstavek odstavka 4a 50. člena Uredbe 2019/943/EU.«.

Za četrtem odstavkom se dodajo novi peti do osmi odstavek, ki se glasijo:

»(5) Z globo od 20.000 do 50.000 eurov se kaznuje za prekršek distribucijski operater, če ne predloži podatkov in analiz iz tretjega odstavka člena 19e Uredbe 2019/943/EU.

(6) Z globo od 1.000 do 2.000 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba distribucijskega operaterja, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(7) Z globo od 30.000 do 100.000 eurov se kaznuje za prekršek imenovani operater trga, če ne deluje v skladu z določili prvega odstavka 8. člena Uredbe 2019/943/EU o trgovanju čim bliže realnemu času ali v skladu z določili tretjega odstavka 8. člena Uredbe 2019/943/EU o velikosti produktov za trgovanje na trgih za dan vnaprej in znotraj dneva, z najmanjšo velikostjo ponudb 100 kW ali manj.

(8) Z globo od 2.000 do 4.000 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba imenovanega operaterja trga, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.«.

42. člen

V 162. členu se besedi »končni odjemalec« nadomestita z besedama »uporabnik sistema«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

43. člen

(rok za izdajo splošnega akta za izdelavo strategije za omejitev tveganja dobaviteljev)

Agencija izda splošni akt za izdelavo strategije za omejitev tveganja dobaviteljev iz drugega odstavka 27.a člena zakona v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

44. člen

(uporaba določb o pravici do souporabe energije)

Določba novega 23.a člena zakona se začne uporabljati 1. januarja 2026.

45. člen

(podaljšanje uporabe določb o energetske revščini)

(1) 34. člen zakona se uporablja do uveljavitve zakona, ki ureja učinkovito rabo energije.

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Uredba o merilih za opredelitev in ocenjevanje števila energetske revnih gospodinjstev (Uradni list RS, št. 132/22), ki se še naprej uporablja do uveljavitve uredbe, sprejete na podlagi zakona, ki ureja učinkovito rabo energije.

46. člen

(rok za uskladitev splošnega akta o metodologiji obračunavanja omrežnine)

Agencija uskladi splošni akt o metodologiji obračunavanja omrežnine iz petega odstavka 124. člena zakona z določbami tega zakona v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

47. člen

(rok za uskladitev sistemskih obratovalnih navodil)

(1) Elektrooperater uskladi sistemska obratovalna navodila iz 136. člena zakona z novim devetim odstavkom 12. člena in novim 23.a členom zakona do 1. septembra 2025, izvajanje pravice do souporabe pa omogoči 1. januarja 2026.

(2) Elektrooperater uskladi sistemska obratovalna navodila iz 136. člena zakona v 12 mesecih od uveljavitve tega zakona:

- z novim sedmim odstavkom 32. člena zakona,
- z novo deveto alinejo drugega odstavka 136. člena zakona,
- z novim 139.a členom zakona.

48. člen
(sprememba 35. člena Energetskega zakona)

V Energetskem zakonu (Uradni list RS, št. 38/24) se v 35. členu v šestem odstavku 3. točka spremeni tako, da se glasi: »uskladi skupni nadzor nad subjekti, ki opravljajo funkcije na regionalni ravni in ravni EU, zlasti nad ENTSO za električno energijo, nad telesom EU ODS in enotno platformo za dodeljevanje, vzpostavljeno v skladu z Uredbo Komisije 2016/1719/EU;«.

49. člen
(spremembi 55. člena Energetskega zakona)

V Energetskem zakonu (Uradni list RS, št. 38/24) se v 55. členu v tretjem odstavku:

- 3. točka spremeni tako, da se glasi: »spremlja odpravo neupravičenih ovir in omejitev za razvoj porabe samoproizvedene električne energije, souporabo energije ter za skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in energetske skupnosti državljanov, med drugim ovir in omejitev, ki preprečujejo priključitev prožne porazdeljene proizvodnje energije v razumnem roku;«;
- za 7. točko, kjer se pika nadomesti s podpičjem, doda nova 8. točka, ki se glasi: »nadzira dobavitelje pri vzpostavljanju in izvajanju strategij varovanja pred tveganji iz 27.a člena zakona, ki ureja oskrbo z električno energijo.«.

50. člen
(spremembi 161. člena Energetskega zakona)

V Energetskem zakonu (Uradni list RS, št. 38/24) se v 161. členu:

- naslov spremeni tako, da se glasi: »(prenos odjemalcev plina drugemu dobavitelju)«,
- v besedilu člena črta besedilo: »električne energije ali«, besedi »organizator trga« pa se nadomestita z besedilom »operater prenosnega sistema«.

51. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu (2. čl. ZOEE - prenos in izvrševanje predpisov Evropske unije)

V Zakonu o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 127/21, v nadaljnjem besedilu: ZOEE) se v 2. členu posodobi sklic na EU predpise, ki so podlaga za vsebino ZOEE, in katerih sprememba je temeljni razlog za sprejem predloga zakona.

S predlogom zakona se prenaša spremenjena Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 125), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2024/1711 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (UL L, 2024/1711 z dne 26. 6. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/944/EU).

S predlogom zakona se tudi ureja način izvajanja spremenjene Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 54), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2024/1747 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (UL L, 2024/1747 z dne 26. 6. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2019/943/EU).

V spremenjenem drugem odstavku se posodobi sklic na aktualno direktivo, ki ureja energetske učinkovitost (Direktiva 2012/27/EU je nadomeščena z Direktivo 2023/1791/EU) – posodobi se sklic na vsebinsko ustrezen člen in prilogo, ki sta po novem preštevilčena, in na novi naslov direktive.

V obrazložitvi vsakega posameznega člena je navedeno, kateri člen direktive oz. uredbe se prenaša.

K 2. členu (4. čl. ZOEE - pomen izrazov)

Pomeni nekaterih izrazov v 4. členu ZOEE so spremenjeni in dopolnjeni, skladno s spremenjenimi oz. novimi določbami 2. člena Direktive 2019/944/EU in 2. člena Uredbe 2019/943/EU, ki določata opredelitve izrazov. Določeni izrazi pa so posodobljeni na podlagi potreb, ki so se pokazale v praksi.

Pomen »**aktivnega odjemalca**« ima nekoliko drugačno dikcijo in dodano souporabo energije, pri čemer ne gre za večje vsebinske spremembe (spremenjena 8. točka 2. člena Direktive 2019/944/EU).

Pojem »**energija iz obnovljivih virov**« je bil do sedaj opredeljen tako, da so bili naštetih posamezni obnovljivi vire energije (tako v 31. točki 2. člena Direktive 2019/944/EU kot v 20. točki 4. člena ZOEE). Z zadnjo spremembo Direktive 2018/2001/EU o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov pa so bili posamezni viri drugače opredeljeni, in posledično opredelitev v Direktivi 2019/944/EU in ZOEE več ni bila v celoti pravilna. Glede na to, da v spremenjeni 31. točka 2. člena Direktive 2019/944/EU (ki opredeljuje pojem »energija iz obnovljivih virov«) ni več naštevanja posameznih obnovljivih virov energije temveč vsebuje zgolj sklic na definicijo iz Direktive 2018/2001/EU, je enak pristop uporabljen tudi v predlogu zakona, kjer se 20. točka spremeni tako, da se sklicuje na definicijo iz področne zakonodaje, tj. na vsakokrat veljavni Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije.

Pri opredelitvi pojma »**izravnava**« se popravi sklic na ustrezno točko 2. člena Uredbe 2019/943/EU, pri čemer ne gre za vsebinske spremembe.

Opredelitev pojma »**končni odjemalec**« se dopolni tako, da je jasno, da je končni odjemalec fizična ali pravna oseba, ki kupuje električno energijo za lastno rabo *na podlagi pogodbe o dobavi z dobaviteljem končnim odjemalcem*. V praksi se je namreč večkrat pojavilo napačno razumevanje, da naj bi bil končni odjemalec vsak, ki uporablja električno energijo in za to nekomu plačuje. Skladno z energetskimi predpisi je namreč končni odjemalec električne energije le subjekt, ki je pri operaterju evidentiran kot lastnik ali plačnik na določenem uradnem prevzemno-predajnem mestu in, ki kupuje električno energijo na podlagi neposredne individualne pogodbe o dobavi, sklenjene z dobaviteljem.

Opredelevanje pojmov »**malo podjetje**« in »**mikropodjetje**« se spremeni tako, da se poenoti z opredelitvijo iz Zakona o gospodarskih družbah⁸ (v nadaljnjem besedilu: ZGD-1), ki v 55. členu določa pravila za razporeditev družb v mikro, majhne, srednje in velike družbe. Dosedanja definicija (ki je bila dobesedno prenesena iz šeste in sedme točke 2. člena Direktive 2019/944/EU) se je namreč v praksi pokazala za zelo težko izvedljivo, saj se v RS družbe praviloma ne razvrščajo na tak način. Poenotenje meril z ZGD-1, ki to ureja na sistemski ravni, bo tako pripomoglo k jasnosti in boljši izvedljivosti določb. Hkrati pa ostaja skladno z namenom direktive, saj se v ZGD-1 uporabljajo praktično enaka merila kot v direktivi (tj. število zaposlenih, čisti prihodki od prodaje, vrednost aktive), le da so prilagojena na situacijo v RS.

Dodan je pojem »**namenska merilna naprava**«, ki je vsebinsko skladen z opredelitvijo tega pojma v novi 78. točki 2. člena Uredbe 2019/943/EU. V predlogu zakona ga je potrebno opredeliti, saj se uporablja v 136. členu ZOEE, ki določa vsebino sistemskih obratovalnih navodil in s tem pristojnosti elektrooperaterja glede predpisovanja pravil glede potrjevanja podatkov na namenskih merilnih napravah, ki se uporabljajo pri storitvah prilagajanja odjema ali prožnosti, in je bila dodana zaradi izvajanja tretjega odstavka novega 7b člena Uredbe 2019/943/EU.

Dodan je pojem »**pogodba o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjena za določeno obdobje**«, ki je nov pojem, ki ga uvaja Direktiva 2019/944/EU in je povezan z novo pravico odjemalcev do sklenitve pogodbe o dobavi električne energije s fiksno ceno. Opredelevanje pojma sledi opredelitvi iz točke 15a 2. člena omenjene direktive, pri čemer je potrebno dodati še pojasnilo glede možnosti »prožnega elementa«. V definiciji je kot primer »prožnega elementa« različne cene v konicah oz. izven konic omenjene zgolj primeroma, kar pomeni, da so možni tudi drugi primeri različnih cen v različnih časih (npr. različne cene v različnih časovnih blokih), če je le vse vnaprej določeno in se ne spreminja. Elementi cene morajo torej biti fiksirani in obračunani skladno z dogovorjenimi pogodbenimi postavkami. Znesek ali količina energije po določeni ceni pa se lahko iz meseca v mesec spreminjata, saj sta odvisna od količine odjema.

Dodan je pojem »**prožna obratovalna omejitev**«, ki je prenos EU pojma »**sporazum o prožni priključitvi**« (nova 24c točka 2. člena Direktive 2019/944/EU). S predlogom zakona se sicer ne uvaja izrecno pojem »sporazum o prožni priključitvi«, saj slovenska zakonodaja takšnih sporazumov (tj. pogodb) več ne pozna. Sam pojem je torej nekoliko drugačen, saj je bila v slovenski zakonodaji zaradi poenostavitve postopkov že pred leti črtana »pogodba o priključitvi« kot obvezni del postopka priključitve, vendar pa je vsebina pojma kljub temu v celoti skladna z direktivo. Slovenska zakonodaja predpisuje izdajo »soglasja za priključitev«, ki ne določa le maksimalne moči odjema iz sistema (oz. oddaje v sistem), temveč lahko določa tudi »druge obratovalne omejitve«. Na podlagi izdanega soglasja za priključitev se sklene tudi »pogodba o uporabi sistema«, katere vsebina je skladna s soglasjem, in lahko ureja tudi »prožno priključitev«, tj. sklop dogovorjenih pogojev za priključitev električne zmogljivosti na omrežje, ki vključuje pogoje za omejitev in nadzor dovajanja električne energije iz ali v omrežje (če so take obratovalne omejitve določene v soglasju).

Navedene določbe so torej že do sedaj omogočale to, kar Direktiva 2019/944/EU imenuje »prožna priključitev« - če polna priključitev ni mogoča, se lahko omogoči vsaj prožna priključitev s perspektivo čimprejšnje polne priključitve (v praksi je bilo to uporabljeno pri priključitvi črpalne hidroelektrarne v Avčah).

Pri pojmu »**povezano podjetje**« se črta sklic na Uradni list RS, saj zaradi okrajšave v spremenjeni 34. točki ni več potreben.

Dodan je izraz »**prožnost**«, ki je vsebinsko skladen z opredelitvijo tega pojma v novi 79. točki 2. člena Uredbe 2019/943/EU. V predlogu zakona ga je potrebno opredeliti, saj se uporablja v novih členih od 44a do 44d ZOEE, ki so bili vneseni za izvajanje novih členov 19e, 19g, 19i in 19h Uredbe 2019/943/EU, o programih za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv.

Dodan je izraz »**souporaba energije**« je nov pojem, ki ga uvaja Direktiva 2019/944/EU (nova 10a točka 2. člena) in je povezan z novo pravico odjemalcev do souporabe energije, ki je s predlogom zakona

⁸ Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21, 18/23 – ZDU-10, 75/23 in 102/24

prenesena z novim 23.a členom ZOEE, povezan pa je tudi s spremembami 6. točke drugega odstavka 69. člena ZOEE (o zagotavljanju podatkov s strani distribucijskega operaterja).

Dodan je izraz »**srednje podjetje**«, ki v ZOEE do sedaj ni bil opredeljen, a ga je zaradi novih določb potrebno opredeliti (Direktiva 2019/944/EU ga namreč ne opredeljuje, a ga uporablja). Pri tem se uporabi enak pristop kot pri pojmih »**malo podjetje**« in »**mikropodjetje**«, tj. poenoti se z opredelitvijo iz ZGD-1, ki v 55. členu določa pravila za razporeditev družb v mikro, majhne, srednje in velike družbe. Poenotenje meril z ZGD-1, ki to ureja na sistemski ravni, bo tudi pripomoglo k jasnosti in boljši izvedljivosti določbe. Hkrati pa ostaja skladno z namenom direktive, saj se v ZGD-1 uporabljajo praktično enaka merila kot v direktivi (tj. število zaposlenih, čisti prihodki od prodaje, vrednost aktive), le da so prilagojena na situacijo v RS.

Dodan je izraz »**veliko podjetje**«, ki v ZOEE do sedaj ni bil opredeljen, a ga je zaradi novih določb potrebno opredeliti. Pri tem se uporabi enak pristop kot pri pojmih »malo podjetje« in »mikropodjetje«, tj. poenoti se z opredelitvijo iz ZGD-1, ki v 55. členu določa pravila za razporeditev družb v mikro, majhne, srednje in velike družbe. Poenotenje meril z ZGD-1, ki to ureja na sistemski ravni, bo tudi pripomoglo k jasnosti in boljši izvedljivosti določbe. Hkrati pa ostaja skladno z namenom direktive, saj se v ZGD-1 uporabljajo praktično enaka merila kot v direktivi (tj. število zaposlenih, čisti prihodki od prodaje, vrednost aktive), le da so prilagojena na situacijo v RS.

Dodan je izraz »**zasilni dobavitelj**« ki je nov pojem, ki ga uvaja Direktiva 2019/944/EU (nova 24a točka 2. člena), pri čemer se opredelitev sklicuje na vsebinski 32. člen ZOEE, ki ureja zasilno oskrbo in je nekoliko širši od pojma iz direktive, saj se nanaša tudi na primere, ko dobavitelji ne prenehajo delovati (torej ne izgubijo članstva v bilančni shemi), temveč zgolj prenehajo dobavljati, kar ima za končne odjemalce praktično enak učinek.

Dodan je nov drugi odstavek, ki določa, da imajo izrazi s področja energetike, ki niso opredeljeni s tem zakonom, enak pomen, kot ga določajo vsakokrat veljavni predpisi s področja energetike. Eden izmed takih izrazov je npr. »**energetska revščina**«, ki je v novi 24b točki 2. člena Direktive 2019/944/EU, definirana tako, da se v celoti sklicuje na opredelitev tega izraza kot je določen v Direktivi (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetske učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2023/1791/EU).⁹ V trenutku priprave predloga zakona je definicija v Uredbi o merilih za opredelitev in ocenjevanje števila energetske revnih gospodinjstev (Uradni list RS, št. 132/2022), v postopku sprejemanja pa je novi Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE-1), v katerem je ta pojem opredeljen na zakonski ravni in v katerem je celovito urejeno področje energetske revščine.

K 3. členu (9. čl. ZOEE - načelo reguliranega dostopa do sistema)

Veljavni ZOEE v uvodnem delu, do vključno 12. člena na kratko opisuje celoten sistem elektroenergetskih dejavnosti, delovanja trga, obveznosti javnih storitev ter postopka priključevanja.

V sklopu teh temeljnih določb se v tretjem odstavku veljavnega 9. člena ZOEE določa vsebina soglasja za priključitev, med ostalim je lahko v soglasju določena tudi »obratovalna omejitev«. Navedena določba torej že omogoča to, kar Direktiva 2019/944/EU imenuje »prožna priključitev« - če polna priključitev ni mogoča, se lahko z določitvijo obratovalnih omejitev omogoči vsaj prožna priključitev s perspektivo čimprejšnje polne priključitve (v praksi je bilo to uporabljeno pri priključitvi črpalne hidroelektrarne v Avčah). Zaradi jasnosti se z dopolnitvijo tega odstavka dodaja pojasnilo, da se v soglasju za priključitev obratovalne omejitve določajo v primeru priključitev s prožno obratovalno omejitvijo (s čimer se tudi uporablja novo izrazoslovje, ki se v ZOEE uporablja v predlogu novega 139.a člena, v katerem so določena pravila za primere prožne obratovalne omejitve).

K 4. členu (12. čl. ZOEE - pogodba o dobavi)

⁹ UL L št. 231 z dne 20. 9. 2023, str. 1, zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2024/1788 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o skupnih pravilih notranjega trga plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika, spremembi Direktive (EU) 2023/1791 in razveljavitvi Direktive 2009/73/ES (UL L št. 2024/1788 z dne 15. 7. 2024)

V 12. členu veljavnega ZOEE so določena pravila glede pogodbe o dobavi električne energije, ki jo mora vsak uporabnik sistema skleniti z dobaviteljem.

S predlogom zakona se šesti odstavek dopolnjuje tako, da se vodenje evidence sporazumov o souporabi naloži elektrooperaterju (v primeru souporabe energije je to distribucijski operater), saj razpolaga z vsemi podatki, potrebnimi za izvajanje teh pogodb oz. sporazumov. Distribucijski operater je namreč pristojen za vodenje evidence prevzemno-predajnih mest, merilnih točk in njihove bilančne pripadnosti ter za zagotavljanje merilnih in obračunskih podatkov, kar je neločljivo povezano z izvajanjem sporazumov o souporabi energije. Podrobnejše določbe glede souporabe energije so sicer določene v novem 23.a členu ZOEE.

Nova osmi in deveti odstavek se dodajata zaradi prenosa spremenjenega 4. člena Direktive 2019/944/EU, ki se nanaša na pravico odjemalcev do sklenitve več kot ene pogodbe o dobavi ali sporazumov o souporabi električne energije, ter pravice do več kot ene merilne in obračunske točke.

Sprememba 4. člena Direktive 2019/944/EU prinaša dve novosti:

- izrecno pravico odjemalcev do več kot ene merilne in obračunske točke (ki se prenaša z novim osmim odstavkom 12. člena ZOEE). Takšna pravica je sicer implicitno obstajala že prej, tako v direktivi kot v veljavnem ZOEE, in sicer v obliki pravice do več hkratnih pogodb o dobavi za eno prevzemno-predajno mesto. Če ima uporabnik sistema različne dobavitelje (npr. za polnilnico za električna vozila in za toplotno črpalko), so časovni poteki dobave po teh pogodbah (tj. porabe) različni in v takem primeru je potrebno imeti več kot eno merilno točko, vzpostavitev več obračunskih merilnih točk pa omogoča sklenitev več dobavnih pogodb.
- pravico odjemalcev do sporazuma oz. več sporazumov o souporabi energije (ki se prenaša z novim devetim odstavkom 12. člena ZOEE, podrobnejše določbe glede souporabe energije pa so določene v novem 23.a členu ZOEE). Ob tem je potrebno poudariti, da mora elektrooperater voditi evidenco sporazumov o souporabi energije, saj obstoj tega sporazuma definira način obračuna (oz. določanja količin za obračun) na prevzemno-predajnih mestih, ki so vključena v souporabo. Ker elektrooperater in operater trga skupaj izvajata obračun odstopanj, mora biti bilančna pripadnost teh prevzemno-predajnih mest ves čas jasna (tudi, če je deljena). Če sporazum preneha, pa mora dobavitelj o tem obvestiti elektrooperaterja (tudi če je ročnost sporazuma vnaprej opredeljena, elektrooperater tega ni dolžan spremljati).

K 5. členu (sprememba naslovov II. poglavja in 1. oddelka ZOEE)

V naslovih II. poglavja in 1. oddelka II. poglavja se pojem »končni odjemalec« nadomesti s širšim pojmom »uporabnik sistema«, ki pomeni proizvajalca, končnega odjemalca ali izvajalca shranjevanja energije (83. točka 4. člena ZOEE). S to spremembo se naslova uskladiata z istovrstnimi spremembami v določenih členih ZOEE (npr. sprememba 13. in 14. člena).

K 6. členu (13. čl. ZOEE - prosta izbira dobavitelja)

V spremembi člena je pojem »končni odjemalec« na vseh potrebnih mestih nadomeščen s širšim pojmom »uporabnik sistema«, ki pomeni proizvajalca, končnega odjemalca ali izvajalca shranjevanja energije (83. točka 4. člena ZOEE). Besedilo je v prvem odstavku tudi prilagojeno tako da je jasno, da se nanaša tudi na oddano električno energijo. Pri tem ne gre za vsebinsko spremembo, saj je bilo to prej določeno v 36. členu ZOEE, ki se s predlogom zakona črta (glej tudi obrazložitev k členu predloga zakona, s katerim se črta 36. člen ZOEE).

K 7. členu (14. čl. ZOEE - pravica do sklenitve pogodbe z dobaviteljem)

V spremembi člena je pojem »končni odjemalec« nadomeščen s širšim pojmom »uporabnik sistema«, ki pomeni proizvajalca, končnega odjemalca ali izvajalca shranjevanja energije (83. točka 4. člena ZOEE). Besedilo je tudi prilagojeno tako da je jasno, da se nanaša tudi na oddano električno energijo. Pri tem ne gre za vsebinsko spremembo, saj je bilo to prej določeno v 36. členu ZOEE, ki se s predlogom zakona črta (glej tudi obrazložitev k členu predloga zakona, s katerim se črta 36. člen ZOEE).

K 8. členu (15. čl. ZOEE - pogodbene pravice končnih odjemalcev)

V četrtem odstavku se zaradi jasnosti sklic na »splošno veljavne pogoje« nadomesti s sklicem na »splošne pogodbene pogoje«, na katere se tudi sicer nanaša ta odstavek (pri tem ne gre za vsebinske spremembe te določbe).

K 9. členu (16. čl. ZOEE - dodatne pogodbene pravice gospodinjskih in malih poslovnih odjemalcev)

Direktiva čl. 28a(3) (Zaščita pred odklopi)

Peti odstavek 16. člena ZOEE se dopolnjuje zaradi prenosa novega člena 28a Direktive 2019/944/EU (z naslovom Zaščita pred odklopi), ki v tretjem odstavku določa ukrepe, s katerimi se končni odjemalci lahko izognejo odklopu. S predlogom zakona se dopolnjuje obveznost dobavitelja, da odjemalca pred odpovedjo pogodbe seznani z različnimi možnostmi, s katerimi bi se lahko izognil odklopu, pri čemer je pomembno poudariti, da dobavitelji niso obvezani nuditi storitev energetskega pregleda in energetskega svetovanja, morajo pa odjemalce na splošno seznani z možnostjo koriščenja teh storitev. Smiselno enako je dopolnjen tudi 143. člen ZOEE, ki določa obveznosti elektrooperaterjev o obveščanju pred odklopom.

V direktivi določena pravica odjemalcev do sprotne informacije o porabi je v Sloveniji že izvedena s splošno uvedbo naprednega merilnega sistema (vsi odjemalci naj bi bili do konca leta 2025 opremljeni z naprednimi števci, trenutno je ta odstotek okrog 95 %). Prepoved odklopa ranljivih odjemalcev je že uzakonjena v 33. členu ZOEE (Ranljivi odjemalci in nujna oskrba). V Sloveniji v okviru sistema socialnih podpor že obstajata 1) denarna socialna pomoč in 2) izredna denarna socialna pomoč (kot posebna oblika denarne socialne pomoči), ki sta socialnovarstvena prejemka, namenjena kritju rednih (denarna socialna pomoč) in izrednih stroškov (izredna denarna socialna pomoč), vezanih na preživljanje, med drugim tudi rednim in izrednim stroškom, nastalih iz naslova oskrbe z električno energijo.

Direktiva čl. 11(1a) (Pravica do pogodbe o dobavi EE s fiksno ceno, sklenjeno za določeno obdobje, in do pogodbe z dinamičnimi cenami EE)

Šesti odstavek 16. člena ZOEE se dodaja zaradi prenosa novega odstavka 1a spremenjenega 11 člena Direktive 2019/944/EU, ki določa, da morajo končni odjemalci pred sklenitvijo ali podaljšanjem pogodb iz tega člena (torej pogodb s fiksno ceno ali pogodb z dinamičnimi cenami električne energije) prejeti povzetek glavnih pogodbenih pogojev z določeno vsebino. Direktiva se torej v 11. členu načeloma omejuje le na dinamične in fiksne pogodbe, vendar iz točke (b) novega 1a odstavka direktive (ki navaja tudi pogodbe s spremenljivo ceno) dejansko izhaja, da je tovrsten povzetek primeren za vse vrste pogodb. Glede na navedeno, se nov šesti odstavek 16. člena ZOEE nanaša na vse vrste pogodb, s čimer se končnim odjemalcem nudi dodatna jasnost.

Ob tem je posebej pomembno, da predlog zakona določa to obveznost samo za pogodbe, ki se sklepajo z gospodinjskimi in malimi poslovnimi odjemalci (zato je umeščen v 16. člen ZOEE). Za njih se namreč praviloma uporabljajo tipske pogodbe in splošni pogodbeni pogoji, standardiziran povzetek pogodbenih pogojev pa je smiselni zgolj za take primere. Za poslovne odjemalce, ki imajo individualne pogodbe, pa velja splošna določba tretjega odstavka 15. člena o obveznosti povzetka glavnih pogodbenih pogojev.

Glede informacij o cenah (točka a)) se dodatno pojasnjuje, da direktiva v tej točki določa, da mora biti v obvestilu navedena »skupna cena in njene razčlenitev«, kar je nejasno, saj je določitev (končne) »skupne cene« mogoča le ob vnaprej predpostavljeni porabi po različnih tarifah in z upoštevanjem različnih dodatkov in popustov. To bi bilo za odjemalce netransparentno, zato taka dikcija ni sprejemljiva.

Ker je namen direktive odjemalcem zagotoviti transparentne informacije, je ta določba konkretizirana na način, da je jasno, da morajo biti navedene in ločeno prikazane cene vseh sestavin računa:

- a) ki se zaračunajo glede na porabljeno električno energijo (v kWh), ločeno po tarifah (npr. kot je trenutno cena za VT, MT, ET, dobavitelji pa lahko tarifne čase določijo tudi drugače),
- b) ki niso odvisne od porabljene električne energije (morebitni fiksni stroški ipd.).

Glede obrazložitve o načinu določanje cene (točka b) je potrebno pojasniti, kako so posamezne vrste cen definirane:

- fiksna cena je opredeljena v opisu pojma »pogodba o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjena za določeno obdobje« (4. člen ZOEE),
- dinamična cena je opredeljena v opisu pojma »pogodba z dinamičnimi cenami električne energije« (4. člen ZOEE),
- spremenljiva cena pa je vsaka cena, ki ne spada pod prejšnji alineji (tj. kar ni fiksna ali dinamična cena). V to kategorijo torej spadajo vsi ostali pogodbeni modeli, najbolj pogosto je to osnovna ponudba – praviloma poimenovana redni cenik, po kateri lahko dobavitelj spremeni ceno skladno s splošnimi pogoji.

Nov sedmi odstavek ne prenaša določb direktive, temveč se dodaja zaradi transparentnega zagotavljanja informacij končnim odjemalcem. V praksi se je namreč pokazalo, da nekateri dobavitelji s svojih spletnih strani umikajo (tj. brišejo) informacije o splošnih pogojih in cenah, po katerih trenutno ni mogoče več skleniti novih pogodb. To ni sprejemljivo, saj se pogosto taki splošni pogoji in cene še vedno uporabljajo za nekatere odjemalce, ki pa z njimi ne razpolagajo (niso si jih natisnili oz. drugače shranili), zato nimajo možnosti preveriti pravilnosti zaračunanih zneskov. Zato se predpiše, da morajo biti vsi splošni pogoji in ceniki objavljeni na spletni strani dobavitelja – tisti, ki niso več aktualni so lahko npr. v rubrikah »arhiv« ipd., pomembno pa je, da so odjemalcem enostavno dostopni na spletu.

K 10. členu (17. čl. ZOEE - pravica do pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije)

Direktiva čl. 11(1)(1b)(2) (Pravica do pogodbe o dobavi EE s fiksno ceno, sklenjeno za določeno obdobje, in do pogodbe z dinamičnimi cenami EE)

17. člen ZOEE se spreminja zaradi prenosa spremenjenega 11. člena Direktive 2019/944/EU (z naslovom Pravica do pogodbe o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjeno za določeno obdobje, in do pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije), ki prinaša obvezo dobaviteljev, da vedno ponujajo pogodbo o dobavi s fiksno ceno, vsaj za eno leto. Podobno so dobavitelji že doslej imeli obveznost ponudbe z dinamično ceno. V energetske krizi pa se je pokazalo, da so v času naraščanja cen dobavitelji prenehali ponujati pogodbe s fiksno ceno, ponujali so jih le v času, ko so pričakovali enake ali padajoče cene.

Možnost odstopanja od te obveznosti (ki jo daje direktiva v drugem pododstavku 1. odstavka 11. člena), ni uporabljena, saj za Slovenijo ni realna zaradi meje 200.000 končnih odjemalcev. Taka meja bi v Sloveniji lahko pomenila, da izjema zadeva le največjega dobavitelja, pri čemer - glede na majhnost slovenskega trga - ni realne možnosti, da bi bili izpolnjeni vsi pogoji za izjemo, ki jih določa direktiva (npr. ni realno, da bi tak dobavitelj ponujal le dinamične pogodbe, težko bi se tudi ohranila zadostna izbira pogodb o dobavi s fiksno ceno).

Glede na navedeno se prvi odstavek 17. člena dopolni z (1) obveznostjo ponujanja pogodb o dobavi s fiksno ceno (prvi pododstavek 1. odstavka 11. člena direktive) in (2) prepovedjo enostranske spremembe ter odpovedi takih pogodb (tretji pododstavek 1. odstavka 11. člena direktive). V 156. in 157. členu ZOEE sta dodani s tem povezani prekrškovni določbi.

Drugi odstavek se prilagodi temu, da se sedaj člena nanaša na dve vrsti pogodb, zato se dopolni s sklicem na obe vrsti pogodb (vsebinsko pa ni drugih sprememb).

Tretji odstavek o seznanitvi končnih odjemalcev z značilnostmi oz. posledicami različnih vrst pogodb se spremeni tako, da se razširi na vse vrste pogodb. (2. odstavek 11. člena direktive). Obveščanje o trenutno veljavnih cenah pa je smiselno samo za pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije.

Z novim sedmim odstavkom se dobaviteljem prepoveduje oteževanje ali prepovedovanje sodelovanja pri storitvah za zagotavljanje prožnosti ali pri souporabi energije končnim odjemalcem s pogodbami o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjenimi za določeno obdobje (1b odstavek 11. člena direktive). V 157. členu ZOEE je dodana s tem povezana prekrškovna določba. Dejstvo, da ime odjemalec fiksno ceno namreč ne pomeni, da bi tudi njegova količina morala biti »fiksna« v smislu, da ne bi mogel sodelovati pri storitvah za zagotavljanje prožnosti ali pri souporabi energije. V praksi bo

namreč mogoče npr., da odjemalec del energije dobi prek sporazuma o souporabi energije, poleg tega pa ima z agregatorjem sklenjeno pogodbo agregiranju in svoj odjem prilagaja glede na navodila agregatorja. Hkrati ima lahko sklenjeno pogodbo o dobavi za fiksno ceno za električno energijo, prevzeto iz omrežja (od katere se odšteje količina, ki mu pripade na podlagi souporabe). Tako sodelovanje ne sme biti prepovedano s splošnimi pogoji ali kako drugače ovirano s strani dobavitelja.

Zgolj zaradi jasnosti je potrebno opomniti, da se v 16. členu ZOEE ohranja časovna omejitev pogodb s fiksno ceno za gospodinjske odjemalce na eno leto, kot posebna oblika zaščite gospodinjskih odjemalcev v Sloveniji.

Obveznost za sprejem ustreznih ukrepov, v primeru da so odpustnine (oz. odstopnine) v skladu s tretjim odstavkom 12. člena direktive nedopustne, je že predpisna v petem odstavku 18. člena ZOEE (prekršek pa v prvem odstavku 159. člena ZOEE).

K 11. členu (18. čl. ZOEE - menjava dobavitelja ali agregatorja oziroma sklenitev dodatne pogodbe)

V spremembi člena je pojem »končni odjemalec« na vseh potrebnih mestih nadomeščen s širšim pojmom »uporabnik sistema«, ki pomeni proizvajalca, končnega odjemalca ali izvajalca shranjevanja energije (83. točka 4. člena ZOEE). Pri tem ne gre za vsebinsko spremembo, saj je bilo to prej določeno v 36. členu ZOEE, ki se s predlogom zakona črta (glej tudi obrazložitev k členu predloga zakona, s katerim se črta 36. člen ZOEE).

K 12. členu (19. čl. ZOEE - dostop do podatkov o porabi)

V spremembi člena je pojem »končni odjemalec« na vseh potrebnih mestih nadomeščen s širšim pojmom »uporabnik sistema«, ki pomeni proizvajalca, končnega odjemalca ali izvajalca shranjevanja energije (83. točka 4. člena ZOEE). Besedilo je v drugem odstavku tudi prilagojeno tako da je jasno, da se nanaša tudi na oddano električno energijo. Pri tem ne gre za vsebinsko spremembo, saj je bilo to prej določeno v 36. členu ZOEE, ki se s predlogom zakona črta (glej tudi obrazložitev k členu predloga zakona, s katerim se črta 36. člen ZOEE). Dostop do teh podatkov se v praksi izvaja preko enotne vstopne točke nacionalnega podatkovnega vozlišča, kot določa 29. člen ZOEE.

K 13. členu (21. člen ZOEE - pogodba o agregiranju)

V spremembi člena je pojem »končni odjemalec« na vseh potrebnih mestih nadomeščen s širšim pojmom »uporabnik sistema«, ki pomeni proizvajalca, končnega odjemalca ali izvajalca shranjevanja energije (83. točka 4. člena ZOEE). Pri tem ne gre za vsebinsko spremembo, saj je bilo to prej določeno v 36. členu ZOEE, ki se s predlogom zakona črta (glej tudi obrazložitev k členu predloga zakona, s katerim se črta 36. člen ZOEE).

K 14. členu (22. čl. ZOEE - prilagajanje odjema prek agregiranja)

Naslov člena se dopolni tako, da je jasno, da se nanaša na prilagajanja odjema ali oddaje električne energije. Poleg tega se v naslovu črta sklic na agregiranje, saj se člen nanaša na splošno na prilagajanje odjema, ki se lahko izvaja samostojno ali prek agregiranja.

V spremembi člena je pojem »končni odjemalec« na vseh potrebnih mestih nadomeščen s širšim pojmom »uporabnik sistema«, ki pomeni proizvajalca, končnega odjemalca ali izvajalca shranjevanja energije (83. točka 4. člena ZOEE). Besedilo je v prvem odstavku tudi prilagojeno tako da je jasno, da se nanaša tudi na oddano električno energijo. Pri tem ne gre za vsebinsko spremembo, saj je bilo to prej določeno v 36. členu ZOEE, ki se s predlogom zakona črta (glej tudi obrazložitev k členu predloga zakona, s katerim se črta 36. člen ZOEE).

K 15. členu (novi 23.a čl. ZOEE - pravica do souporabe energije)

Direktiva čl. 15a (Pravico do souporabe energije) - se prenaša v členih 23.a in 69/2, tč.6

Novi 23.a člen ZOEE se dodaja zaradi prenosa novega 15a člena Direktive 2019/944/EU (z naslovom Pravica do souporabe energije), ki določa pravila glede souporabe energije, t.i. »*energy sharing*«.

Pojem »souporaba energije« je definiran v spremembi 4. člena ZOEE, v osnovi pa gre za samooskrbo z energijo iz OVE s strani aktivnih odjemalcev: (a) ki jo sami proizvedejo ali shranjujejo na kraju samem

ali izven njega v proizvodni napravi, ki jo imajo v lasti ali jo najamejo v celoti ali deloma, ali (b) do katere jim je pravico brezplačno ali za plačilo prenesel drug aktivni odjemalec.

KDO JE UPRAVIČEN

Člen daje večini končnih odjemalcev pravico do souporabe energije, proizvedene iz OVE(izjema so velike družbe). Energijo pa lahko souporabljajo le kot aktivni odjemalci, ne pa kot osebe, ki bi jim bila souporaba energije primarna gospodarska ali poklicna dejavnost.

Souporaba je torej omejena na končne odjemalce. Proizvajalci, trgovci, dobavitelji končnim odjemalcem, agregatorji: ti so lahko organizatorji souporabe energije, a s svojimi napravami v souporabi ne smejo sodelovati.

Zaradi jasnosti zakon izrecno odloča, da lahko v souporabi sodelujejo tudi aktivni odjemalci z napravo za samooskrbo, ki so vključeni v t.i. sistem letnega netiranja (*net-metering*) po EZ-1. To je posebej relevantno za tiste odjemalce, ki imajo (pre)velike naprave za samooskrbo, katerih proizvodnja presega potrebe odjemalca (na letnem nivoju) in jim zato ob koncu obračunskega obdobja nastajajo veliki »viški« proizvedene električne energije. V praksi se je pokazalo, da taki odjemalci pogosto vgrajujejo različne naprave, da bi porabili te »viške« (savne, ogrevanje bazenov, žlebov in dovozov ipd.), kar je posebej problematično v zimskem času, ko je omrežje najbolj obremenjeno. Zato je z vidika omrežja koristno, da bi odjemalci z letnim *net-meteringom* »viške« namenili drugim odjemalcem, namesto da večajo svojo porabo. Pri tem je potrebno poudariti, da gre tudi v tem primeru za deljenje viškov, oddanih v omrežje, na 15-minutnem nivoju (enako kot velja za vse ostale proizvodne naprave, udeležene v souporabi) in da za te odjemalce veljajo vsa pravila za souporabo, kot veljajo za tiste brezletnega *net-meteringa*.

Za končne odjemalce, vključene v sistem letnega *net-meteringa*, se oddana 15-minutna energija v sklopu souporabe odšteva od oddane 15-minutne energije odjemalca, preostanek 15-minutne oddane energije pa se upošteva pri izračunu letne vsote odjema in oddaje odjemalca, vključenega v sistem *net-meteringa*. Ta preostanek se upošteva pri obračunu dobavljene energije, za porabljeno energijo odjemalca, vključenega v shemo samooskrbe z letnim netiranjem, ter prispevkov in drugih dajatev in omrežnine, ki se obračunavajo od količine električne energije, prevzete iz omrežja. Poenostavljeno povedano, ob koncu letnega obračunskega obdobja se bodo še vedno netirale letne količine oddane in prevzete energije, le da bo količina oddane električne energije manjša (saj je odjemalec s samooskrbo svoje viške že sproti tekom leta (na 15-minutnem nivoju) delil drugim odjemalcem na podlagi souporabe).

Ob tem je posebej potrebno poudariti, da predlog zakona ne širi pravice do *net-meteringa* na odjemalce, ki so samo prejemniki električne energije na podlagi souporabe in niso vključeni s sistem samooskrbe z letnim netiranjem. Drugače povedano, s souporabo električne energije, proizvedene v napravi za samooskrbo, sami ne postanejo končni odjemalci z letnim netiranjem.

GEOGRAFSKO PODROČJE

Direktiva kot največje področje, v katerem je mogoča souporaba, določa »isto trgovalno območje«. Omejitev souporabe na manjša področja v Sloveniji pa ni smiselna, nenazadnje lahko tudi energetske ali OVE skupnosti, ki so v slovenski zakonodaji že dopuščene, delujejo v okviru celotne Slovenije. Zato predlog zakona kot področje, v katerem je mogoča souporaba, določa celotno Republiko Slovenijo, kar v praksi pomeni možnost souporabe aktivnih odjemalcev, ki so priključeni na distribucijsko omrežje kjerkoli v Sloveniji, brez omejitev.

Kljub temu da ZOE kot območje za souporabo energije ne omenja »trgovalnega območja« (ampak le Republiko Slovenijo), je v točki g) četrtega odstavka določena obveznost operaterja, da odjemalce, ki sodelujejo v souporabi, obvesti o možnosti spremembe trgovalnih območij ter o omejitvi pravice do souporabe na Republiko Slovenijo (prenos točke g) četrtega odstavka 15a člena direktive). Delitev trgovalnega območja v Sloveniji na več območij je zelo malo verjetna. Če pa bi se zgodila združitev trgovalnega območja, na primer s Hrvaško, je souporaba na celotnem območju mogoča le, če bi bilo enako dopuščeno tudi s hrvaško zakonodajo.

PRISTOJNI ELEKTROOPERATER

Ker so na prenosno omrežje priključeni le veliki odjemalci (ki niso upravičeni do sodelovanja pri souporabi energije), so naloge elektrooperaterja v ZOEE omejene na distribucijskega operaterja, ki ima v upravljanju omrežje, na katerega so priključeni odjemalci, ki lahko sodelujejo pri souporabi energije.

Obveznost iz šestega odstavka 23.a člena predloga zakona (spremljanje, zbiranje in potrjevanje podatkov o merjenju, povezane s souporabo električne energije, vzpostavitev ustreznih informacijskih sistemov itd.) dejansko ne pomeni nič drugega kot zagotavljanje obračunskih podatkov za potrebe izvajanja souporabe.

Distribucijski operater torej mora informacijsko podpreti izvajanje souporabe energije. Skladno s tem mora dopolniti SONDSEE, kjer predvidi vse dogodke na prevzemno-predajnem mestu, povezane s souporabo energije. Rok je določen v prehodnih določbah za izvedbo vseh potrebnih aktivnosti, da lahko uporabniki sistema začnejo izvajati pravico do souporabe energije je do 1. januarja 2026.

Ob tem je potrebno poudariti, da mora elektrooperater voditi evidenco sporazumov o souporabi energije (skladno z novim devetim odstavkom 12. člena ZOEE), saj obstoj tega sporazuma definira način obračuna (oz. določanja količin za obračun) na prevzemno-predajnih mestih, ki so vključena v souporabo. Ker elektrooperater in operater trga skupaj izvajata obračun odstopanj, mora biti bilančna pripadnost teh prevzemno-predajnih mest ves čas jasna (tudi, če je deljena). Če sporazum preneha, pa mora dobavitelj o tem obvestiti elektrooperaterja (tudi če je ročnost sporazuma vnaprej opredeljena, elektrooperater tega ni dolžan spremljati).

OMEJITEV MOČI NA 6 MW

Gre za prenos drugega pododstavka drugega odstavka 15a člena Direktive 2019/944/EU.

V predlogu zakona je v tej omejitvi zajeta vsota moči proizvodnih naprav in hranilnikov (kar iz direktive ne izhaja jasno, vendar je edino smiselno), pri čemer omejitev velja za posameznega sodelujočega v souporabi energije. Namesto nerazumljive omejitve v zvezi s 6 MW iz člena direktive je uporabljena omejitev iz 23. točke preambule direktive. Omejitev 6 MW torej velja za vsoto moči vseh proizvodnih naprav in shranjevalnikov ene osebe, ki sodeluje v souporabi.

SODELOVANJE TRETJIH OSEB (ORGANIZATORJEV SOUPORABE ENERGIJE)

Pri sklepanju sporazumov o souporabi energije lahko sodeluje tudi tretja oseba, ki souporabo pomaga organizirati. Izvajalci energetske dejavnosti so lahko organizatorji souporabe, pri souporabi pa ne smejo sodelovati (saj je v drugem odstavku 15a člena Direktive 2019/944/EU določano, da sodelovanje pri souporabi energije ne sme biti primarna gospodarska ali poklicna dejavnost aktivnih odjemalcev, vključenih v souporabo energije).

Souporabo lahko pomaga organizirati kdo od sodelujočih v souporabi, ne nujno tretja oseba.

UPOŠTEVANJE NEKATERIH OBVEZNOSTI DOBAVITELJEV

Zaradi zaščite končnih odjemalcev, ki sodelujejo v souporabi, v zvezi s sklepanjem pogodb in obračunavanjem aktivnim odjemalcem, ki souporablja energijo, se uporabljajo nekateri členi ZOEE, ki sicer določajo obveznosti dobaviteljev, vezane predvsem na pogodbe in obračunavanje. Koncept prevzemanja bilančne odgovornosti v primeru souporabe ni niti izvedljiv niti potreben.

Pri sklepanju pogodb, zaračunavanju morebitnih storitev organizatorja in pri zaračunavanju energije je torej potrebno upoštevati naslednja določila ZOEE:

- 15. člen (o pogodbenih pravicah končnih odjemalcev),
- 16. člen (o dodatnih pogodbenih pravice gospodinjskih in malih poslovnih odjemalcev)
- peti, sedmi in osmi odstavek 18. člena (o omejitvi zaračunavanja odstopnine, o zaključnem računu in o menjavi dobavitelja ali agregatorja oz. v tem primeru tretje osebe, ki pomaga organizirati souporabo), in
- 25. člena (o računih in informacijah na računu).

Aktivni odjemalci ki, odplačno dajejo viške električne energije, oddane v omrežje v souporabo, morajo torej izpolnjevati obveznosti, ki jih navedeni členi določajo za dobavitelje (npr. sporazum o souporabi mora vsebovati smiselno enako določbe kot pogodba o dobavi, ne smejo uporabljati nepoštenih ali zavajajočih poslovnih praks ipd.). Ta obveznost ne velja za tiste, ki viške električne energije dajejo neodplačno, na podlagi solastništva naprave ali najema (dela) proizvodne naprave.

Pri tem je pomembno poudariti, da navedene obveznosti ne veljajo v primeru iz točke c) četrtega odstavka 23.a člena, kadar si električno energijo delijo gospodinjstva z nameščeno zmogljivostjo do 30 kW na posameznem enodružinskem objektu in do 100 kW na posamezni večstanovanjski stavbi, če souporaba poteka na podlagi kupoprodajne pogodbe za energijo. Če so omenjeni pragovi preseženi pa tudi v tem primeru veljajo navedene pogodbene obveznosti dobaviteljev, saj gre v takih primerih za odnos, ki je podoben odnosu dobavitelj – končni odjemalec (nekdo komu dolguje plačilo za »dobavljeno« električno energijo).

Pri tej omejitvi gre za prenos točke c) četrtega odstavka 15a člena Direktive 2019/944/EU, pri čemer so za oprostitev te obveznosti uporabljeni najvišji možni pragovi, ki jih dopušča direktiva, saj v tem trenutku ni razlogov, da bi jih nižali.

Iz teh omejitev je razvidno, da gre za mehanizem, ki je predviden za manjše naprave in ne gre za mehanizem, ki naj bi se uporabljal v velikem obsegu. Zato je dodana tudi omejitev največ 6 MW na posameznega sodelujočega v souporabi energije, ki je sama po sebi visoka.

PRIKAZ SOUPORABE ENERGIJE V PRAKSI

V praksi to pomeni, da aktivni odjemalec z instalirano proizvodno napravo na OVE (šlo bo predvsem za fotonapetostne naprave) ali shranjevalnikom energije, proizvedeno električno energijo, ki jo oddaja v omrežje (kadar jo oddaja) v celoti ali delno prenese na enega ali več drugih odjemalcev, ki so udeleženi pri souporabi energije, proizvedene v tej proizvodni napravi. Souporaba se izvaja v bilančnem obračunskem intervalu, tj. na ravni 15 minut.

Operater mora na podlagi registracije sporazuma o souporabi pri vseh vpletenih prevzemno-predajnih mestih vzpostaviti dve obračunski točki. Pri prevzemno-predajnem mestu, ki oddaja v omrežje, razdeli oddajo (ne pa tudi odjema) na druga sodelujoča prevzemno-predajna mesta, za vsakih 15 minut posebej, skladno z dogovorjenim ključem delitve. Na prevzemno-predajnih mestih, ki energijo prejemajo, pa od izmerjene vrednosti odjema iz omrežja za vsakih 15 minut posebej odšteje pripadajoč delež oddane energije iz oddajne obračunske točke. Na to količino, seštetu za cel mesec, se obračunajo trošarina in DDV.

V praksi se lahko na vseh vključenih prevzemno-predajnih mestih pokaže tudi negativen odjem, če pripadajoča oddana energija po velikosti presega trenutni odjem (v tem primeru se za ta 15-minutni interval zabeleži oddaja v omrežje).

Prikaz prenosa oddane energije pri souporabi:

Odjemalec A ima proizvodnjo ali baterijo (Dobavitelj 1)					Odjemalec B (Dobavitelj 2)	
	$O_A = A - P$		$P = A/2$ če $A < 0$		$O_B = B + P$	
odjem A	obračun energije		prenos 50 %		odjem B	obračun energije
5	$5 = 5 - 0$		0		4	$4 = 4 - 0$
-6	$-3 = -6 - (-3)$		-3		4	$1 = 4 - 3$
-12	$-6 = -12 - (-6)$		-6		7	$1 = 7 - 6$
-12	$-6 = -12 - (-6)$		-6		2	$-4 = 2 - 6$

* P = proizvodnja

** negativen predznak pomeni oddajo v omrežje

V členu je torej način določanja souporabljene energije omejen na najenostavnejši koncept: souporablja se odstotek oddane energije (ki se lahko spremeni s spremembo pogodbe ali drugega pravnega akta, ki je podlaga za souporabo energije, pri čemer mora biti enak za vse 15-minutne obračunske intervale). Določanje ključa za delitev oddane energije bi sicer lahko bilo precej bolj kompleksno (ključni lahko bil vezan npr. na odjem prejemnikov energije, spremenljiv po času, nelinearno odvisen od velikosti oddaje in podobno), kar bi izrazilo povečalo kompleksnost obračuna. Zato je za začetek določen najbolj enostaven koncept.

Pomembno je izpostaviti, da se omenjen način določanja obračunskih količin nanaša le na obračun električne energije, brez poseganja v davke, dajatve in omrežnine, ki odražajo stroške (kot je to določeno v točki (a) četrtega odstavka 15a člena Direktive 2019/944/EU). To pomeni, da se na račun souporabe energije lahko nižajo količine za dobavljeno električno energijo, omrežnina in druge dajatve pa se **obračunajo z upoštevanjem celotne 15-minutne prevzete električne energije iz omrežja (brez upoštevanja souporabe)**. Pri oddajnem prevzemno predajnem mestu oddaja dela oddane energije ne vpliva na obračun omrežnine, saj se za oddano energijo omrežnina zaenkrat ne obračunava. Če bi se začela obračunavati omrežnina tudi za oddano energijo, bi se pri obračunu omrežnine na oddajnem mestu upoštevalo dejansko oddano energijo, ki ne bi bila zmanjšana za del energije, prenesen na drugo prevzemno predajno mesto. Navedeno ne drži le pri obračunu omrežnine in dajatev, ki temeljijo na prejeti oz. oddani 15-minutni energiji za odjemalce z letnim netiranjem meritev. Pri teh se 15-minutna oddana energija, ki jo prenesejo na drugo prevzemno predajno mesto, za vsakih petnajst minut posebej odšteje, preostanek pa gre v letno vsoto odjema in oddaje, na podlagi katere se odjemalcem z letnim netiranjem meritev obračuna tako dobavljena energija, kot tudi del omrežnine, ki se plačuje sorazmerno s porabo energije.

Omrežnina se torej obračuna z upoštevanjem podatkov na ločenih obračunskih točkah, skladno z izmerjenimi količinami prevzete električne energije na merilnem mestu, brez upoštevanja souporabe energije, razen za odjemalce z letnim netiranjem, kot je opisano zgoraj.

Način obračuna omrežnine za odjemalce, vključene v souporabo, bo v svojem splošnem aktu (tj. v metodologiji za obračunavanje omrežnine) določila Agencija za energijo na način, za katerega bo ugotovila, da je primeren, lahko jo tudi zniža (podobno npr. kot že sedaj določa poseben način obračuna za končne odjemalce v skupnostni samooskrbi). Agencija v trenutno veljavnem aktu pri obračunu omrežnine za odjemalce v skupnosti določa, da se pri obračunu omrežnine upoštevajo 15-minutne meritve odjema, ki se jim odšteje 15-minutna vrednost dodeljene energije. S tem agencija »upoštevava uresničljive koristi« porazdeljene proizvodnje. Dodeljena proizvodnja v skupnosti je podobno, kot energija v souporabi oz. prenesena energija pri 23.a členu ZOE. Odločitev, ali se bo podoben način obračuna omrežnine, kot ga trenutni akt določa za odjemalce v energetske ali OVE skupnosti, uporabil tudi za odjemalce s souporabo energije, je v pristojnosti agencije. Tudi pri veljavni ureditvi obračuna omrežnine za OVE skupnosti se v osnovi izhaja iz izmerjene 15-minutne vrednosti. V pristojnosti agencije je, da pri obračunu omrežnine za člane skupnosti ali za odjemalce s souporabo energije upošteva energijo, dodeljeno odjemnemu mestu, bodisi na podlagi souporabe energije ali pa na podlagi članstva v skupnosti, saj tudi pri taki metodi izhaja iz 15-minutne izmerjene vrednosti, ali pa na drug način »upoštevava uresničljive koristi« porazdeljene proizvodnje.

Tudi prispevki oz. druge dajatve (ki jih določajo predpisi s področje električne energije in se obračunajo na podlagi 15-minutne količine električne energije, prevzete EE iz omrežja) se obračunajo z upoštevanjem podatkov na ločenih obračunskih točkah, skladno z izmerjenimi 15-minutnimi količinami prevzete električne energije na merilnem mestu, brez upoštevanja souporabe energije. Na to količino, sešteto za cel mesec, se obračunajo trošarina in DDV.

Distribucijski operater to operacijo omogoči v svojem obračunskem sistemu.

TEHNIČNE ZAHTEVE

Sodelujoči končni odjemalci ne potrebujejo dodatnih števecv, obračunska točka oddane energije se lahko izvede z enim števcem, saj beleži oddano energijo ločeno od prejete. V vsakem primeru so potrebne dodatne merilne točke (a to je virtualna entiteta).

Sodelujoči v souporabi potrebujejo ločene obračunske točke za obračun energije in obračun omrežnine in drugih dajatev. Tudi tu gre za virtualno entiteto.

PRAVNA PODLAGA ZA SOUPORABO

Souporaba temelji na pogodbah oz. dogovorih civilnopravne narave, pri čemer je več možnosti.

1. Lahko temelji na **prodajni pogodbi za energijo**, z določeno ceno. Če gre za negospodinjkega odjemalca, mora pri takšni prodaji izpolnjevati obveznosti dobaviteljev iz 15. člena (pogodbene pravice končnih odjemalcev), 16. člena (dodatne pogodbene pravice gospodinjstkih in malih poslovnih odjemalcev) in 25. člena ZOEE (računi in informacije na računu). Če pa energijo prodaja gospodinjstki odjemalec iz enostanovanjske stavbe z zmogljivostjo proizvodne naprave do 30 kW (do 100 kW v večstanovanjskih stavbah), lahko ta prodaja teče brez izpolnjevanja teh obveznosti. V obeh primerih gre le za del obveznosti dobavitelja (vezanih predvsem na pogodbeno razmerja), koncept prevzemanja bilančne odgovornosti v primeru souporabe ni niti izvedljiv niti potreben.

2. Temelj souporabe je lahko tudi **skupna naložba v proizvodno napravo ali shranjevalnik**, kar lahko temelji na pogodbi ali preko pravnega subjekta v skupni lasti. V takem primeru ne gre za prodajo energije in tudi v primeru, ko so vpletene gospodarske družbe, obveznosti dobavitelja iz prejšnje točke ni potrebno izpolniti. Podobno velja tudi v primeru **najema**.

VLOGA DOBAVITELJEV

Odjemalci, ki imajo sklenjen sporazum o souporabi energije, imajo lahko vsak svojega dobavitelja. Dobavitelja lahko vedno tudi zamenjajo (vse skladno s predpisi in pogodbenimi določili). Dobavitelji in drugi akterji na trgu v svojih pogodbenih določbah ne smejo nepošteno in diskriminatorno obravnavati odjemalcev pri sklepanju in izvajanju pogodb o souporabi energije. To na primer ne pomeni, da odjemalcem, ki se odpovedo možnosti souporabe, ne smejo ponuditi ugodnejših pogojev, a tak način prodaje ne sme biti nepošten.

Dejstvo namreč je, da ima souporaba dejansko vpliv na poslovanje dobaviteljev, predvsem zaradi obvladovanja tveganja in zaradi večje zapletenosti napovedovanja odjema in proizvodnje za odjemna mesta v bilanci dobavitelja (ki sodelujejo v souporabi).

K 16. členu (27. čl. ZOEE - pravica do izvensodnega reševanja sporov)

V naslovu se črta beseda »izvensodnega«, saj se člen nanaša tako na reševanje porov v okviru dobaviteljevih služb kot na izvensodno reševanje sporov po posebnem postopku pred neodvisnim izvajalcem izvensodnega reševanja sporov.

V sedmem odstavku se popravi napačen sklic na prvi odstavek.

Direktiva čl. 28a(2) (Zaščita pred odklopi)

Nov deveti odstavek 27. člena ZOEE se dodaja zaradi prenosa novega člena 28a Direktive 2019/944/EU (z naslovom Zaščita pred odklopi), ki v drugem odstavku določa, da dobavitelji ne smejo odpovedati pogodb iz razlogov, zaradi katerih so odjemalci vložili pritožbo. Tako se še dodatno ščiti odjemalce pred odpovedjo pogodbe in s tem pred odklopom, v času obravnave pritožbe.

Ker pa bi taka določba lahko vodila do zlorab s strani odjemalcev, direktiva tudi določa možnost sprejetja ukrepov za preprečitev zlorabe te določbe. Z vložitvijo pritožbe bi namreč odjemalci lahko odlagali svojo obveznost plačila, s čimer bi se dobaviteljem povzročala velika škoda. Zato se s predlogom zakona določa izjema, da ta določba ne velja za primere, ko odjemalec vloži pritožbo po prejemu odpovedi pogodbe zaradi neizpolnjevanja svojih obveznosti.

K 17. členu (nov 27.a čl. ZOEE - obvladovanje tveganja dobaviteljev)

Direktiva čl. 18a (Obvladovanje tveganja dobaviteljev)

Z novim 27.a členom ZOEE se prenaša novi člen 18a Direktive 2019/944/EU, ki prinaša obvezo dobaviteljev, da uporabljajo strategijo varovanja pred tveganji za pogodbe s fiksno ceno, skladno z metodologijo Agencije za energijo. V energetske krizi v zadnjih letih se je namreč izkazalo, da so krizo bolje prestali dobavitelji, ki so izvajali varovanje pred tveganji, kot dobavitelji brez takih varovanj, ki v krizi pogosto niso mogli več pokrivati svojih obveznosti, s prenehanjem dejavnosti ali stečajem pa so ogrožali oskrbo odjemalcev in stabilnost celotnega trga.

Pri varovanju tveganj se lahko uporabijo terminske pogodbe ali pogodbe o nakupu električne energije, tudi iz OVE, lahko pa tudi pogodbe z zamejeno ceno in druge ustrezne pogodbe (zakon dobaviteljev ne omejuje).

Predlog zakona določa obvezno javno obravnavo predloga metodologije, saj bi morala agencija pri pripravi metodologije sodelovati z dobavitelji, združenji dobaviteljev ter proizvajalci, saj imajo le-ti največ izkušenj in znanja glede obvladovanja tveganj, ki izvirajo iz sprememb na veleprodajnih trgih električne energije. Poleg tega bodo dobavitelji tisti, ki bodo ponujali pogodbe o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjene za določeno obdobje, in bodo morali izvajati ustrezne strategije obvladovanja tveganj ter sprejemati relevantne ukrepe.

V metodologiji iz tega člena agencija predpiše tudi podrobnejša pravila v zvezi z izvajanjem nadzora nad izvrševanjem določb iz prvega odstavka tega člena, pri čemer ne izvaja pregledov pozicij ali strategij posameznih dobaviteljev (skladno z 18. točko uvoda Direktive 2019/944EU).

K 18. členu (28. čl. ZOEE - napredni števcji in napredni merilni sistemi)

V spremembi člena je pojem »končni odjemalec« na vseh potrebnih mestih nadomeščen s širšim pojmom »uporabnik sistema«, ki pomeni proizvajalca, končnega odjemalca ali izvajalca shranjevanja energije (83. točka 4. člena ZOEE). Pri tem ne gre za vsebinsko spremembo, saj je bilo to prej določeno v 36. členu ZOEE, ki se s predlogom zakona črta (glej tudi obrazložitev k členu predloga zakona, s katerim se črta 36. člen ZOEE).

K 19. členu (29. čl. ZOEE - zahteve in funkcionalnosti naprednih števcjev)

V spremembi člena je pojem »končni odjemalec« na vseh potrebnih mestih nadomeščen s širšim pojmom »uporabnik sistema«, ki pomeni proizvajalca, končnega odjemalca ali izvajalca shranjevanja energije (83. točka 4. člena ZOEE). Pri tem ne gre za vsebinsko spremembo, saj je bilo to prej določeno v 36. členu ZOEE, ki se s predlogom zakona črta (glej tudi obrazložitev k členu predloga zakona, s katerim se črta 36. člen ZOEE).

K 20. členu (32. čl. ZOEE - zasilna oskrba)

Spremenjena Direktiva 2019/944/EU prinaša novi člen 27a, ki predpisuje obveznost uvedbe koncepta »zasilnega dobavitelja« državam članicam, ki ga še niso uvedle. Slovenija je to že uredila v 32. členu ZOEE, zato ni potrebna sprememba tega člena zaradi uskladitve z direktivo. Kljub temu pa predlog zakona vsebuje nekaj sprememb 32. člena, zaradi izkušenj v cenovni krizi v letih 2021 in 2022. V povezavi s tem pa je predlagana tudi sprememba 161. člena EZ-2 (glej uskladitveni člen v poglavju Prehodne in končne določbe).

Zasilna oskrba v primeru propada dobavitelja je koncept, ki je v Sloveniji že uveljavljen in je v času krize, ko je propadlo nekaj dobaviteljev tudi v Sloveniji, dobro deloval (urejen je v 32. čl. ZOEE in v 161. čl. EZ-2). V primeru propada dobavitelja operater njegove odjemalce samodejno prenese na zasilnega dobavitelja, da ne ostanejo brez elektrike. Odjemalci imajo tako čas, da si izberejo novega dobavitelja.

Zakon je že doslej določal, da je zasilni dobavitelj distribucijski operater. Kot tak »osnovni zasilni dobavitelj« je bil dolžan zagotoviti neprekinjeno oskrbo odjemalcev, ki to zahtevajo ali pa so ostali brez dobavitelja zaradi nelikvidnosti ali insolventnosti. Operater je za izvajanje te naloge že doslej na razpisu izbral enega od dobaviteljev na trgu, da mu zaradi redkih primerov take oskrbe ne bi bilo treba vzdrževati sistema oskrbe in izdaje računov za gospodinske in male poslovne odjemalce. Te zasnove se ne spreminja, dodaja pa se način zasilne oskrbe v izrednih razmerah, ko na razpisu izbrani dobavitelj ne bi več zmožel izvajati zasilne oskrbe, bodisi zaradi lastnih težav bodisi zaradi prevelike števila odjemalcev, ki jih sam ne bi zmožel oskrbovati.

Prvi odstavek 32. člena po novem določa osnovni koncept zasilne oskrbe, ki se izvaja v normalnih razmerah bodisi s strani samega distribucijskega operaterja bodisi preko s strani distribucijskega operaterja izbranega dobavitelja. Odstavek je nadalje dopolnjen tako, da so gospodinski in mali poslovni odjemalci upravičeni do avtomatskega prehoda na zasilno oskrbo tudi v primeru, ko jim pogodbo o dobavi odpove dobavitelj, ki ni izgubil članstva v bilančni shemi, in je odpovedal pogodbe o dobavi najmanj 5000 odjemalcem (kar predstavlja tako veliko število odjemalcev, da bi jih drugi dobavitelji težko hitro vse prevzeli). Ta sprememba je vnesena zaradi izkušenj med krizo, ko so nekateri dobavitelji odpovedali vse pogodbe in prenehali z dejavnostjo dobave, še vedno pa so ostali člani bilančne sheme.

To je bilo predvsem problematično za gospodinske in male poslovne odjemalce, ki so zelo številčni, veliko število prehodov na novega dobavitelja pa se težko izvede hitro. Zato je za njih primeren avtomatski prehod v status zasilne oskrbe, da jim ne bi grozil odklop. Ker se mora v takih primerih prehod zgoditi zelo hitro je v zakonu določen kratek rok, v katerem mora distribucijski operater obvestiti odjemalce o prenehanju veljavnosti pogodbe o dobavi in začetku izvajanja zasilne oskrbe.

S predlogom zakona se na novo dodaja omejitev trajanja zasilne oskrbe, saj gre v osnovi za začasen instrument, katerega namen nikdar ni bil, da bi bilo odjemalci vanj vključeni trajno. Prehod odjemalcev k »normalnemu« dobavitelju se sicer spodbuja z določitvijo relativno visoke cene zasilne oskrbe, vendar taka posredna spodbuda za čimprejšnji izhod iz tega sistema več ne zadošča. Zato izvajalec zasilne oskrbe, distribucijski operater ali izbrani dobavitelj, po šestih mesecih zasilne oskrbe zasilno oskrbo prekine, distribucijski operater pa odjemalca odklopi. Odjemalec seveda, skladno z zakonom pred odpovedjo zasilne oskrbe in pred odklopom dobi opomin z vsemi informacijami, ko jih za tak opomin nalaga zakon. Zasilna oskrba se prekine tudi v primeru, da odjemalec ne poravnava računa za tako oskrbo, saj zasilna oskrba ni brezplačna. Osnovni namen zasilne oskrbe je, da odjemalcev izrednih razmerah propada dobavitelja ali kakršnikoli drugih formalnih razlogov ne bi ostal brez elektrike. Za nižjo ceno pa mora odjemalec poskrbeti sam s sklenitvijo pogodbe o dobavi z izbranim dobaviteljem.

V tretjem odstavku se bolj jasno se določa koncept določitve cene zasilne oskrbe. ZOEE določa, da mora biti v normalnih razmerah cena zasilne oskrbe višja od tržne, a ne več kot 25 %, da lahko družba in trg normalno delujeta.

Pri izvajanju zasilne oskrbe v letu 2021 je bil (zaradi zelo hitre spremembe cene na veleprodajnih trgih, ki so jim maloprodajne cene sledile z nekajmesečnim zaostankom) strošek nakupa električne energije za zasilno oskrbo precej višji od tržne cene za dobavo primerljivim odjemalcem, povečane za 25 %. Zato tretji odstavek zdaj jasno določa, da v takem primeru višina nabavnih stroškov prevlada, saj bi v nasprotnem primeru lahko bilo ogroženo poslovanje (in dejansko obstoj) zasilnega dobavitelja. Glede na navedeno predlog zakona določa, da mora razmerah povišanih cen, cena zasilne oskrbe pokrivati nabavne stroške in je lahko višja od prej omenjene omejitve. Taka ureditev je potrebna, da se ohrani oskrba z električno energijo in da ne pride do verižnih plačilnih nesposobnosti vseh v zasilno oskrbo vpletenih družb, kar bi lahko vodilo v še veliko širšo motnjo oskrbe z električno energijo.

V tretjem odstavku je dodano novo določilo v zvezi z odjemalci s samooskrbo z letnim netiranjem meritev (tj. letni *net-metering*). Če tak odjemalec preide v režim zasilne oskrbe, se mu za čas zasilne oskrbe prekine režim letnega netiranja in se mu energija, prispevki in omrežnina obračunavajo na iz omrežja odvzeto energijo. Takoj po izstopu iz zasilne oskrbe, ko podpiše novo pogodbo o samooskrbi z izbranim dobaviteljem, se režim letnega netiranja meritev nadaljuje. Namen zasilne oskrbe namreč je, da odjemalci ostanejo oskrbovani z električno energijo, kot ključnim virom za izvajanje vseh funkcij, potrebnih za normalno življenje, sistem netiranja meritev pa je v bistvu subvencijski mehanizem. Predviden je čim hitrejši izhod iz režima zasilne oskrbe, zato je cena oskrbe v tem režimu namerno višja od tržne. To pa nima vpliva na odjemalce v režimu netiranja meritev, katerih letna neto poraba je običajno blizu ničle ali pa je celo negativna, zato bi se lahko zgodilo, da bi taki odjemalci ostali v režimu zasilne oskrbe dlje, kot je nujno potrebno.

V petem odstavku je dodana obveznost obvestitve odjemalcev o možnosti izbire novega dobavitelja, saj je to v vsaki situaciji najboljša in najenostavnejša možnost, zaradi katere sta v praksi redko uporabljena mehanizma zasilne in nujne oskrbe. Zato mora biti pri vsakem obvestilu ob prekinitvi pogodbe ali pri propadu dobavitelja odjemalec jasno obveščen najprej o tej možnosti, poleg zasilne oskrbe in nujne oskrbe.

Z novim šestim odstavkom se daje izrecna zakonska podlaga za možnost (ne pa obveznost) prenosa operativnih dejavnosti izvajanja nalog zasilnega dobavitelja na enega izmed obstoječih dobaviteljev, ki je dovolj velik in katerega poslovanje je dovolj stabilno, da lahko poleg svojih odjemalcev dodatno prevzame večje število novih končnih odjemalcev. Operater je za izvajanje zasilne oskrbe že doslej na razpisu izbral enega od dobaviteljev na trgu, da mu zaradi redkih primerov take oskrbe ne bi bilo treba vzdrževati sistema oskrbe in izdaje računov za gospodinske in male poslovne odjemalce. Izvajanje zasilne oskrbe namreč dejansko pomeni izvajanje dobave električne energije končnim odjemalcem, kar terja vzpostavitev in delovanje ustreznih služb za maloprodajo, ki jih distribucijski operater nima tako dobro razvitih kot dobavitelji, saj primarno ni dobavitelj (temveč operater). Zaradi majhnega obsega

zasilne oskrbe niti ne bi bilo ekonomično, da bi take večje službe posebej ustanavljal oz. vzdrževal, zato je smiselno, da izvajanje teh operativnih nalog pogodbeno prenese na dobavitelja, ki ima v okviru izvajanja svoje dejavnosti že vzpostavljeno vso potrebno infrastrukturo. Tudi v primeru nenadnega povečanja števila odjemalcev na zasilni oskrbi bi to lažje operativno sprocesiral dobavitelj, kot operater.

Z novim sedmim odstavkom se koncept zasilne oskrbe dodatno dopolnjuje s ciljem doseganja večje odpornosti. V primeru, da nastopi situacija iz sedmega odstavka (tj. v primeru insolventnosti ali nelikvidnosti večjega dobavitelja ali več dobaviteljev hkrati, itd.) zasilni dobavitelj sicer ostaja, a se odjemalci propadlih dobaviteljev razporedijo na vse preostale dobavitelje v sorazmerju z njihovim tržnim deležem in z upoštevanjem ostalih zakonsko določenih meril. Distribucijski operater kot osnovni zasilni dobavitelj (katerega primarna dejavnost je izvajanje nalog operaterja in ne dobave) namreč ne razpolaga z zadostnimi kapacitetami za dobavo velikemu številu končnih odjemalcev. Tudi izbrani dobavitelj za zasilno oskrbo v normalnih razmerah v takih razmerah ne bi zmož ohranjati zasilne oskrbe. Zato je najbolj ekonomično, da se veliko število odjemalcev v takem primeru razporedi na vse dobavitelje končnim odjemalcem na trgu. Naloga razporeditve odjemalcev na dobavitelje je naložena distribucijskemu operaterju, zaradi hitrejše izvedbe, in zato, da dobaviteljem vnaprej znano, na kakšen način bodo odjemalci razporejeni v primeru krize. V takih primerih je namreč potreben takojšen (hipen) prehod v zasilno oskrbo, zato posebno imenovanje dobaviteljev ne pride v poštev.

Podoben koncept je bil že uveden s sprejemom 161. člena EZ-2, v katerem je v primeru umika večjega dobavitelja električne energije ali plina predviden prenos odjemalcev drugemu dobavitelju.¹⁰ Zaradi uskladitve s predlogom zakona se 161. člen EZ-2 spremeni tako, da se nanaša le še na področje plina.

Z osmim odstavkom se dodaja določba, ki v primeru omejitve cen (tj. regulacije cen) daje prednost regulirani ceni pred (visoko) ceno zasilne oskrbe. Povračila dobaviteljem se v takem primeru določijo že v posebni uredbi.

K 21. členu (34. čl. ZOEE – energetska revščina)

Vsebina 34. člena ZOEE bo urejena v novem Zakonu o učinkoviti rabi energije (ZURE-1), ki bo celovito urejal področje energetske revščine in je v postopku priprave na resornem ministrstvu. Do takrat se bo 34. člen ZOEE sicer uporabljal (da ne bi prišlo do pravne praznine), a po uveljavitvi ZURE-1 se bo 34. člen ZOEE prenehal uporabljati (kar je urejeno v prehodni določbi predloga zakona). Do uveljavitve novega ZURE-1 se torej zadevna določba še uporablja, ker je to potrebno tudi z vidika prenosa drugega odstavka 5. člena in prvega odstavka 29. člena Direktive 2019/944/EU.

Razlog za umestitev vsebine 34. člena ZOEE v nov ZURE-1 je med drugim tudi v tem, da se področje energetske revščine sistemsko in celovito uredi v enem zakonu (tj. v novem ZURE-1). Prav tako pa je ključnega pomena za umestitev vsebine, ki se nanaša na energetske revščine, v nov ZURE-1 dejstvo, da je pojem energetske revščine in sama ureditev energetske revščine v večjem delu urejena v Direktivi (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetske učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (prenovitev), katera se v osnovi prenaša z ZURE-1.

K 22. členu (36. čl. ZOEE – smiselna uporaba določb o odjemalcih za proizvajalce)

Črtani 36. člen ZOEE je določal, da se za proizvajalce (in njihovo v omrežje oddano energijo) smiselno uporabljajo določbe desetih členov iz II. poglavja ZOEE (Pravice uporabnikov sistema), ki se nanašajo na končne odjemalce (in njihovo iz omrežja prevzeto energijo). Toda v praksi se je pokazalo, da je tak nomotehnični pristop nepregleden, saj je ob branju zakona veliko bralcev spregledalo ta člen (ki se je nanašal na deset členov v popolnoma drugem poglavju) ali pa je spregledalo njegovo pomembnost.

Zato je bilo potrebno vsakega od členov, na katere se je 36. člen nanašal, spremeniti tako, da je že ob branju vsakega posameznega člena jasno, katere določbe se nanašajo tudi na odnos med proizvajalcem in dobaviteljem, ki od njega energijo odkupuje. To je bilo prej za vse člene skupaj določeno v 36. členu ZOEE, ki je zaradi te spremembe postal nepotreben, zato se črta, posledično pa

¹⁰ 161. člen EZ-2 (prenos odjemalcev drugemu dobavitelju): »Vlada lahko v primerih, ko se dobavitelj električne energije ali plina umakne s trga ali ga s trga izloči organizator trga, in bi tak umik ali izločitev povzročil resna tveganja za motnje v oskrbi odjemalcev dobavitelja, dotedanje odjemalce dodeli enemu ali več novim dobaviteljem električne energije ali plina od preostalih dobaviteljev, ki delujejo na trgu.«.

je bilo treba nekoliko spremeniti dikcijo teh desetih členov. Pri tem je bil pojem »končni odjemalec« na vseh potrebnih mestih nadomeščen s širšim pojmom »uporabnik sistema«, ki pomeni proizvajalca, končnega odjemalca ali izvajalca shranjevanja energije (83. točka 4. člena ZOEE). Ob tem pregledu se je pokazalo, da 15. in 25. člena ZOEE ni potrebno spreminjati, saj sta po vsebini preveč povezana s specifično odnosa odjemalec - dobavitelj, da bi ju bilo potrebno oz. primerno širiti tudi na odnos proizvajalec - dobavitelj. Potrebno pa je bilo spremeniti tudi povezani kazenski določbi.

Zaradi črtanja 36. člena so bile spremenjene naslednje določbe ZOEE: naslov II. poglavja in 1. oddelka, 13. člen, prvi in drugi odstavek 14. člena, prvi, tretji, četrti odstavek 18. člena, drugi, tretji in četrti odstavek 19. člena (in pripadajoča kazenska določba – 9. alineja prvega odstavka 159. člena), 21. člen (in pripadajoča kazenska določba – 7. alineja prvega odstavka 157. člena), pri odstavku in 3. in 6. alineja tretjega odstavka 22. člena, prvi, drugi in peti odstavek 28. člena in 29. člen.

K 23. členu (novi členi 44.a do 44.e ZOEE – Mehanizem za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv)

Novi členi 19e, 19f, 19g, in 19h Uredbe EU 2019/943 (Zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv)

Zaradi opuščanja fosilnih virov bi se lahko pojavile težave z zagotavljanjem prožne proizvodnje. Dopolnitev Uredbe 2019/943/EU zato dopušča razmeroma zapleten postopek uvedbe podpor za zagotavljanje prožnosti. ZOEE uvaja izvajanje na podoben način, kot je to že doslej ureja mehanizem za zagotavljanje proizvodnih zmogljivosti.

Uredba 2019/943/EU državam članicam nalaga sprejem okvirnih nacionalnih ciljev za zagotavljanje prožnosti. Nov 44a člen sprejem teh ciljev nalaga vladi. Vlada z odlokom sprejme cilje na podlagi poročila o ocenjenih potrebah po prožnosti, ki ga izdela in objavi regulator, Agencija za energijo. Nacionalni regulator je za izdelavo tega poročila določen že v Uredbi, ZOEE tega ne spreminja (kot izrecno dopušča uredba).

Agencija za energijo torej, glede na roke, določene v Uredbi 2019/943/EU, najpozneje do 17. 7. 2026, in nato vsaki dve leti, sprejme poročilo o ocenjenih potrebah po prožnosti za obdobje najmanj naslednjih petih do desetih let na nacionalni ravni, in sicer glede na potrebo po stroškovno učinkovitem doseganju varnosti in zanesljivosti oskrbe ter razogljičenju elektroenergetskega sistema, pri čemer upošteva povezovanje spremenljivih obnovljivih virov energije in različnih sektorjev, pa tudi povezanost trga električne energije, vključno s cilji medsebojne povezanosti in morebitno razpoložljivostjo čezmejne prožnosti.

Vlada na podlagi poročila Agencije z odlokom sprejme okvirne nacionalne cilje za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv. Teh ciljev je lahko več - npr. cilji v zvezi z močjo, s količino shranjene energije, z različnimi viri energije (hidroenergije, ČHE, odziv odjema...). Uredba dopušča, da lahko v vmesnem času, do sprejetja poročila Agencije, država določi začasne okvirne nacionalne cilje. Ker se s sprejemom začasnih ciljev preskakuje celotna predhodna procedura, ki jo določa uredba v členu 19e/6 in jo izvajajo združenji evropskih elektrooperaterjev in združenje evropskih regulatorjev, je v 44.a členu določeno, da lahko vlada začasne cilje sprejme na predlog sistemskega operaterja, ki ga mora predhodno odobriti Agencija.

Vladi je v 44.b členu podeljena tudi pravica, da lahko, če oceni, da ni mogoče drugače doseči okvirnih nacionalnih ciljev za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv, uvede program za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv (katerega najbolj primerna oblika je uredba vlade, saj bo vsebina učinkovala kot predpis in ne gre za programski dokument), kar Uredba ureja v členih 19g in 19h.

V členih 44.c, 44.č in 44.d je podrobneje določen konkurenčni postopek izbora ponudnikov prožnosti in načina podpisovanja pogodb za zagotavljanje prožnosti, če se vlada odloči za sprejem programa za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv. To nalogo zakon nalaga centru za podpore. Ta v skladu sprejetim programom vsako leto objavi javni poziv za zbiranje ponudb za zagotavljanje prožnosti, na podlagi katerega se s preglednim, nediskriminatornim in konkurenčnim postopkom izberejo ponudniki. Center za podpore vodi register ponudnikov prožnosti.

Ponudniki prožnosti so lahko vsi: proizvajalci in odjemalci, torej splošno uporabniki sistema. Posredniki pri tem so lahko dobavitelji, agregatorji, skupnosti. Plačniki prispevka so ravno tako lahko vsi, tako

proizvajalci kot odjemalci, saj so oboji lahko zaradi svoje neprožnosti razlog potrebe po prožnosti, kot tudi izvor prožnosti v primeru, da so svoj odjem ali proizvodnjo pripravljeni prilagajati. Konkretno razdelitev plačil na posamezne kategorije odjemalcev bo določila vlada, ko in če bo uvedla mehanizem in prispevek.

44.e člen ureja način zbiranja sredstev za izvajanje mehanizma za zagotavljanje prožnosti, ki se centru za podpore zagotavljajo s prispevkom uporabnikov sistema za program prožnosti in s pogodbenimi kaznimi, ki jih plačajo ponudniki prožnosti, če se vlada odloči za sprejem programa za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv.

Del postopka, ki ga določa Uredba 2019/943/EU, je obvezen za vse države članice, medtem ko so začasni okvirni nacionalni cilji in uvedba programa za podporo zagotavljanju prožnosti možnosti, za katere se vlada lahko odloči, če presodi, da je to potrebno. Predlog zakona programa za podpro še ne uvaja, ravno tako ne uvaja prispevka, uvaja zgolj zakonski okvir za uvedbo takega mehanizma. Šele v primeru odločitve za uvedbo programa za podpore se uvede tudi prispevek, šele takrat so znane tudi količine in cene, zato o finančnih posledicah pri sprejemu zgolj zakonskega okvira še ne moremo govoriti.

K 24. členu (45. čl. ZOEE - dejavnost systemskega operaterja)

V petem odstavku se sklic na člen nadomesti s sklicem na zakon, saj ima systemski operater še druge naloge po Direktivi 2019/944/EU in ZOEE, za katere ni potrebno soglasje agencije (npr. vključevanje elektromobilnosti v elektroenergetsko omrežje itd.) in ne samo tistih iz 45. člena ZOEE. Tudi Direktiva 2019/944/EU v osmem odstavku 40. člena določa, da lahko operater opravlja dejavnosti, ki niso določene v tej direktivi (in ne členu), če regulativni organ to dovoli.

K 25. členu (69. čl. ZOEE - dejavnost gospodarske javne službe)

31. člen Direktive 2019/944/EU

S spremembami 69. člena ZOEE se predvsem prenaša spremenjen 31. člen Direktive 2019/944/EU:

- šesta točka drugega odstavka se delno dopolnjuje zaradi (1) spremenjenega tretjega odstavka 31. člena direktive (ki določa, da distribucijski operaterji zagotavljajo vse potrebne podatke tudi za učinkovito uporabljanje sistema) in (2) novega člena 15a direktive o pravici do souporabi energije;
- enajsti odstavek se dopolni s storitvijo prerazporejanja proizvodnje in porabe, saj bo systemski operater koristil vire na distribucijskem sistemu tudi za storitve prerazporejanja proizvodnje in ne le za storitve izravnave;
- v dvanaajstem odstavku se sklic na člen nadomesti s sklicem na zakon, saj ima systemski operater še druge naloge po ZOEE, ki niso vse opredeljene v tem zakonu;
- trinajsti odstavek se dopolni s prepovedjo diskriminiranja skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov in energetskih skupnosti državljanov ter uporabniki s souporabo energije s strani distribucijskega operaterja (spremenjen drugi odstavek 31. člena direktive);
- štirinajsti odstavek se spremeni z opisom, da gre za priključek ali del priključka (torej vode ali naprave, ki jih je uporabnik zgradil za svojo priključitev), pri čemer je pojem »priključek« natančno opredeljen v sistemskih obratovalnih navodilih. Dosedanje besedilo, ki se je nanašalo na »elektroenergetske vode ali naprave« namreč ni bilo dovolj jasno. S tem se iz tega člena jasno izključijo spremembe v omrežju (rekonstrukcije), ki niso povezane s priključkom. Priključek po svoji naravi nima javnega značaja, služi le enemu uporabniku, ki ga zgradi, plača in obdrži v svoji lasti. V praksi se lahko zgodi, da tak priključek operater lahko uporabi tudi za priključitev še enega ali več uporabnikov, in v takem primeru se priključek lahko spremeni v del javnega omrežja, dobi javni značaj in preide v pristojnost distribucijskega operaterja, ki ga je posledično dolžan prevzeti v odplačni najem ali pa ga od lastnika odkupiti. Distribucijske družbe

so v preteklosti pogosto v trenutku izvajanj javnih pooblastil, ob izdaji ali neizdaji soglasja za priključitev, odjemalcem sočasno z izdajo soglasja dajala v podpis pogodbe o brezplačnem prenosu priključka. Takšna praksa je bila s tem členom prepovedana;

- nov petnajsti odstavek se dodaja zaradi jasnosti, da se določba prejšnjega odstavka (o prepovedi brezplačnega prenosa omrežja v last distribucijskega operater ali osebe, na katero je distribucijski operater prenesel izvajanje nalog) ne nanaša na dele omrežja, ki niso priključek, in na primer, prečkajo zemljišče, lastnik zemljišča ali tretja oseba (npr. nekdo, ki na tem zemljišču izvaja investicijo) pa bi jih zaradi svojih razlogov rad prestavil. V takem primeru lastnik zemljišča ali tretja oseba, skladno s tem zakonom, plača stroške prestavitve, tj. plača izgradnjo novega dela omrežja, ki nadomesti starega. Takšen del omrežja, skladno z tem zakonom, operater oz. distribucijska družba nista dolžna odkupiti, oseba, ki je zahtevala prestavitev, pa mora nov del omrežja, ki nadomešča starega, za lastnika omrežja zgraditi na svoje stroške, nov del omrežja pa namesto opuščenega dela, preide v last distribucijskega operaterja ali osebe, na katero je distribucijski operater prenesel izvajanje nalog. V nasprotnem primeru bi stroške, ki distribucijskemu operaterju nastanejo zaradi individualnih potreb zasebnih investitorjev, morali nositi vsi uporabnik sistema (preko omrežnine), kar ne bi bilo sprejemljivo. Besedilo novega odstavka sledi podobni dikciji iz četrtega odstavka 120. člena EZ-2 (ki se nanaša na spremembe energetske infrastrukture zaradi potrebe cest);
- v novem šestnajstem odstavku (prenos prvega pododstavka 3. odstavka 31. člena direktive) se določi obveznost objave jasne informacije o zmogljivostih, ki so na voljo za nove priključitve na njihovem območju delovanja (pri tem gre dejansko za območje krajevne pristojnosti, kar je za distribucijskega operaterja sicer območje celotne RS). Informacije morajo biti zagotovljene z visoko prostorsko ločljivostjo, vključno z že zahtevanimi zmogljivostmi (tj. z zmogljivostmi za katere je bila vložena vloga za izdajo soglasja za priključitev, o kateri še ni bilo pravnomočno odločeno), in možnostjo prožne priključitve na preobremenjenih območjih;
- v novem sedemnajstem odstavku (prenos drugega pododstavka 3. odstavka 31. člena direktive) je določeno, da mora distribucijski operater uporabnikom sistema na pregleden način zagotoviti jasne informacije o statusu in obravnavi njihovih zahtev za priključitev. Ob tem je potrebno pojasniti, da direktiva na tem mestu določa trimesečni rok za posredovanje informacij, kar se s predlogom zakona ne prenaša, saj je to področje že ustrezno urejeno z drugimi nacionalnimi predpisi, ki to področje sistemsko urejajo in so za uporabnike sistema bolj ugodni, saj določajo krajše roke).

Tako npr. Zakon o splošnem upravnem postopku¹¹ (v nadaljnjem besedilu: ZUP) določa pravico stranke, da zahteva obvestila o poteku postopka (sedmi odstavek 82. člena), Uredba o upravnem poslovanju¹² pa v 22. členu določa, da mora biti stranka obveščene o morebitnem razlogu za zamudo zakonsko določenega roka za izdajo odločbe najpozneje v treh delovnih dneh. Iz navedenega izhaja, da stranka pravno zavarovano pravico oz. upravičenje, da pa kadarkoli med postopkom zahtev od organa, da sporoči v kakšni fazi je postopek.

Podobno direktiva določa tudi določa trimesečni rok za posodabljanje informacij o teku postopka, kar se s predlogom zakona prav tako ne prenaša, saj je to že ustrezno urejeno s sistemsko zakonodajo, pri čemer je zakonski rok za izdajo odločbe krajši - po 222. členu ZUP je rok za izdajo odločbe namreč en ali dva meseca (odvisno od vrste postopka). To pomeni, da bo soglasje izdano *in vročeno* najkasneje v enem oz. v dveh mesecih, v primeru zamude roka pa stranka dobi pravico do pritožbe zaradi molka organa (zakonsko je predpisana fikcije negativne odločitve).

¹¹ Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb

¹² Uradni list RS, št. 9/18, 14/20, 167/20, 172/21, 68/22, 89/22, 135/22, 77/23 in 24/24

- v novem osemnajstem odstavku (prenos 3a odstavka 31. člena direktive) je določeno, da distribucijski operater uporabnikom sistema omogoči, da zaprosijo za soglasje za priključitev na omrežje in predložijo ustrezne dokumente v digitalni obliki (sprejem dokumentov v digitalni obliki je v praksi že omogočen).

V novem 3b odstavku 31. člena Direktive 2019/944/EU je omogočena izjema, da se lahko države članice odločijo, da tretjega odstavka ne bodo uporabile za integrirana elektroenergetska podjetja, ki oskrbujejo manj kot 100.000 priključenih odjemalcev ali majhne izdvojene sisteme. V predlogu zakona ta izjema ni uporabljena, saj je meja 100.000 za Slovenijo veliko previsoka. Če bi želeli zaprte distribucijske sisteme izločiti iz te obveznosti, bi se lahko meja znižala na 1000, vendar ni razloga, da za njih te določbe ne bi veljale, zato se možnost izjeme ne uporabi.

K 26. členu (71. čl. ZOEE - območje gospodarske javne službe)

V drugem odstavku se pojem »uporabnik sistema« nadomesti s pojmom »prevzemno-predajno mesto« (v prvem in v drugem stavku), s čimer se določi, da ima javni značaj vsak del omrežja, ki je potreben za napajanje več kot enega *prevzemno-predajnega mesta* (ne pa več za napajanje več kot enega *uporabnika sistema*).

V praksi se je namreč večkrat izkazalo, da uporabnika sistema ne moremo enačiti s prevzemno-predajnim mestom, saj ima lahko en uporabnik sistema (fizična ali pravna oseba) na več lokacijah ali na isti lokaciji več prevzemno-predajnih mest, za katera ima lahko istega dobavitelja ali različne dobavitelje. Zato je prihajalo do položaja, ko je ena fizična ali pravna oseba za vsako prevzemno-predajno mesto lahko nastopala kot ločen uporabnik sistema, kar je v razumevanje tega člena vnašalo zmedo, saj gre vedno za isto osebo, le prevzemno-predajno mesto se razlikuje. Navezava javnega značaja omrežja na uporabnika sistema kot na osebo je bila torej napačna, pravilno je javni značaj vezati na več kot eno prevzemno predajno mesto, kar se s predlogom zakona jasno zapiše.

K 27. členu (72. čl. ZOEE - pogoji za izvajanje dejavnosti distribucijskega operaterja)

72. člen ZOEE o podelitvi koncesije za izvajanje gospodarske javne službe distribucijskega operaterja se spremeni tako, da se uskladi z Zakonom o nekaterih koncesijskih pogodbah¹³ in z Direktivo 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb¹⁴ (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/23/EU).

V zvezi s tem je SDH naročil pravno študijo, ki je nedvomno pokazala, da obstoječe besedilo 72. člena ZOEE ni skladno s pravnim redom EU. Sklicevanje na 1. člen Direktive 2014/23/EU in 10. člen Direktive 2014/23/EU ne omogoča izjeme od določil Zakona o nekaterih koncesijskih pogodbah. V nadaljevanju so odlomki iz študije, ki dokazujejo pravno neusklajenost.

Tretji odstavek 72. člena ZOEE se sklicuje na izjemi iz četrtega odstavka 1. člena Direktive 2014/23/EU in iz 10. člena Direktive 2014/23/EU.

Izjema iz četrtega odstavka 1. člena Direktive 2014/23/EU se nanaša na medsebojno sodelovanje javnih organov oziroma prenos pristojnosti med javnimi organi, glede katere je v nadaljevanju pojasnjeno, da v primeru neposredne podelitve koncesije ne more biti uporabljiva.

V četrtem odstavku 1. člena Direktive 2014/23/EU je določeno, da »*Sporazumi, sklepi ali drugi pravni instrumenti, ki urejajo prenos pooblastil in pristojnosti za izvajanje javnih nalog med javnimi naročniki ali naročniki oziroma skupinami javnih naročnikov ali naročnikov in ki ne določajo odplačnosti izvedbe pogodbe, se štejejo za zadevo notranje organizacije zadevne države članice in se ta direktiva zanje kot take ne uporablja.*«. Bistveno enaka določba je pri tem vključena tudi v šestem odstavku 1. člena Direktive 2014/23/EU. Uporabljivost Direktive 2014/23/EU je tako v izpolnjenosti pogojev po navedenem primeru izključena.

¹³ Uradni list RS, št. 9/19, 121/21 – ZJN-3B in 50/23.

¹⁴ UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014, str. 1, zadnjič spremenjena z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2023/2497 z dne 15. novembra 2023 o spremembi Direktive 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta glede mejnih vrednosti za koncesije (UL L št. 2023/2497 z dne 16. 11. 2023).

Kot ugotavlja študija, navedena izjema za podelitev koncesije za opravljanje GJS distribucijskega operaterja ni uporabljiva. Kot izhaja iz besedila določbe, gre namreč za ureditev prenosa pooblastil in pristojnosti za izvajanje javnih nalog med javnimi naročniki oziroma naročniki, pri čemer sporazumi ne določajo odplačnosti izvedbe pogodbe. Določba se posledično ne nanaša na razmerje med koncedentom in koncesionarjem, temveč na razmerje med več koncedenti. Nanaša se torej na prenos oziroma razmejitev pristojnosti med javnimi organi, kar predstavlja notranjo organizacijo državne uprave. Notranja samoorganizacija države pri tem v skladu z drugim odstavkom 4. člena Pogodbe o Evropski uniji (v nadaljnjem besedilu: PEU) predstavlja izključno pristojnost držav članic

10. člen Direktive 2014/23/EU vsebuje več izjem, vendar bi v primeru podelitve koncesije za GJS distribucijskega operaterja potencialno lahko prišla v poštev le izjema iz drugega pododstavka prvega odstavka 10. člena Direktive 2014/23/EU. Ta se nanaša na izjemo v primeru predhodne podelitve izključne pravice, glede katere je v nadaljevanju pojasnjeno, da za podelitev koncesije za opravljanje dejavnosti GJS distribucijskega operaterja ni uporabljiva.¹⁵

V drugem stavku 12. točke prvega odstavka 11. člena ZNKP je določeno, da se ZNKP ne uporablja za »koncesije storitev, ki se gospodarskemu subjektu podelijo na podlagi izključne pravice, ki je bila v skladu z zakonom ali drugim objavljenim predpisom, skladnim s PDEU, podeljena za opravljanje dejavnost iz Priloge II Direktive 2014/23/EU«. ¹⁶ V prilogi II Direktive 2014/23/EU so kot relevantne dejavnosti, ki zadevajo električno energijo, navedeni med drugim (i) zagotavljanje ali upravljanje fiksnih omrežij, ki so namenjena zagotavljanju javnih storitev v zvezi s proizvodnjo, transportom ali distribucijo električne energije; ter (ii) dobava električne energije takšnim fiksnim omrežjem, ki za namen direktive vključuje generiranje/proizvodnjo, veleprodajo in maloprodajo električne energije. Dejavnost operaterja distribucijskega omrežja bi tako lahko predstavljala eno izmed relevantnih dejavnosti iz Priloge II Direktive 2014/23/EU.

Ne glede na navedeno pa izjema po zadevni točki za primer podelitve koncesije za opravljanje dejavnosti operaterja distribucijskega omrežja v Republiki Sloveniji ni uporabljiva. Izjema se namreč uporabi v primeru že predhodno podeljene izključne pravice, ki je morala biti podeljena v skladu s pravili PDEU, torej zlasti načeli transparentnosti, enakopravne obravnave, sorazmernosti itd. V tovrstnem primeru bi tako za potrebe podelitve izključne pravice predhodno že moral biti izveden ustrezen postopek, skladen s PDEU. Dodatna izvedba postopka v skladu z ZNKP in/ali Direktivo 2014/23/EU tako za takšen primer ne bi bila smiselna, saj je izključna pravica za opravljanje dejavnosti že podeljena v ustreznem postopku. Koncesija za izvajanje dejavnosti distribucijskega operaterja sicer skladno z 38. členom EZ-1¹⁷ vsebuje tudi izključno pravico, vendar pa se ta podeli prav in šele s koncesijo. Gre torej za primer sočasnega postopka, posledično pa izjema ne pride v poštev. Razlog za to izjemo je okoliščina, da odprt in konkurenčen postopek podelitve koncesije ne bi bil smiseln ali sploh mogoč, saj je bila za opravljanje te storitve že podeljena izključna pravica¹⁸.

Tretji odstavek 72. člena ZOEE se torej pri ureditvi neposredne podelitve koncesije za opravljanje dejavnosti GJS distribucijskega operaterja, ki odstopa od splošnih pravil pri podeljevanju koncesij, sklicuje na izjeme, ki za takšno podelitev koncesije in pod pogoji, ki jih določa tretji odstavek 72. člena ZOEE, niso uporabljive. Omenjena določba ZOEE torej nasprotuje namenu Direktive 2014/23/EU, saj v nasprotju z določbami te direktive še dodatno oži njeno uporabljivost.

K 28. členu (77. čl. ZOEE - vključevanje elektromobilnosti v elektroenergetsko omrežje)

Direktiva čl. 33(1) (Vključevanje elektromobilnosti v el. omrežje)

Z dopolnitvijo 77. člena se prenaša spremenjen prvi odstavek 33. člena direktive 2019/944/EU. Prvi odstavek 77. člena ZOEE, ki določa obveznost elektrooperaterja, da omogoča priključitev javno dostopnih in zasebnih polnilnih mest za električna vozila, je dopolnjen z obveznostjo funkcij pametnega

¹⁵ Saj se izključna pravica podeli hkrati s koncesijo za opravljanje GJS DO, nikakor pa ni EDP-jem niti z ZOEE podeljena izključna pravica za opravljanje GJS DO.

¹⁶ Smiselno enako je določeno tudi v drugem pododstavku 10. člena Direktive 2014/23/EU.

¹⁷ Enako tudi 8. člen ZOEE.

¹⁸ Glej tudi uvodno točko (33) Direktive 2014/23/EU.

in dvosmernega polnjenja. Novo besedilo pomeni, da si mora operater prizadevati le še za priključevanje polnilnih mest za električna vozila, ki omogočajo pametno polnjenje in dvosmerno polnjenje.

K 29. členu (109. čl. ZOEE - metodologija za določitev regulativnega okvira)

Členu je dodan nov peti odstavek, ki agenciji izrecno nalaga, da omrežnino za velike shranjevalnike zniža ali celo popolnoma odpravi (zakon pa ne določa za koliko, saj je to v pristojnosti agencije). Ker gre za hranilnike, ki so priključeni neposredno na omrežje, so pri tem izključeni hranilniki, priključeni znotraj instalacije uporabnikov. Neposredno na omrežje so v praksi priključeni le večji hranilniki. Takšna izjema je za črpalne hidroelektrarne mogoča dvanajst let po pridobitvi uporabnega dovoljenja, za baterijske shranjevalnike pa pet let po začetku obratovanja, zaradi krajše življenjske dobe takih hranilnikov. Znižana, delno ali popolnoma odpravljena omrežnina bi omogočila lažjo investicijsko odločitev investitorjem za take shranjevalnike, saj je taka odločitev zaradi velike odvisnosti od spremenljivih cen na trgu z električno energijo zelo negotova. Tudi pridobitev morebitnih nepovratnih sredstev lahko zmanjša negotovost investicijske odločitve, zato jo je potrebno pri odločitvi o morebitnem znižanju ali odpravi omrežnine upoštevati.

Osnutek Celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta (v nadaljnjem besedilu: NEPN) ugotavlja, da bo treba zaradi ključne vloge hranilnikov v bodočem elektroenergetskem omrežju pospešeno graditi nove črpalne hidroelektrarne (v nadaljnjem besedilu: ČHE) in baterije ter zagotoviti spodbudne pogoje uporabe omrežja za njihov hitrejši razvoj in delovanje (tudi z uvedbo moratorija na plačevanje omrežnine).

Prenovljena EU zakonodaja o notranjem trgu električne energije izpostavlja vlogo hranilnikov v luči pospešenega razvoja OVE, zato države obvezuje, da določijo indikativne nacionalne cilje za nefosilno fleksibilnost, vključno s prispevkom shranjevanja energije k temu cilju, s poudarkom na odpravljanju ovir na trgu, regulatorje pa zavezuje, da tarifne metodologije olajšujejo shranjevanje energije. ZOEE sicer prenaša tudi v direktivi predvideno možnost uvedbe mehanizmov za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv.

Država torej hranilnike - glede na njihov pomen za proces zelenega prehoda na razpršene vire energije - močno podpira in v več aktih, omenjenih zgoraj, izpostavlja, da je treba njihovo postavitve spodbujati in odpraviti ovire za njihovo delovanje in razvoj.

V Sloveniji imamo že tudi komercialne baterijske hranilnike, tudi pri teh plačevanje omrežnine povečuje investicijsko negotovost.

Predlagana rešitev je tako primerljiva zakonodajnim rešitvam, ki so v veljavi v nekaterih drugih EU državah.

V Avstriji ČHE ne plačujejo omrežnine za uporabo omrežja in omrežnine za izgube za obdobje 15 let od začetka obratovanja. V Nemčiji so vsi hranilniki, zgrajeni po 31. 12. 2018 in ki so pričeli z obratovanjem v 15-ih letih od 4. 8. 2011, v celoti izvzeti iz plačila omrežnine za prvih 20 let delovanja; ČHE, ki so povečale črpalno kapaciteto za vsaj 7,5 % ali kapaciteto hrambe za vsaj 5 % po 4. 8. 2011, pa so v celoti izvzete iz plačila omrežnine za prvih 10 let. V Italiji in Španiji so vsi hranilniki izvzeti iz plačila omrežnine za prenosni sistem. Na Portugalskem so ČHE izvzete iz plačila omrežnine za črpanje. V Belgiji so vsi hranilniki na prenosnem omrežju, ki so pričeli z obratovanjem po juliju 2018, izvzeti iz plačila vseh tarifnih postavk omrežnine na prenosnem omrežju za obdobje 10 let. Na Poljskem ČHE na prenosnem omrežju plačujejo nižjo omrežnino za prenosni sistem, ki je odvisna od učinkovitosti shranjevanja. Na Češkem ČHE ne plačujejo dela omrežnine, ki temelji na moči. Na Hrvaškem so od aprila 2024 v veljavi znižane tarife za omrežnino za moč za ČHE, priključene na 400 kV (ČHE Velebit). V Franciji pa ČHE plačujejo 50 % nižjo tarifo za črpanje, če črpajo več kot 10 GWh/leto in v več kot 44 % obratujejo v urah nižje tarife.

K 30. členu (124. čl. ZOEE – načelo določitve metodologije)

124. člen ZOEE določa zakonsko podlago za določanje metodologije obračunavanja omrežnine, posameznih tarifnih postavk in načina zaračunavanja omrežnine uporabnikom sistema. Temeljni vsebinski okvir za sistem omrežnine je sicer v ZOEE uveden s celoto pravil, ki vzpostavljajo sistem regulacije, podrobnejša opredelitev elementov regulacije pa je v pristojnosti agencije, vse skladno z določbami Direktive 2019/944/EU in Uredbe 2019/943/EU.

S predlogom zakona se peti odstavek dopolni tako, da se podrobneje zapišejo nekatera ključna osnovna načela metodologije obračunavanja omrežnine:

- v prvi alineji je določeno spodbujanje in upoštevanje energetske učinkovitosti in vključevanje proizvodnje električne energije v manjšem in večjem obsegu iz obnovljivih virov, kar je v točki (d) 58. člena Direktive 2019/944/EU že opredeljeno kot eden izmed splošnih ciljev regulativnega organa;
- v drugi alineji je določeno spodbujanje in upoštevanje učinkovitosti elektrooperaterjev pri izvedbi njihovih načrtov za razvoj omrežja v smeri zadostnosti sistema, saj je obveznost izvajanja učinkovitih ukrepov za zagotovitev zadostnosti sistema in zanesljivosti oskrbe operaterjem naložena v prvem odstavku 51. člena Direktive 2019/944/EU;
- v tretji alineji je določeno spodbujanje in upoštevanje samooskrbe, kjer se upošteva tudi njena dolgoročna vrednost za omrežje, okolje in družbo, kar je ravno tako skladno s točko (d) 58. člena Direktive 2019/944/EU, kjer je vključevanje proizvodnje električne energije iz OVE (tudi v manjšem obsegu) že opredeljeno kot eden izmed splošnih ciljev regulativnega organa. Ob tem se primeroma naštejejo tehnologije, na katere se alineja nanaša;
- v četrti alineji je dodano upoštevanje naložb v nove oziroma inovativne tehnologije, saj je tudi v sedmi točki uvoda Uredbe 2019/943/EU vključevanje inovativnih tehnologij o prepoznano kot ključno za vključevanje čedalje večjega deleža električne energije iz OVE v elektroenergetski sistem. Ob tem se primeroma naštejejo tehnologije, na katere se alineja nanaša;
- v peti alineji pa je ohranjena že do sedaj predpisana učinkovitost uporabe sistema.

Pri tem je potrebno poudariti, da nove alineje ne prenašajo navedenih določb direktive, saj so le-te že prenesene v slovenski pravni red z drugimi določbami oz. predpisi.

Z novim šestim odstavkom se na zakonsko raven povzdignejo tudi nekatera načela, ki jih že vsebuje veljavna metodologija obračunavanja omrežnine, in sicer gre za načela preprostosti, pravičnosti, sorazmernosti in postopnosti v primeru uveljavljanja večjih sprememb.

Ob tem je potrebno poudariti, da načela, določena v predlogu zakona, ne posegajo v pravila, ki jih mora agencija upoštevati skladno z Uredbo 2019/943/EU, ki v 18. členu postavlja namen in temeljni vsebinski okvir za določanje omrežnine.

V nov sedmi odstavku je prenesen dosednji drugi stavek petega odstavka 124. člena ZOEE (o mehanizmu razdelitve celotne zaračunane omrežnine med izvajalce gospodarske javne službe), ki ostane nespremenjen.

K 31. členu (133. čl. ZOEE - distribucijski čezmejni vod)

Doda se novi četrti odstavek, s katerim se določi, da se v primeru čezmejnega distribucijskega voda, ki se uporablja le občasno, zaradi odprave okvare ali vzdrževanja na omrežju, omrežnine (kot je sicer določeno v 133. členu ZOEE), ne plačuje, saj v tem primeru ne gre za oskrbo, ampak za začasno prenapajanje. Takšno čezmejno prenapajanje namreč ne povzroča dodatnih stroškov omrežja, ampak jih zmanjšuje, saj bi brez take povezave morali zgraditi veliko dražjo rezervno napajalno pot znotraj države.

K 32. členu (136. čl. ZOEE - sistemska obratovalna navodila)

V spremenjeni peti alineji drugega odstavka se posodobi sklic na aktualno direktivo, ki ureja energetske učinkovitost (Direktiva 2012/27/EU je nadomeščena z Direktivo 2023/1791/EU) – posodobi se sklic na priložo, ki je po novem preštevilčena, in na novo številko direktive.

7b(3) člen Uredbe 2019/943/EU

Zaradi izvajanja tretjega odstavka novega 7b člena Uredbe 2019/943/EU, ki določa, da države članice določijo pravila in zahteve za postopek potrjevanja podatkov na namenski merilni napravi, je potrebno v ZOEE določiti subjekt, odgovoren za izvedbo te naloge (to je sistemski operater) in mu dati zakonsko podlago za določitev pravil, ki bodo določena v sistemskih obratovalnih navodilih.

Pojem »namenska merilna naprava« pa je opredeljen v dopolnjenem 4. členu ZOEE in je vsebinsko skladen z opredelitvijo tega pojma v novi 78. točki 2. člena Uredbe 2019/943/EU.

K 33. členu (nov čl. 138.a ZOEE – začasna kontrola cen električne energije)

novi 66a člen Direktive 2019/944/EU z naslovom Dostop do cenovno dostopne energije med krizo zaradi cen električne energije

Z novim členom se prenaša novi 66a člen Direktive 2019/944/EU z naslovom Dostop do cenovno dostopne energije med krizo zaradi cen električne energije, zato je nov člen vstavljen v poglavje ZOEE o zaščitnih ukrepih zaradi kriznih stanj v elektroenergetskem sistemu.

Novi 66a člen direktive določa, da lahko svet EU sprejme sklep o krizi pri oskrbi z energijo, posledično pa lahko vlada, če se sklep nanaša tudi na Slovenijo, za čas veljavnosti navedenega sklepa z uredbo določi začasne ukrepe kontrole cen za dobavo električne energije gospodinjstvom, malim poslovnim odjemalcem ter malim in srednjim podjetjem, ki je lahko nižja od stroškovne cene.

Ta ukrep se je doslej izvajal tako, da je vlada določila najvišje cene za visoko, nizko in enotno tarifo. Čas veljavnosti teh tarif je bil doslej enotno določen in omejen z zmožnostjo starih števcov za beleženje zgolj ene ali dveh tarif. Napredni merilni sistem pa omogoča dobaviteljem, da število in čas veljavnosti tarif določajo svobodno in vsak po svoje. Zato je pri ukrepu dodana tudi možnost, da vlada hkrati z reguliranimi cenami določi tudi tarifna obdobja, to so časi, ko veljajo cene, ki jih z ukrepom določi vlada.

Novi člen ZOEE prenaša tudi vrsto pogojev in omejitev, ki jih za take ukrepe določa direktiva.

Za poslovne odjemalce so ukrepi omejeni na največ za 70 % pretekle porabe (tj. porabe v istem obdobju prejšnjega leta), za gospodinske odjemalce ukrep velja za največ 80 % mediane porabe gospodinjstev, za energetske revne ali ranljive odjemalce pa lahko velja za celotno količino. Slednje izhaja iz 3. odstavka 5. člena direktive, ki je že doslej omogočal javne posege v določanje cen električne energije za energetske revne in ranljive odjemalce. Pri tem ne gre za obvezo države članice, ampak za možnost, ki v slovensko zakonodajo ni bila prenesena (saj to ni bilo potrebno). Ker se novi 66a člen direktive na več mestih sklicuje na pogoje in določila iz 5. člena direktive, je bilo potrebno opcijsko vsebino 5. člena delno prenesti skupaj s prenosom 66a člena direktive.

Zaradi jasnosti je potrebno pojasniti, da je izraz »energetska revščina« v trenutku priprave predloga zakona opredeljen v Uredbi o merilih za opredelitev in ocenjevanje števila energetske revnih gospodinjstev (Uradni list RS, št. 132/2022), v postopku sprejemanja pa je novi Zakon o učinkoviti rabi energije (ZURE-1), v katerem je ta pojem opredeljen na zakonski ravni in v katerem je celovito urejeno področje energetske revščine.

Ker 66a člen direktive določa le ukrepe v času krize, se pogoji in obveze, ki jih direktiva nalaga v 5. členu v primeru uvedbe regulacije cene električne energije zaradi doseganja zadostne konkurence na trgu, v novem 138.a členu ZOEE ne prenašajo (saj v primeru krize ne gre za doseganje zadostne konkurence).

Zaradi ukrepa začasne kontrole cen se ne sme ogroziti zanesljiva oskrba odjemalcev, zato je dodana obveza dobaviteljev, da v tem obdobju ne smejo prenehati z dobavo odjemalcem, ki so upravičeni do regulirane cene. To seveda ne pomeni, da ne smejo odpovedati pogodbe odjemalcu, ki ne bi poravnal svojih pogodbenih obveznosti. Ravno tako morajo prevzemati nove odjemalce, ki so upravičeni do regulirane cene. Še posebej je izrecno določeno, da se tudi v času kontrole cen ohranja pravica odjemalcev do menjave dobavitelja, saj razlog za menjavo ni le različna cena, ampak tudi druge kvalitete dobavitelja. Še posebej ob izteku krize oz. blizu konca časa veljavnosti ukrepa se lahko zgodi tudi, da dobavitelji dejansko začnejo cene sami nižati pod omejitve vlade, zato je možnost menjave dobavitelja seveda potrebno ohraniti.

Kadar je cena nižja od stroškovne, so dobavitelji upravičeni do nadomestila za dobavo pod stroškovno ceno na pregleden in nediskriminatoren način.

Podobni ukrepi, ki so predvideni že v EZ-2 v členih 162 (začasna kontrola cen energije) in 163 (nadomestilo dobaviteljem, ki prodajajo energijo po regulirani ceni), ostajajo kot dodatna varovalka in nov člen ZOEE nanje ne vpliva.

K novemu 138.b čl. ZOEE - produkt za izravnavo konic

7a(1) člen Uredbe 2019/943/EU

Nov člen se v ZOEE dodaja zaradi izvajanja prvega odstavka novega člena 7a Uredbe 2019/943/EU, ki določa, da kadar je razglašena kriza zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali ravni Unije v skladu z Direktivo 2019/944/EU, lahko države članice od operaterjev sistemov zahtevajo, da predlagajo naročilo produktov za izravnavo konic, da bi dosegli zmanjšanje povpraševanja po električni energiji v času konic. Glede na navedeno se v novem členu ZOEE daje zakonska podlaga oz. pooblastilo vladi, da sprejme sklep, s katerim od systemskega operaterja zahteva izvedbo nalog, ki jih predvideva in podrobno določa navedena uredba EU v zvezi s pripravo predloga za naročilo produktov za izravnavo konic (vir za financiranje pa je omrežnina).

K 34. členu (139. čl. ZOEE - priključitev na sistem)

S predlogom zakona se spreminja 139. člen veljavnega ZOEE, pri čemer gre za več različnih sprememb:

1. v napovednem stavku prvega odstavka se - zaradi uskladitve z zakonodajo s področja graditve - spremeni dikcija, da se soglasje za priključitev, ki se izda po ZOEE, šteje za mnenje po zakonu, ki ureja graditev objektov. Pravilnik o projektni in drugi dokumentaciji ter obrazcih pri graditvi objektov¹⁹ je namreč določil, da se mnenja pristojnih mnenjedajalcev izdajajo na predpisanih obrazcih iz priloge tega pravilnika, kar velja tudi za mnenje o priključitvi na elektronergetski sistem. Omenjena dikcija prvega odstavka 139. člena ZOEE tako ni več primerna, saj gre sedaj za dva različna dokumenta: 1) soglasje za priključitev, ki je odločba izdana v upravnem postopku, skladno z ZOEE, 2) mnenje o priključitvi po Gradbenem zakonu (v nadaljnjem besedilu: GZ-1)²⁰ ki se izda na obrazcu, ki je predpisan s pravilnikom in ga mora elektrooperater izpolniti za odjemalce, ki ga potrebujejo pri pridobitvi gradbenega dovoljenja. Elektrooperater je torej po energetski zakonodaji še naprej dolžan izdajati soglasje za priključitev (kot odločbo v upravnem postopku), hkrati pa je še vedno tudi mnenjedajalec po GZ-1 ter, skladno z vsebino izdanega soglasja za priključitev, izdaja tudi mnenja na predpisanih obrazcih, ki so potrebna pri pridobitvi gradbenega dovoljenja. Gre torej za dva različna akta, ki pa morata biti vsebinsko skladna;
2. v prvem odstavku se med naloge elektrooperaterja doda izdelava pravil za določanje prožnih obratovalnih omejitev, ki jih operater predpiše v sistemskih obratovalnih navodilih. S tem se prenašajo določbe novega 6a člena Direktive 2019/944/EU, ki v prvem odstavku določa, da mora pristojni organ razviti okvir, ki omogoča sklepanje sporazumov o prožni priključitvi. Izdelava pravil prožne priključitve je naložena elektrooperaterju kot del sistemskih obratovalnih navodil, saj gre za tehnična pravila, za katera je po vsebini primerno, da jih uredi elektrooperater (na ta dokument pa data soglasje Agencija za energijo in ministrstvo, pristojno za energijo, skladno s 136. členom veljavnega ZOEE).

K 35. členu (nov 139.a čl. ZOEE - soglasje za priključitev v primeru prožne obratovalne omejitve) nov 6a člen Direktive 2019/944/EU

S predlogom zakona se v 6. oddelek (Priključevanje na sistem in možnost odklopa uporabnika sistema) veljavnega ZOEE dodaja novi 139.a člen, s katerim se prenaša novi 6a člen Direktive 2019/944/EU, ki vsebuje podrobnejše določbe o prožnem priključevanju. Skladno z dopolnjenim 139. členom ZOEE, ki med naloge elektrooperaterja dodaja izdelavo pravil za določanje prožnih obratovalnih omejitev, so v novem 139.a členu določena pravila, ki jih mora systemski operater upoštevati pri urejanju teh vsebin v sistemskih v sistemskih obratovalnih navodilih.

Ob tem se ne prenaša besedilo direktive glede obveznosti elektrooperaterja, da objavi informacije o zmogljivostih, ki so na voljo za nove priključitve na njihovem območju delovanja, ki je določena v novem šestnajstem odstavku 69. člena ZOEE (za distribucijskega operaterja), ter na novi 4a odstavek 50. člena Uredbe 2019/943/EU, ki določa smiselno enako obveznost za systemskega operaterja, ker tak sklic ni

¹⁹ Uradni list RS, št. 30/23

²⁰ Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP, 133/23 in 85/24 – ZAID-A

potreben in bi po nepotrebnem obremenjeval besedilo (šlo bi zgolj za nepotrebno pojasnjevalno določbo).

Način obračuna omrežnine v primeru prožne priključitve določi agencija.

K 36. členu (143. čl. ZOEE - odklop po predhodnem obvestilu)

V prvem odstavku se v točki b) črta besedilo »kadar obstaja sum, da te naprave povzročajo motnje«, saj je dostop pristojnih oseb do vseh delov priključka, do zaščitnih in merilnih naprav itd., nujno potreben tudi za izvajanje vzdrževalnih del in nadzora (ne samo v primeru motenj), kar je ključno za nemoteno izvajanje dejavnosti elektrooperaterja ter zanesljivo in varno oskrbo z električno energijo.

Tretji odstavek določa tudi obveznost elektrooperaterja, da o odstopu od pogodbe o dobavi obvesti morebitne druge dobavitelje na tem prevzemno-predajnem mestu. Ta določba se črta, saj ni potrebna. Spremembe v odjemu končnih odjemalcev imajo namreč različne vzroke, od izpadov varovalk do vzdrževalnih del samega končnega odjemalca, kot tudi odklopov s strani elektrooperaterja iz različnih razlogov (s predhodnim obvestilom ali brez). V vseh teh primerih pride do tega, da v določenem obdobju ni odjema električne energije iz omrežja. To obdobje je običajno kratko, od nekaj ur do nekaj dni, v posamičnih primerih pa lahko tudi dlje, npr. nekaj mesecev. Če na tem prevzemno-predajnem mestu obstaja drugi dobavitelj, v tem času na tem prevzemno-predajnem mestu ne bo imel odjema, s tem se dobavitelji srečujejo stalno in to obvladujejo. Morebitna obveznost obveščanja o izpadu odjema iz kakršnegakoli razloga je kvečjemu predmet pogodbenega odnosa med dobaviteljem in končnim odjemalcem.

Dvanajsti odstavek se dopolnjuje zaradi prenosa **tretjega odstavka novega 28a člena Direktive 2019/944/EU (z naslovom Zaščita pred odklopi)**, ki v tretjem odstavku določa ukrepe, s katerimi se končni odjemalci lahko izognejo odklopu. S predlogom zakona se dopolnjuje obveznost operaterja, da odjemalca pred odklopom seznani z različnimi možnostmi, s katerimi bi se lahko izognil odklopu, pri čemer je pomembno poudariti, da operaterji niso obvezani nuditi storitev energetskega pregleda in energetskega svetovanja, morajo pa odjemalce na splošno seznani z možnostjo koriščenja teh storitev. Operater se mora s temi mehanizmi seznani in o njih obvestiti uporabnika, saj je v stiku z uporabniki v trenutku odklopa operater in ne socialno skrbstvo ali energetske svetovanje. V Sloveniji v okviru sistema socialnih podpor namreč že obstajata 1) denarna socialna pomoč in 2) izredna denarna socialna pomoč (kot posebna oblika denarne socialne pomoči), ki sta socialnovarstvena prejemka, namenjena kritju rednih (denarna socialna pomoč) in izrednih stroškov (izredna denarna socialna pomoč), vezanih na preživljanje, med drugim tudi rednim in izrednim stroškom, nastalih iz naslova oskrbe z električno energijo.

Smiselno enako je dopolnjen tudi 16. člen ZOEE, ki določa obveznosti dobaviteljev o obveščanju pred odklopom.

K 37. členu (144. čl. ZOEE - odklop brez predhodnega obvestila)

Zaradi uskladitve dikcije s prvim odstavkom 146. člena ZOEE in v izogib razlagam, da drugi odstavek 144. člena ZOEE materijo ureja drugače, se določba drugega odstavka 144. člena dopolni na način, da se ponovni priklop tudi v primeru odklopa brez predhodnega obvestila izvede šele po plačilu zapadlih obveznosti (vključno z neupravičenim odjemom) ter stroškov odklopa in priklopa.

V tretjem odstavku ni vsebinskih sprememb, le dikcija glede priklopa s pomočjo policije se uskladi s terminologijo predpisov, ki urejajo naloge in pooblastila policije.

K 38. členu (156. čl. ZOEE - hujši prekrški)

V prvem odstavku se doda alineja, s katero se določi prekršek za kršitev prvega odstavka 17. člena ZOEE (neizpolnitev obveznosti ponujanja pogodb o dobavi s fiksno ceno).

K 39. členu (157. čl. ZOEE - prekrški)

V prvem odstavku se dodajo alineje, s katerimi se določijo prekrški zaradi:

- enostranske spremembe pogojev pogodb o dobavi s fiksno ceno ali njihove predčasne odpovedi,
- otežitve sodelovanja pri prilaganju odjema ali souporabi energije končnim odjemalcem s pogodbo o dobavi s fiksno ceno,

- neizpolnjevanja obveznosti glede strategije varovanja pred tveganji.

Alineja, s katero je določen prekršek za kršitev četrtega odstavka 21. člena ZOEE se prilagodi spremembi tega člena (pojem »končni odjemalec« se nadomesti s pojmom »uporabnik sistema«).

K 40. členu (159. čl. ZOEE – lažji prekrški)

V prvem odstavku se dodajo alineje, s katerimi se določijo prekrški za kršitve:

- četrtega odstavka 15. člena ZOEE (dobavitelj ne izroči odjemalcem povzetka glavnih pogodbenih pogojev),
- šestega odstavka 16. člena ZOEE (dobavitelj v povzetku glavnih pogodbenih pogojev ne navaja vseh potrebnih informacij);
- sedmega odstavka 16. člena ZOEE (dobavitelj na svoji spletni strani ne objavi vseh cenikov in tarif ter splošnih pogodbenih pogojev).

Alineja, s katero je določen prekršek za kršitev drugega odstavka 19. člena ZOEE se prilagodi spremembi tega člena (pojem »končni odjemalec« se nadomesti s pojmom »uporabnik sistema«).

K 41. členu (160. člen ZOEE - prekrški za kršitve določb Uredbe 2019/943/EU)

V členu se določijo prekrški za kršitve Uredbe 2019/943/EU.

K 42. členu (162. čl. ZOEE - začetek uporabe določbe o roku za menjavo dobavitelja oziroma agregatorja)

V spremembi člena je pojem »končni odjemalec« nadomeščen s širšim pojmom »uporabnik sistema«, ki pomeni proizvajalca, končnega odjemalca ali izvajalca shranjevanja energije (83. točka 4. člena ZOEE). Pri tem ne gre za vsebinsko spremembo, saj je bilo to prej določeno v 36. členu ZOEE, ki se s predlogom zakona črta (glej tudi obrazložitev k členu predloga zakona, s katerim se črta 36. člen ZOEE).

K 43. členu (prehodna določba - rok za izdajo metodologije za omejitev tveganja dobaviteljev)

S členom se določi rok za izdajo metodologije za izdelavo strategije za omejitev tveganja dobaviteljev s strani Agencije za energijo.

K 44. členu (uveljavitev določb o souporabi energije)

3 člen Direktive 2024/1711/EU

Člen je skladen z drugim pododstavkom prvega odstavka 3. člena Direktive 2024/1711/EU, ki določa rok za prenos spremenjene Direktive 2019/944/EU. Splošni rok za uveljavitev predpisov, potrebnih za uskladitev s to spremembo je 17. 1. 2025. Daljši rok za prenos (tj. 17. 7. 2026) je določen za dva člena, in sicer za (1) spremembo 4. člena (pravica do več kot ene merilne in obračunske točke) in (2) novi 15a člen direktive (pravica do souporabe energije). V predlogu zakona je ta rok skrajšan na 1. 1. 2026. Do takrat mora elektrooperater izvesti vse potrebno, da lahko aktivni odjemalci in organizatorji souporabe energije začnejo izvrševati pravico do souporabe energije – pred tem je potrebno predpisati podrobnejša pravila (v sistemskih obratovalnih navodilih), prilagoditi informacijske sisteme ipd.

K 45. členu (podaljšanje uporabe določb o energetske revščini)

Vsebina 34. člena ZOEE bo urejena v novem Zakonu o učinkoviti rabi energije (ZURE-1), ki bo celovito urejal področje energetske revščine in je v postopku priprave na resornem ministrstvu. Do takrat se bo 34. člen ZOEE sicer uporabljal (da ne bi prišlo do pravne praznine), a po uveljavitvi ZURE-1 se bo 34. člen ZOEE prenehal uporabljati (kar je urejeno v prehodni določbi predloga zakona). Do uveljavitve novega ZURE-1 se torej zadevna določba še uporablja, ker je to potrebno tudi z vidika prenosa drugega odstavka 5. člena in prvega odstavka 29. člena Direktive 2019/944/EU.

Z dnem uveljavitve predloga zakona preneha veljati uredba, sprejeta na podlagi 34. člena ZOEE, to je Uredba o merilih za opredelitev in ocenjevanje števila energetske revnih gospodinjstev (Uradni list RS, št. 132/22), ki se še naprej uporablja do uveljavitve uredbe, sprejete na podlagi novega ZURE-1.

K 46. členu (prehodna določba - rok za uskladitev metodologije obračunavanja omrežnine)

V členu se določi rok za uskladitev metodologije obračunavanja omrežnine s spremenjenima 109. členom in 124. členom ZOEE.

K 47. členu (prehodna določba - rok za uskladitev sistemskih obratovalnih navodil)

S členom se določi rok za uskladitev sistemskih obratovalnih navodil:

(1) z načinom izvajanja določb o souporabi električne energije (skladno z drugim pododstavkom prvega odstavka 3. člena Direktive 2024/1711/EU, ki določa rok za prenos spremenjene Direktive 2019/944/EU, je potrebno izvajanje pravice do souporabe energije omogočiti s 1. 7. 2026, pri čemer predlog zakona rok krajša na 1. 1. 2026), pred tem pa je potrebno predpisati podrobnejša pravila (v sistemskih obratovalnih navodilih) ter prilagoditi informacijske sisteme, podatkovne baze itd.);

(2) s pravili za razporeditev končnih odjemalcev na dobavitelje v primeru zasilne oskrbe v izrednih razmerah;

(3) s pravili in zahtevami za postopek potrjevanja podatkov na namenski merilni napravi in

(4) s pravili za določanje prožnih obratovalnih omejitev.

K 48. členu (sprememba 35. člena EZ-2)

Šesti odstavek 35. člena EZ-2 se spreminja zaradi prenosa spremenjene točke c) prvega odstavka 59. člena Direktive 2019/944/EU glede usklajevanja skupnega nadzora nad subjekti, ki opravljajo funkcije na regionalni in EU ravni.

Pri tem sicer vsebinsko ne gre za uskladitveno določbo, a glede na to, da je rok za prenos Direktive 2019/944/EU že potekel, odpiranje EZ-2 pa v bližnji prihodnosti ni načrtovano, je zaradi celovitega prenosa direktive primerno, da se to uredi s predlogom zakona, ki vsebuje tudi spremembe EZ-2, ki so uskladitvene narave. Drugače povedano, sprememba 35. člena EZ-2 je vsebinsko minorna (ne prinaša pravnih posledic), a je pomembna z vidika (ne)prenosa direktive. Glede na to, da predlog zakona v vsakem primeru posega v EZ-2 zaradi uskladitvenih določb, je smiselno hkrati urediti še to spremembo.

K 49. členu (spremembi 55. člena Energetskega zakona)

Besedilo tretje točke tretjega odstavka 55. člena EZ-2 se spreminja zaradi prenosa spremenjene točke z) prvega odstavka 59. člena Direktive 2019/944/EU glede spremljanja odprave neupravičenih ovir in omejitev za razvoj porabe samoproducirane električne energije, souporabe energije ter skupnosti na področju energije iz OVE in energetske skupnosti državljanov.

Nova osma točka tretjega odstavka se dodaja zaradi novih določb, ki jih prinaša predlog zakona, glede obveznosti dobaviteljev pri vzpostavljanju in izvajanju strategij varovanja pred tveganji, ki so bile dodane zaradi prenosa novega 18a člena Direktive 2019/944/EU.

K 50. členu (spremembi 161. člena Energetskega zakona)

161. člen EZ-2 je potrebno spremeniti zaradi uskladitve z novim sedmim odstavkom 32. člena ZOEE (ki ga določa predlog zakona), ki določa, da se v primeru propada večjega dobavitelja ali več dobaviteljev hkrati, njihovi odjemalci razporedijo na vse preostale dobavitelje v sorazmerju z njihovim tržnim deležem. Podoben koncept je bil že uveden s 161. členom EZ-2, v katerem je v primeru umika večjega dobavitelja električne energije ali plina predviden prenos odjemalcev drugemu dobavitelju.²¹ Zaradi uskladitve s predlogom zakona pa se naslov in besedilo 161. člena EZ-2 spremenita tako, da se črta področje električne energije (saj bo to zdaj urejeno v ZOEE), tako da se bo člen nanašal le še na področje plina.

K 51. členu (končna določba - začetek veljavnosti)

S členom se določa rok za uveljavitev zakona.

²¹ 161. člen EZ-2 (prenos odjemalcev drugemu dobavitelju): »Vlada lahko v primerih, ko se dobavitelj električne energije ali plina umakne s trga ali ga s trga izloči organizator trga, in bi tak umik ali izločitev povzročil resna tveganja za motnje v oskrbi odjemalcev dobavitelja, dotedanje odjemalce dodeli enemu ali več novim dobaviteljem električne energije ali plina od preostalih dobaviteljev, ki delujejo na trgu.«

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Zakon o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21)

2. člen

(prenos in izvrševanje predpisov Evropske unije)

(1) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 125; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/944/EU).

(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša tudi prvi pododstavek 5. odstavka 15. člena in Priloga XII k Direktivi 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetske učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L št. 315 z dne 14. 11. 2012, str. 82), kot je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2019/944/EU (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2012/27/EU).

(3) Ta zakon ureja način izvajanja:

- Uredbe (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in razveljavitvi Direktive 2005/89/ES (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2019/941/EU);
- Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 54; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2019/943/EU);
- Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2018/1999/EU).

4. člen

(pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. »ACER« je Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev, kot je urejena v Uredbi (EU) 2019/942 z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (prenovitev) (UL L št. 158 z dne 14. 6. 2019, str. 22);
2. »agencija« je Agencija za energijo, ki je v skladu z zakonom ustanovljena kot nacionalni regulativni organ Republike Slovenije na področju trga z energijo;
3. »agregator« pomeni udeleženca na trgu, ki je dejaven na področju agregiranja;
4. »agregiranje« pomeni dejavnost, ki jo opravlja fizična ali pravna oseba, ki povezuje odjem ali proizvodnjo električne energije več uporabnikov sistema, z namenom prodaje, nakupa ali dražbe na katerem koli trgu električne energije;
5. »aktivni odjemalec« pomeni končnega odjemalca ali skupino končnih odjemalcev, ki delujejo skupaj, ki porablja ali shranjuje električno energijo, proizvedeno na njegovih lokacijah znotraj omejenih območij ali na drugih lokacijah, ali ki prodaja energijo, ki jo sam proizvede, ali sodeluje v programih prožnosti ali programih energetske učinkovitosti, če te dejavnosti niso njegova osnovna gospodarska ali poklicna dejavnost;
6. »bilančna pogodba« pomeni pravni posel, s katerim pravna ali fizična oseba z operaterjem trga za električno energijo uredi dobavo izravnalne energije in finančno poravnavo odstopanj v primeru neizravnane bilance, s čimer se pravna ali fizična oseba uvrsti v bilančno shemo in pridobi status člana bilančne sheme;

7. »bilančni obračunski interval« pomeni bilančni obračunski interval, kot je opredeljen v 15. točki 2. člena Uredbe 2019/943/EU;
8. »bilančno odgovorni akter« pomeni bilančno odgovornega akterja, kot je opredeljen v 14. točki 2. člena Uredbe 2019/943/EU;
9. »center za podpore« pomeni center za podpore iz zakona, ki ureja spodbujanje obnovljivih virov energije;
10. »certifikat« pomeni odločbo, s katero agencija certificira systemskega operaterja;
11. »distribucija« pomeni transport električne energije po distribucijskem sistemu in ne vključuje dobave;
12. »distribucijski operater« pomeni pravno ali fizično osebo, ki izvaja dejavnost distribucijskega operaterja električne energije ter je odgovorna za obratovanje, zagotavljanje vzdrževanja in za razvoj distribucijskega sistema na območju v njegovi pristojnosti, za medsebojne povezave z drugimi sistemi in za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti sistema za zadovoljitev razumnih potreb po distribuciji električne energije;
13. »dobava« pomeni prodajo, vključno z nadaljnjo prodajo, električne energije odjemalcem;
14. »dobavitelj« pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja dejavnost dobave, in ne pomeni proizvajalca, razen če se proizvajalec uvrsti v bilančno shemo in pridobi status člana bilančne sheme;
15. »dolgoročno načrtovanje« pomeni dolgoročno načrtovanje potrebnih naložb v proizvodnjo ter prenosne in distribucijske zmogljivosti za zadostitev povpraševanja sistema po električni energiji in zagotovitev zanesljive oskrbe odjemalcev;
16. »elektroenergetsko podjetje« pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja vsaj eno od dejavnosti proizvodnje, trgovanja, prenosa, distribucije, agregiranja, prilagajanja odjema, shranjevanje energije, dejavnost operaterja trga z električno energijo, elektrooperaterja, dobave ali nakupa električne energije ter je odgovorna za komercialne, tehnične ali vzdrževalne naloge, povezane s temi dejavnostmi, in ne vključuje končnih odjemalcev;
17. »elektrooperater« pomeni systemskega operaterja ali distribucijskega operaterja;
18. »energetska skupnost državljanov« pomeni pravno osebo:
- a) ki temelji na prostovoljnem in odprtem sodelovanju ter ki jo dejansko nadzorujejo člani ali družbeniki, ki so fizične osebe, lokalni organi, vključno z občinami, ali mala podjetja;
 - b) katere primarni namen je zagotoviti okoljske, gospodarske ali družbene koristi skupnosti za svoje člane ali družbenike ali za lokalna območja, na katerih obratuje, in ne ustvarjati finančne dobičke, ter
 - c) ki lahko sodeluje pri proizvodnji, vključno s proizvodnjo iz obnovljivih virov, dobavi električne energije, porabi, agregiranju, shranjevanju energije, storitvah energetske učinkovitosti ali zagotavljanju storitev polnjenja električnih avtomobilov, ali pa svojim članom ali družbenikom zagotavlja druge energetske storitve;
19. »energetska učinkovitost« pomeni razmerje med doseženim učinkom, storitvijo, blagom ali energijo glede na dovedeno energijo;
20. »energija iz obnovljivih virov« pomeni energijo iz obnovljivih nefosilnih virov, namreč vetrno, sončno (sončni toplotni in sončni fotovoltaični viri) in geotermalno energijo, energijo okolice, energijo plimovanja, valovanja in drugo energijo morja, vodno energijo, ter iz biomase, deponijskega plina, plina, pridobljenega z napravami za čiščenje odplak, in bioplina;
21. »enotna vstopna točka nacionalnega podatkovnega vozlišča« je enoten informacijski sistem za dostop do merilnih in obračunskih podatkov uporabnikov v Republiki Sloveniji, do katerega lahko dostopajo uporabniki, pooblaščen tretje osebe in druge osebe, ki imajo dostop do podatkov po določbah tega zakona;
22. »gospodinjski odjemalec« pomeni odjemalca, ki kupuje električno energijo za lastno rabo v gospodinjstvu, in ne vključuje trgovskih ali poklicnih dejavnosti;

23. »horizontalno integrirano podjetje« pomeni podjetje, ki izvaja vsaj eno od dejavnosti proizvodnje za prodajo, prenosa, distribucije, elektrooperaterja, dejavnost operaterja trga z električno energijo ali dobave električne energije in neko drugo neelektroenergetsko dejavnost;
24. »informacije na računu« pomeni vse informacije na računih končnih odjemalcev, razen zahtevka za plačilo;
25. »integrirano elektroenergetsko podjetje« pomeni vertikalno ali horizontalno integrirano podjetje;
26. »interkonektor« pomeni naprave in opremo za povezavo elektroenergetskih sistemov;
27. »interoperabilnost« pomeni zmožnost dveh ali več energetskih ali komunikacijskih omrežij, sistemov, naprav, aplikacij ali sestavnih delov, da v zvezi z naprednim merjenjem porabe delujejo v medsebojni povezavi, si izmenjujejo informacije in jih uporabljajo za opravljanje zahtevanih funkcij;
28. »izravnalna energija« pomeni izravnalno energijo, kot je opredeljena v 11. točki 2. člena Uredbe (EU) 2019/943;
29. »izravnalni trg« pomeni organizirani trg izravnalne moči in energije;
30. »izravnavna« pomeni izravnavo, kot je opredeljena v 13. točki 2. člena Uredbe 2019/943/EU;
31. »izvedeni finančni instrument za trgovanje z električno energijo« pomeni finančni instrument, opredeljen v 5., 6. ali 7. točki drugega odstavka 7. člena Zakona o trgu finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 77/18, 17/19 – popr., 66/19 in 123/21), če se nanaša na električno energijo;
32. »končni odjemalec« pomeni fizično ali pravno osebo, ki kupuje električno energijo za lastno rabo;
33. »mali poslovni odjemalec« je odjemalec na nizki napetosti, ki ni gospodinjski odjemalec in ima priključno moč enako ali manjšo od 43 kW;
34. »malo podjetje« pomeni podjetje, ki ima manj kot 50 zaposlenih in ima letni promet oziroma letno bilančno vsoto, ki ne presega 10 milijonov eurov;
35. »mikropodjetje« pomeni podjetje, ki ima manj kot 10 zaposlenih in ima letni promet oziroma letno bilančno vsoto, ki ne presega 2 milijonov eurov;
36. »merilna točka« je administrativna entiteta, v kateri se merijo ali izračunavajo produkti energije in moči, ki ima lahko enolično opredeljeno bilančno pripadnost, na podlagi katere se izvajata proces menjave dobavitelja oziroma agregatorja in obračun omrežnine in prispevkov za prevzemno-predajno mesto ter za katero so opredeljeni ostali komercialni poslovni procesi;
37. »nadzor« pomeni pravice, pogodbe ali druga sredstva, ki vsako zase ali skupaj in ob upoštevanju ustreznih dejanskih ali pravnih okoliščin omogočajo izvajanje odločilnega vpliva v podjetju, zlasti z:
- a) lastništvom ali pravico do uporabe celotnega ali dela premoženja podjetja;
 - b) pravicami ali pogodbami, ki zagotavljajo odločilen vpliv na sestavo, glasovanje ali odločitve organov podjetja;
38. »najboljše razpoložljive tehnike« pomenijo najučinkovitejše, najnaprednejše praktično uporabne tehnike v zvezi z varstvom in zaščito podatkov v okolju naprednega merjenja, ki načeloma zagotavljajo podlago za skladnost s pravili Evropske unije za varstvo podatkov in varnost;
39. »naprava za shranjevanje energije« pomeni v elektroenergetskem sistemu napravo, v kateri se shranjuje energija;
40. »napredni merilni sistem« pomeni sistem, ki obsega napredne števec, merilne centre in pripadajočo komunikacijsko infrastrukturo ter je povezan z nacionalnim podatkovnim vozliščem;
41. »napredni števec« pomeni elektronski števec, ki lahko meri električno energijo, dovedeno v omrežje, ali električno energijo, prejeta iz omrežja, ki zagotavlja več informacij kot običajni števec ter je opremljen za pošiljanje in prejemanje podatkov v obliki elektronske komunikacije za namene obveščanja, spremljanja in krmiljenja, ki meri električno energijo v urnih ali krajših intervalih ter te informacije posreduje na zahtevo najmanj dnevno elektrooperaterju za potrebe izvajanja monitoringa in obračunavanja in v skoraj realnem času odjemalcu oziroma z njegove strani pooblaščenim tretjim

osebam. Napredni števec omogoča dvosmerno komunikacijo med števcem in merilnim centrom elektrooperaterja ter je del naprednega merilnega sistema;

42. »nefrekvenčna sistemska storitev« pomeni storitev, ki jo sistemski operater ali distribucijski operater uporablja za regulacijo napetosti v ustaljenem stanju, hitre injekcije jalove moči, vztrajnost za stabilnost lokalnega omrežja, kratkostični tok, zmožnost zagona brez zunanega vira napajanja in zmožnost otočnega obratovanja;

43. »neposredni vod« pomeni vod, ki povezuje izdvojeno mesto proizvodnje z izdvojenim odjemalcem, ali vod, ki povezuje proizvajalca električne energije in dobavitelja električne energije zaradi neposredne oskrbe njegovih lastnih objektov, hčerinskih podjetij in odjemalcev;

44. »neodvisni agregator« pomeni udeleženca na trgu, ki opravlja dejavnosti agregiranja in ni povezan z dobaviteljem odjemalca;

45. »običajni števec« pomeni analogni ali elektronski števec, ki ni opremljen za pošiljanje in sprejemanje podatkov;

46. »območje distribucijskega sistema« pomeni funkcionalni del distribucijskega sistema električne energije s svojim nadzornim sistemom, na katerem se lahko ločeno izvaja dejavnost distribucijskega operaterja;

47. »odjemalec« pomeni trgovca ali končnega odjemalca električne energije;

48. »odprta pogodba o dobavi« pomeni pravni posel na trgu z električno energijo, ki določa bilančno pripadnost merilnih točk;

49. »omrežnina« pomeni znesek, ki ga je za uporabo elektroenergetskega sistema dolžan plačati uporabnik sistema;

50. »operater trga« pomeni izvajalca obvezne državne gospodarske javne službe dejavnost operaterja trga z električno energijo;

51. »pogodba o članstvu v bilančni shemi« pomeni pravni posel, na podlagi katerega operater trga z električno energijo fizično ali pravno osebo uvrsti v bilančno shemo;

52. »pogodba o dobavi« pomeni odprto ali zaprto pogodbo o dobavi električne energije, ne vključuje pa izvedenih finančnih instrumentov za trgovanje z električno energijo;

53. »pogodba o izravnavi« pomeni pravni posel, s katerim pravna ali fizična oseba s članom bilančne sheme trga z električno energijo uredi dobavo izravnalne energije in poravnavo v primeru neizravnane bilance, s čimer se pravna ali fizična oseba uvrsti v bilančno shemo in pridobi status člana bilančne sheme;

54. »pogodba o uporabi sistema« pomeni pogodbo, ki jo skleneta elektrooperater in uporabnik sistema, na podlagi katere se uporabnik sistema zaveže plačevati omrežnino za uporabo omrežja, elektrooperater pa se uporabniku zaveže omogočiti oddajo električne energije v sistem oziroma odjem električne energije iz sistema;

55. »pogodba z dinamičnimi cenami električne energije« pomeni pogodbo o dobavi električne energije med dobaviteljem in končnim odjemalcem, ki odraža spreminjanje cen na trenutnih trgih, tudi s trgi za dan vnaprej in trgi znotraj dneva, v intervalih, enakih ali daljših od obračunskega intervala trga;

56. »polnilno mesto« pomeni vmesnik, na katerem je mogoče polniti po eno električno vozilo ali zamenjati akumulator enega električnega vozila naenkrat;

57. »popolnoma integrirani omrežni elementi« pomeni omrežne elemente, ki so integrirani v prenosni ali distribucijski sistem, vključno z objektom za shranjevanje, in se uporabljajo le za zagotavljanje sigurnega in zanesljivega obratovanja prenosnega ali distribucijskega sistema, ne pa tudi za izravnavo ali upravljanje prezasedenosti;

58. »porazdeljena proizvodnja« pomeni obrate za proizvodnjo električne energije, priključene na distribucijski sistem;

59. »poslovni odjemalec« pomeni fizično ali pravno osebo, ki kupuje električno energijo, ki ni namenjena za rabo v lastnem gospodinjstvu, ter vključuje proizvajalce, industrijske odjemalce, mala in srednja podjetja, poslovne subjekte in trgovce na debelo;
60. »povezani sistem« pomeni prenosne in distribucijske sisteme, povezane z enim ali več interkonektorji;
61. »povezano podjetje« pomeni obvladujočo ali odvisno družbo v smislu 56. ali 69. člena Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 100/11 – skl. US, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C in 18/21) ali podjetje, ki pripada istim delničarjem;
62. »proizvajalec« pomeni pravno ali fizično osebo, ki proizvaja električno energijo;
63. »proizvodnja« pomeni proizvodnjo električne energije;
64. »prenos« pomeni prenos električne energije po prenosnem sistemu;
65. »prevzemno-predajno mesto« pomeni mesto v prenosnem ali distribucijskem sistemu, kjer se izvajata prevzem in predaja električne energije ter na katerem se praviloma izvajajo meritve ali drug način ugotavljanja realiziranih količin o oddaji in odjemu električne energije, za kar se določijo ustrezne merilne točke, pri čemer se vsakemu prevzemno-predajnemu mestu dodeli najmanj ena merilna točka;
66. »prezasedenost« pomeni prezasedenost, kot je opredeljena 2. členu v 4. točki Uredbe 2019/943/EU;
67. »prilagajanje odjema« pomeni spremembo električne obremenitve s strani končnih odjemalcev glede na njihove običajne ali trenutne vzorce porabe kot odziv na tržne signale, vključno s časovno spremenljivimi cenami električne energije ali plačili spodbud, ali kot odziv na sprejetje ponudbe končnega odjemalca, bodisi samega bodisi z agregiranjem, za prodajo znižanja ali zvišanja odjema po določeni ceni na organiziranih trgih, kot so opredeljeni v 4. točki 2. člena Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 1348/2014 z dne 17. decembra 2014 o sporočanju podatkov v skladu s členom 8(2) in (6) Uredbe (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta o celovitosti in preglednosti veleprodajnega energetskega trga (UL L št. 363 z dne 18. 12. 2014, str. 121);
68. »plačilo za zamenjavo dobavitelja ali agregatorja« pomeni znesek plačila ali kazni zaradi zamenjave dobavitelja ali agregatorja, vključno z odstopninami, ki ga dobavitelji, agregatorji ali elektrooperaterji neposredno ali posredno naložijo odjemalcem;
69. »regionalni koordinacijski center« pomeni regionalni koordinacijski center, ustanovljen v skladu s 35. členom Uredbe 2019/943/EU;
70. »regulirani letni prihodek« pomeni reguliran letni prihodek elektrooperaterja posameznega leta regulativnega obdobja iz zaračunanih omrežnin za sistem in drugih prihodkov ter je namenjen pokrivanju upravičenih stroškov tega operaterja;
71. »regulativno obdobje« pomeni obdobje enega ali več zaporednih koledarskih let, za katero se določa regulativni okvir;
72. »regulativni okvir« pomeni vrednostno opredelitev upravičenih stroškov elektrooperaterja po posameznih letih regulativnega obdobja, omrežnin, drugih prihodkov iz izvajanja dejavnosti elektrooperaterja, presežkov ali primanjkljajev omrežnin iz preteklih let;
73. »shranjevanje energije« pomeni odložitev končne uporabe električne energije na pozneje, kot je bila proizvedena, ali pretvorbo električne energije v obliko energije, ki jo je mogoče shranjevati, shranjevanje take energije in njeno poznejše ponovno pretvarjanje v električno energijo ali uporabo kot drugi nosilec energije;
74. »sistem« pomeni elektroenergetske objekte, naprave in omrežja, ki se uporabljajo za dejavnost elektrooperaterja;
75. »sistemska storitev« pomeni storitev, potrebno za obratovanje prenosnega ali distribucijskega sistema, vključno s storitvami za izravnavo sistema in nefrekvenčnimi sistemskimi storitvami, vendar ne

tudi za upravljanje prezasedenosti, ter se podrobneje opredeli v sistemskih obratovalnih navodilih iz 136. člena tega zakona;

76. »sistemski operater« pomeni pravno ali fizično osebo, ki opravlja dejavnost sistema operaterja prenosa električne energije in je odgovorna za obratovanje, zagotavljanje vzdrževanja in razvoj prenosnega sistema na območju njegove pristojnosti, za medsebojne povezave z drugimi sistemi in za zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti sistema za zadovoljitev razumnih potreb po prenosu električne energije; sistemski operater izvaja naloge operaterja prenosnega sistema, kot jih določa Uredba 2019/943/EU;

77. »skoraj realni čas« v zvezi z naprednim merjenjem pomeni kratek čas, navadno do nivoja sekunde ali najdlje do bilančnega obračunskega intervala na nacionalnem trgu;

78. »tarifa« pomeni strukturirani seznam tarifnih elementov, ki na podlagi tarifnih postavk omogočajo izračun omrežnine za elektroenergetski sistem;

79. »tarifna postavka« je vrednost posameznega tarifnega elementa za uporabo omrežja, izražena v denarni enoti na obračunsko enoto;

80. »trgi električne energije« pomeni trge, vključno z bilateralnimi trgi in borzami električne energije, za trgovanje z energijo, zmogljivostjo, storitvami izravnave in sistemskimi storitvami v vseh časovnih okvirih, vključno s terminskimi trgi, trgi za dan vnaprej in trgi znotraj dneva;

81. »trgovec« pomeni fizično ali pravno osebo, ki po zaprti pogodbi kupuje električno energijo z namenom ponovne prodaje znotraj ali zunaj sistema, v katerem ima ta oseba sedež;

82. »udeleženec na trgu« pomeni udeleženca na trgu, kot je opredeljen v 25. točki 2. člena Uredbe 2019/943/EU;

83. »uporabnik sistema« pomeni proizvajalca, končnega odjemalca ali izvajalca shranjevanja energije;

84. »upravičeni stroški« so stroški, ki jih elektrooperaterju na podlagi metodologije iz 109. člena tega zakona določi oziroma prizna agencija;

85. »vertikalno integrirano podjetje« pomeni elektroenergetsko podjetje ali skupino elektroenergetskih podjetij, v katerih lahko nadzor iz 37. točke tega člena izvaja ista oseba ali iste osebe, in sicer neposredno ali posredno, ter v katerih podjetje ali skupina podjetij opravlja vsaj eno od dejavnosti prenosa ali distribucije in vsaj eno od dejavnosti proizvodnje ali dobave električne energije;

86. »vrstni red gospodarnosti« pomeni razvrstitev virov dobave električne energije skladno z gospodarskimi merili;

87. »zanesljivost« pomeni zanesljivost oskrbe z električno energijo;

88. »zaprta pogodba o dobavi« pomeni pravni posel med člani bilančne sheme trga z električno energijo, pri katerem je količina dobavljene električne energije v relevantnem časovnem obdobju določena za vsak obračunski interval;

89. »zaprt distribucijski sistem« je od javnega distribucijskega omrežja izdvojeno omrežje, ki je pod pogoji iz tega zakona namenjeno distribuciji električne energije na geografsko zaokroženem industrijskem ali trgovskem območju ali območju skupnih storitev in ki praviloma ne oskrbuje gospodinjskih odjemalcev ter je neposredno priključen na prenosno omrežje.

9. člen

(načelo reguliranega dostopa do sistema)

(1) Oskrba z električno energijo se izvaja po načelu reguliranega dostopa tretje strani do sistema. Uporabniki sistema plačujejo stroške sistema na podlagi tarifnih postavk, predhodno objavljenih skladno s 130. členom tega zakona.

(2) Osebe, ki želijo postati uporabniki sistema in elektrooperaterji, imajo pravico do priključitve na sistem, skladno z merili v sistemskih obratovalnih navodilih.

(3) Elektrooperater vsakemu uporabniku sistema v soglasju za priključitev na sistem iz 139. člena tega zakona določi pogoje za priključitev in točko priključitve, najdaljši čas do priključitve in obseg pravice do uporabe sistema, tako da določi največjo priključno moč ali drugo obratovalno omejitev.

(4) Pred začetkom oddaje električne energije v sistem ali odjema električne energije iz sistema oziroma pred priklopom na sistem skleneta elektrooperater in uporabnik sistema pogodbo o uporabi sistema v okviru omejitev iz prejšnjega odstavka. Elektrooperater mora pred sklenitvijo pogodbe o uporabi sistema obvestiti uporabnika sistema o pravicah in obveznostih izbire dobavitelja ter končnega odjemalca seznaniti s seznamom dobaviteljev končnim odjemalcem.

(5) Pred priklopom na sistem mora uporabnik sistema skleniti tudi vsaj eno pogodbo o dobavi ali pa operaterju prijaviti, da sam dobavlja svojemu prevzemno-predajnemu mestu, ob izpolnjevanju pogojev iz 99. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: bilančna shema).

12. člen

(pogodba o dobavi)

(1) Dobavitelj in uporabnik sistema skleneta pogodbo o dobavi električne energije, ki določa bilančno pripadnost posameznih merilnih točk (v nadaljnjem besedilu: odprta pogodba).

(2) Če uporabnik sistema ni imetnik soglasja za priključitev na sistem iz 139. člena tega zakona, mora za sklenitev pogodbe o dobavi pridobiti soglasje osebe, ki je imetnik soglasja za priključitev, iz katerega mora izhajati, da soglasodajalec dovoljuje uporabniku sistema, da odjema ali predaja električno energijo prek njegovega prevzemno-predajnega mesta.

(3) Z uporabnikom sistema lahko odprto pogodbo sklene samo fizična ali pravna oseba, ki je član bilančne sheme.

(4) Uporabnik sistema mora imeti za posamezno prevzemno-predajno mesto sklenjeno vsaj eno odprto pogodbo. Če uporabnik sistema sam oskrbuje svoje prevzemno-predajno mesto, ima taka oskrba z vidika bilančne sheme naravo odprte pogodbe.

(5) Za posamezno prevzemno-predajno mesto lahko uporabniki sistema hkrati sklenejo več odprtih pogodb z različnimi dobavitelji, pri čemer se vse pogodbe dobavitelja evidentirajo pri pristojnem elektrooperaterju, vključno z deležem dobave. Če se deleži dobave prevzemno-predajnega mesta ne seštevajo v ena, se šteje, da to mesto nima dobavitelja. Poslovanje z enim števcem je mogoče, če je bilančna pripadnost prevzemno-predajnega mesta vnaprej pogodbeno sorazmerno porazdeljena med dobavitelje, tako da se deleži seštevajo v ena. Različne oblike časovnega poteka odjema in oddaje so mogoče, če jih je mogoče izmeriti z nameščeno merilno opremo na prevzemno-predajnem mestu ali za njim ali jih kako drugače enoznačno določiti.

(6) Evidenco prevzemno-predajnih mest in merilnih točk ter njihove bilančne pripadnosti vodijo elektrooperaterji, ki morajo zagotoviti dostop do podatkov iz evidence operaterju trga in agenciji.

(7) Podrobnejša pravila o evidentiranju odprtih pogodb določi elektrooperater v sistemskih obratovalnih navodilih iz 136. člena tega zakona.

II. poglavje: PRAVICE KONČNIH ODJEMALCEV

1. oddelek: Splošne določbe o pravicah končnih odjemalcev

13. člen

(prosta izbira dobavitelja)

(1) Vsak končni odjemalec prosto izbira dobavitelja, od katerega bo kupoval iz omrežja prevzeto električno energijo.

(2) Vsak končni odjemalec ima lahko sklenjeno več kot eno odprto pogodbo o dobavi električne energije, pri čemer je za eno prevzemno-predajno mesto lahko sklenjenih več odprtih pogodb pod pogoji, ki jih določa 12. člen tega zakona. Če ima končni odjemalec sklenjenih več pogodb o dobavi, elektrooperater ni dolžan zagotoviti izdaje enotnega računa iz četrtega odstavka 11. člena tega zakona.

14. člen

(pravica do sklenitve pogodbe z dobaviteljem)

(1) Končni odjemalci električne energije imajo pravico do dobave električne energije na podlagi odprte pogodbe o dobavi z dobaviteljem ne glede na državo članico Evropske unije, v kateri je dobavitelj registriran.

(2) Dobavitelj mora pred sklenitvijo pogodbe o dobavi iz prejšnjega odstavka izpolnjevati zahteve glede članstva v bilančni shemi in druge zahteve, določene s tem zakonom in drugimi predpisi o izvajanju dejavnosti dobave na trgu z električno energijo v Republiki Sloveniji. Postopki vključitve v bilančno shemo in izpolnitve drugih zahtev ne smejo biti diskriminatorni do dobaviteljev, registriranih v drugi državi članici.

(3) Za dobavo električne energije odjemalcem in za nakup električne energije od proizvajalcev, priključenih na prenosni ali distribucijski sistem v Republiki Sloveniji, se uporabljajo določbe tega zakona ter na njegovi podlagi izdanih predpisov in splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil ne glede na to, kje je pogodba o dobavi sklenjena.

15. člen

(pogodbene pravice končnih odjemalcev)

(1) Pogodba o dobavi med končnim odjemalcem in dobaviteljem mora biti sklenjena v pisni ali elektronski obliki skladno s predpisi o elektronskem poslovanju.

(2) Pogodba iz prejšnjega odstavka mora določati najmanj naslednje:

- ime in naslov dobavitelja;
- ceno in plačilne pogoje;
- oznako prevzemno-predajnih mest in merilnih točk, na katere se nanaša pogodba;
- delež celotnega odjema prevzemno-predajnega mesta, ki ga pokriva pogodba o dobavi, v primeru več dobaviteljev s sorazmerno porazdelitvijo dobave (ključ delitve odjema na merilni točki);
- pravice in obveznosti pogodbenih strank v zvezi z neizpolnjevanjem pogodbe;
- vrste storitev, ki jih izvaja dobavitelj, in raven kakovosti storitev;
- načine za pridobitev podatkov o vseh veljavnih tarifah in stroških vzdrževanja, če je vzdrževanje del pogodbenih storitev;
- trajanje pogodbe, pogoje za podaljšanje in odpoved pogodbe ali storitev ter navedbo, ali je dovoljen brezplačen odstop od pogodbe;
- dogovore o nadomestilu in povračilu, če ni dosežena raven kakovosti storitev iz pogodbe, vključno z dobaviteljevim nenatančnim ali zapoznelim obračunavanjem dobavljene električne energije in dodatnih storitev;
- način za sprožitev postopkov za obravnavo pritožb v skladu s 27. členom tega zakona ter
- informacije o pravicah končnih odjemalcev, vključno z obravnavanjem pritožb iz 27. člena tega zakona in vsemi informacijami, ki jih morajo dobavitelji pregledno sporočati ob pošiljanju računov in na svojih spletnih straneh.

(3) Pogodbeni pogoji morajo biti pravični in znani vnaprej, dobavitelj pa jih mora končnemu odjemalcu zagotoviti pred sklenitvijo pogodbe iz prejšnjega odstavka, tudi če se pogodbe sklepajo po posrednikih. Dobavitelj mora ob sklenitvi pogodbe končnemu odjemalcu izročiti povzetek glavnih pogodbenih pogojev v razvidni obliki ter v jedrnatem in preprostem jeziku.

(4) Kadar so sestavni del pogodbe o dobavi splošni pogodbeni pogoji, morajo biti pravični in znani vnaprej, dobavitelj pa jih mora končnemu odjemalcu zagotoviti pred sklenitvijo pogodbe, tudi če se pogodbe sklepajo po posrednikih. Splošni pogodbeni pogoji morajo biti pregledni, objavljeni v jasnem in razumljivem jeziku ter ne smejo vsebovati nepogodbenih ovir za uveljavljanje pravic odjemalcev, na primer preobsežno pogodbeno dokumentacijo. Dobavitelj mora končnim odjemalcem najmanj z objavo

na svoji spletni strani zagotoviti pregledne informacije o veljavnih cenikih in tarifah ter splošno veljavnih pogojih v zvezi z dobavo električne energije.

(5) Spremembo splošnih pogodbenih pogojev mora dobavitelj neposredno ter na pregleden in razumljiv način sporočiti končnemu odjemalcu najmanj dva tedna pred njihovo uveljavitvijo, gospodinskemu odjemalcu pa najmanj en mesec pred njihovo uveljavitvijo, če se sprememba nanaša na izpolnjevanje pogodbe z odjemalcem. Obvestilo mora biti gospodinskemu odjemalcem poslano brezplačno na način, ki je določen v pogodbi.

(6) Zaradi spremembe splošnih pogodbenih pogojev iz prejšnjega odstavka ima končni odjemalec pravico odstopiti od pogodbe o dobavi v roku enega meseca po začetku veljave spremenjenih splošnih pogojev, brez odpovednega roka in brez obveznosti plačila pogodbene kazni, o čemer ga mora dobavitelj v obvestilu iz prejšnjega odstavka tudi obvestiti.

(7) Peti in šesti odstavek tega člena veljata tudi za spremembo cen električne energije, ki lahko pomeni povišanje plačila za električno energijo odjemalca, za katerega veljajo splošni pogoji. Obvestilo o tej spremembi in datum uveljavitve spremembe morata biti navedena na računu ali drugem ustreznem pisnem obvestilu. Ta odstavek ne velja v primeru pogodbe z dinamičnimi cenami.

(8) Dobavitelj končnim odjemalcem zagotovi pregledne informacije o veljavnih cenah in tarifah ter splošno veljavnih pogojih v zvezi z dostopom do energetskih storitev in njihovo uporabo.

(9) Končni odjemalci imajo pravico, da njihovi dobavitelji zanje opravljajo kakovostne storitve in ustrezno obravnavajo pritožbe. Dobavitelji pritožbe obravnavajo vsebinsko ustrezno, pravično in pravočasno. Postopki morajo biti za odjemalce preprosti.

(10) Dobavitelj ne sme sam ali prek posrednikov oziroma zastopnikov pri prodaji električne energije uporabljati zavajajočih ali nepoštenih poslovnih praks, ki vključujejo zlasti:

- neresnično ali zavajajočo predstavitev družbe, ki jo oseba, ki nagovarja končnega odjemalca, zastopa oziroma v imenu in za račun katere deluje;
- zavajajočo predstavitev ponudbe dobavitelja končnemu odjemalcu;
- navajanje neresničnih razlogov za obisk končnega odjemalca;
- neresnične ali zavajajoče navedbe v zvezi s pogodbenim razmerjem.

(11) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za agregatorje.

16. člen

(dodatne pogodbene pravice gospodinskih in malih poslovnih odjemalcev)

(1) Gospodinski in mali poslovni odjemalec lahko odstopi od pogodbe o dobavi brez plačila pogodbene kazni, odškodnine, nadomestila ali kakršnega koli drugega plačila iz naslova odstopa od pogodbe pred določenim rokom, če odpoved začne učinkovati najmanj eno leto po začetku izvajanja pogodbe.

(2) Zaradi menjave dobavitelja lahko gospodinski in mali poslovni odjemalec od pogodbe o dobavi odstopi brez odpovednega roka. Če v primeru iz prejšnjega odstavka odstop učinkuje prej kot eno leto po začetku izvajanja pogodbe, nosi odjemalec posledice, ki jih za predčasni odstop od pogodbe o dobavi določa pogodba.

(3) Dobavitelj gospodinskemu in malim poslovnim odjemalcem lahko skladno z veljavnimi ceniki zaračuna fiksne stroške poslovanja v zvezi z izvajanjem pogodbe o dobavi električne energije. Stroški opomina v primeru zamude plačila se ne štejejo med fiksne stroške poslovanja.

(4) Dobavitelj mora gospodinskemu in malemu poslovnemu odjemalcu ponuditi možnost široke izbire načinov plačevanja. Plačilni sistem ne sme povzročiti neupravičenega diskriminiranja teh odjemalcev, morebitne razlike v ceni in drugi pogoji plačila pa morajo odražati stroške dobavitelja zaradi različnih plačilnih sistemov.

(5) Dobavitelj gospodinskemu odjemalcem brezplačno zagotovi ustrezne informacije o alternativnih ukrepih, da ne bi prišlo do odklopa, najpozneje ob pošiljanju zadnjega opomina.

17. člen

(pravica do pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije)

- (1) Vsak dobavitelj, ki ima sklenjene pogodbe o dobavi električne energije z več kot 100.000 končnimi odjemalci, mora ponujati pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije. Vsak končni odjemalec, ki ima nameščen napredni števec, lahko zahteva sklenitev pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije.
- (2) Če v Republiki Sloveniji ni dobavitelja, ki ima sklenjene pogodbe o dobavi električne energije z več kot sto tisoč končnimi odjemalci, in noben dobavitelj ne ponuja pogodb z dinamičnimi cenami električne energije, agencija po uradni dolžnosti z odločbo določi dobavitelja, ki ima sklenjene pogodbe o dobavi električne energije z največ končnimi odjemalci, da za obdobje enega leta izvaja obveznost iz prejšnjega odstavka.
- (3) Dobavitelj mora pred sklenitvijo pogodbe v celoti seznaniti končne odjemalce s priložnostmi, stroški in tveganji pogodb z dinamičnimi cenami električne energije ter predložiti končnim odjemalcem ustrezne informacije, tudi o potrebni namestitvi ustreznega števca električne energije. Dobavitelj mora pred sklenitvijo pogodbe končne odjemalce seznaniti tudi z načini obveščanja o trenutno veljavnih cenah.
- (4) Agencija spremlja razvoj na trgu in oceni tveganja, ki jih lahko povzročijo novi proizvodi in storitve, ter obravnava prakso, ki vodi v zlorabe.
- (5) Dobavitelji morajo pred prehodom na pogodbo z dinamičnimi cenami električne energije pridobiti privolitev od končnega odjemalca.
- (6) Agencija spremlja glavne spremembe v zvezi s pogodbami z dinamičnimi cenami, vključno s tržnimi ponudbami in vplivom na račune porabnikov, zlasti stopnjo nestanovitnosti cen, ter ugotovitve vključi v letno poročilo o stanju energetike.

18. člen

(menjava dobavitelja ali agregatorja oziroma sklenitev dodatne pogodbe)

- (1) Končni odjemalec, ki želi zamenjati dobavitelja ali agregatorja, predloži zahtevo za zamenjavo elektrooperaterju sistema, na katerega je priključen. V imenu in za račun končnega odjemalca lahko na podlagi pooblastila zahtevo predloži tudi novi dobavitelj ali agregator.
- (2) Gospodinjski odjemalci lahko sodelujejo v skupnih zahtevah za zamenjavo, če želijo zamenjati dobavitelja ali agregatorja z novim dobaviteljem ali agregatorjem (v nadaljnjem besedilu: kolektivna zamenjava). Kolektivno zamenjavo lahko ponudi gospodinjskim odjemalcem tudi vsak dobavitelj ali agregator, ki mora po pridobitvi njihovega soglasja vložiti zahtevo za kolektivno zamenjavo. Glede postopka, stroškov in rokov izvedbe kolektivne zamenjave veljajo določbe tega člena, ki se nanašajo na posamično zamenjavo dobavitelja ali agregatorja. Novi dobavitelj ali agregator je dolžan nemudoma priglasiti vsako kolektivno zamenjavo agenciji, ki v okviru svojih nadzornih pooblastil zagotavlja, da pri kolektivni zamenjavi ni prišlo do zlorab.
- (3) Elektrooperater, ki je prejel zahtevo, mora izvesti vse potrebno, da lahko končni odjemalec začne izvrševati pogodbo o dobavi električne energije z novim dobaviteljem najpozneje v 24 urah od vložitve popolne zahteve, kar mora biti izvedljivo na kateri koli delovni dan.
- (4) Elektrooperater ali drugo elektroenergetsko podjetje končnim odjemalcem menjave dobavitelja ali registracije pogodbe z agregatorjem ne sme zaračunati.
- (5) Ne glede na prejšnji odstavek lahko dobavitelj ali agregator zaračuna odstopnino končnim odjemalcem, če odjemalci po lastni volji odpovedo pogodbo o dobavi s fiksno ceno električne energije, sklenjeno za določeno obdobje, pred njenim potekom, če je odstopnina del pogodbe, ki jo je odjemalec sklenil po lastni volji, in če je končni odjemalec o odstopnini jasno obveščen pred sklenitvijo pogodbe. Šteje se, da je izpolnjen pogoj glede trajanja pogodbe za določen čas tudi, kadar je pogodba z dobaviteljem ali agregatorjem sklenjena za nedoločen čas, vendar v okviru take pogodbe dobavitelj ali agregator v določenem časovno omejenem obdobju zagotavlja končnemu odjemalcu fiksno ceno. Take odstopnine morajo biti sorazmerne in ne smejo presegati neposredne gospodarske škode, ki jo zaradi odjemalčeve odpovedi pogodbe utрпи dobavitelj ali agregator, vključno s stroški paketnih naložb ali

storitev, ki so bile za odjemalca že opravljene kot del pogodbe. Dokazno breme neposredne gospodarske škode nosi dobavitelj ali agregator. Dopustnost odstopnine nadzoruje agencija. Določbe tega odstavka se ne uporabljajo za gospodinske in male poslovne odjemalce, kadar v skladu s prvim odstavkom 16. člena tega zakona njihova odpoved pogodbe začne učinkovati najmanj eno leto po začetku izvajanja pogodbe.

(6) Elektrooperater zavrne menjavo dobavitelja ali registracijo pogodbe z agregatorjem, če novi dobavitelj ali agregator ne izpolnjujeta zahtev, določenih s tem zakonom, ter na njegovi podlagi izdanih predpisov in splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil.

(7) Končni odjemalec mora prejeti zaključni račun po vsaki menjavi dobavitelja najpozneje šest tednov po začetku dobave električne energije s strani novega dobavitelja.

(8) Podrobnejši način menjave dobavitelja ali registracijo pogodbe z agregatorjem določi elektrooperater v sistemskih obratovalnih navodilih, pri čemer morajo biti pravila določena nediskriminatorno glede stroškov, vloženega truda in časa.

19. člen

(dostop do podatkov o porabi)

(1) Dobavitelj mora končne odjemalce brezplačno periodično obveščati o njihovi porabi električne energije ter o možnostih učinkovite rabe energije, in sicer dovolj pogosto, da lahko odjemalci sami uravnavajo porabo električne energije.

(2) Elektrooperater mora končnim odjemalcem, ki so uporabniki sistema, na katerem opravlja dejavnost operaterja, omogočiti učinkovit dostop do podatkov o porabi. Podatke o tem mora zagotoviti v primernem roku, pri čemer se upoštevajo zmogljivost opreme odjemalca za merjenje porabe, zadevni produkt električne energije in stroškovna učinkovitost takih ukrepov. Elektrooperater mora dostop do podatkov omogočiti tudi drugi pravni ali fizični osebi, ki zahtevi za dostop do podatkov o porabi končnega odjemalca predloži pooblastilo tega odjemalca za vsak primer posebej ali za vse prihodnje primere do preklica.

(3) Elektrooperater podatke zagotovi najmanj za obdobje preteklih pet let, razen za osebne podatke, za katere veljajo roki iz sedmega in osmega odstavka 30. člena tega zakona.

(4) Končnim odjemalcem in njihovim pooblaščencom te storitve ni mogoče dodatno zaračunati.

(5) Podrobnejši način dostopa do podatkov o porabi uredi elektrooperater v sistemskih obratovalnih navodilih.

21. člen

(pogodba o agregiranju)

(1) Vsak končni odjemalec lahko neodvisno od pogodb o dobavi električne energije in morebitnih že veljavnih pogodb o agregiranju prosto sklepa pogodbo o energetske storitvah, tudi z neodvisnimi agregatorji.

(2) Agregatorji so dolžni končne odjemalce v celoti in na razumljiv način obvestiti o pogojih pogodb, ki jim jih ponujajo. Male poslovne odjemalce in gospodinske odjemalce morajo agregatorji pred sklenitvijo pogodbe v celoti seznaniti s priložnostmi, stroški in tveganji, povezanimi z izvajanjem teh pogodb, vključno s potrebno namestitvijo dodatne opreme pri odjemalcu.

(3) Končni odjemalec lahko sklene pogodbo o agregiranju brez soglasja elektroenergetskega podjetja, s katerim je sklenjena veljavna pogodba.

(4) Agregator mora končnemu odjemalcu na njegovo zahtevo vsaj enkrat na obračunsko obdobje brezplačno izročiti vse pomembne podatke o prilagajanju odjema in proizvodnje ali podatke o dobavljeni in prodani električni energiji.

(5) Dobavitelji in agregatorji končnim odjemalcem, s katerimi imajo sklenjeno pogodbo o dobavi, ne smejo določati diskriminatornih pogojev ali neupravičenih pogodbenih omejitev, zahtev, postopkov, kazni in obveznosti dodatnih plačil na podlagi dejstva, da imajo sklenjeno pogodbo o agregiranju.

22. člen

(prilagajanje odjema prek agregiranja)

(1) Končni odjemalci, skupaj s tistimi, ki ponujajo prilagajanje odjema prek agregiranja, lahko nediskriminatorno delujejo na vseh trgih električne energije.

(2) Elektrooperaterji morajo pri zagotavljanju sistemskih storitev agregatorje nediskriminatorno obravnavati enako kot proizvajalce na podlagi njihovih tehničnih zmogljivosti.

(3) Podrobnejša pravila glede prilagajanja odjema prek agregiranja določi operater trga v pravilih za delovanje trga z električno energijo in pravilih za organiziranje platforme operaterja trga za izravnalno energijo iz četrtega odstavka 94. člena tega zakona, pri čemer mora urediti:

- pravico vsakega agregatorja, vključno z neodvisnimi agregatorji, da vstopi na trge električne energije brez soglasja drugih udeležencev na trgu;
- obveznost agregatorjev, da so vključeni v bilančno shemo;
- nediskriminatorna in pregledna pravila, ki jasno določajo vloge in obveznosti vseh elektroenergetskih podjetij in končnih odjemalcev;
- način evidentiranja količin v okviru postopkov agregiranja ter morebitnih drugih postopkov skladno z enajstim odstavkom 99. člena tega zakona;
- način nadzora hkratnih aktivacij in postopke ob ugotovljenih hkratnih aktivacijah pri izvajanju agregiranja, pri čemer lahko prepove hkratne aktivacije ter določi, da se v takem primeru obe aktivaciji oziroma storitvi štejeta za neopravljeni, ali določi drugačen način ureditve;
- nediskriminatorna in pregledna pravila in postopke za izmenjavo podatkov med agregatorji in drugimi elektroenergetskimi podjetji, ki zagotavljajo preprost dostop do podatkov pod enakimi in nediskriminatornimi pogoji, ob zagotavljanju varstva poslovno občutljivih podatkov in osebnih podatkov odjemalcev.

(4) Elektrooperaterji v sistemskih obratovalnih navodilih določijo tehnične zahteve udeležbe v prilagajanju odjema na vseh trgih električne energije na podlagi tehničnih značilnosti teh trgov in zmogljivosti prilagajanja odjema, vključno z udeležbo bremen, ki jih združujejo agregatorji.

27. člen

(pravica do izvensodnega reševanja sporov)

(1) Dobavitelj električne energije zagotovi pregleden, enostaven in brezplačen notranji postopek obravnave pritožb končnih odjemalcev.

(2) Dobavitelj električne energije sam ali skupaj z drugimi dobavitelji v okviru združenja zagotovi postopek izvensodnega reševanja sporov z gospodinjskimi odjemalci v zvezi z dobavo električne energije gospodinjskim odjemalcem po tem zakonu pred neodvisnim izvajalcem izvensodnega reševanja sporov, ki izpolnjuje pogoje in zagotavlja postopek v skladu z določbami zakona, ki ureja izvensodno reševanje potrošniških sporov. Če dobavitelj v postopku iz prejšnjega odstavka pritožbi ne ugoti najpozneje v roku enega meseca ali zahtevku gospodinjskega odjemalca ne ugoti v celoti, lahko gospodinjski odjemalec vloži pobudo za začetek postopka v zvezi z domnevnimi kršitvami dobavitelja električne energije pri izvajanju pogodbe o dobavi električne energije pri neodvisnem izvajalcu izvensodnega reševanja sporov.

(3) Izvajalca izvensodnega reševanja sporov, pri katerem lahko gospodinjski odjemalec vloži pobudo za začetek postopka, dobavitelj električne energije določi za dobo štirih let.

(4) Sodelovanje dobavitelja električne energije v postopku, ki ga sproži gospodinjski odjemalec pred neodvisnim izvajalcem izvensodnega reševanja sporov, je obvezno.

(5) Stroške postopka neodvisnega izvajalca izvensodnega reševanja sporov z gospodinjskimi odjemalci plača dobavitelj električne energije oziroma združenje dobaviteljev električne energije.

(6) Dobavitelj električne energije ali združenje dobaviteljev električne energije lahko določi sistem povračil in odškodnin, ki jih zagotavlja gospodinjiskim odjemalcem za posamezne kršitve svojih obveznosti v zvezi z dobavo električne energije, če je to upravičeno glede na višino škode, težo kršitve in stopnjo odgovornosti.

(7) Za končne odjemalce, ki niso gospodinjiski odjemalci, se postopek iz prvega odstavka tega člena zagotavlja v izvensodnem postopku skladno z zakonom, ki ureja mediacijo v civilnih in gospodarskih zadevah.

(8) Določbe tega člena se uporabljajo tudi za reševanje sporov med končnimi odjemalci in agregatorji, ki opravljajo storitve za končne odjemalce.

28. člen

(napredni števcji in napredni merilni sistemi)

(1) Distribucijski operater mora končnim odjemalcem zagotoviti merjenje porabe energije z uvedbo naprednega merilnega sistema. Končni odjemalci so na zahtevo distribucijskega operaterja dolžni namestiti oziroma dovoliti namestitev naprednega števca.

(2) Do namestitve naprednega števca mora distribucijski operater zagotoviti delovanje običajnih števcov, ki natančno merijo dejansko porabo in ki jo lahko končni odjemalci brez težave odčitavajo neposredno ali prek spletnega oziroma drugega ustreznega standardiziranega vmesnika.

(3) Napredni števcji morajo zagotavljati potreben nabor podatkov za porabniške sisteme za upravljanje energije skladno z ustreznimi razpoložljivimi standardi, vključno s tistimi, ki omogočajo interoperabilnost, ob upoštevanju najboljših praks, razvoja naprednih omrežij in notranjega trga električne energije.

(4) Napredni števcji iz prvega odstavka tega člena morajo izpolnjevati tehnične zahteve iz 29. člena tega zakona.

(5) Končni odjemalci prispevajo k stroškom, povezanim z uvajanjem naprednega merilnega sistema, in sicer na pregleden in nediskriminatoren način, pri čemer upoštevajo dolgoročne koristi vzdolž celotne vrednostne verige.

(6) Na zahtevo končnega odjemalca, ki želi postati aktivni odjemalec, ali na zahtevo tretje osebe, ki jo za to pooblasti končni odjemalec, distribucijski operater zagotovi brezplačno in prednostno namestitev naprednega števca z brezplačnim ali prostim fizičnim dostopom do standardiziranega vmesnika, ki ustreza skupnim zahtevam distribucijskega in systemskega operaterja, na njihovem merilnem mestu najpozneje v roku trideset dni od zahteve.

(7) Če pride do pomembne spremembe v stanju tehnike, ki omogoča učinkovitejšo alternativo obstoječim naprednim merilnim sistemom v povezavi s potrebami razvoja trga, lahko agencija izvede oceno stroškovne učinkovitosti uvedbe novih ali nadgradnje obstoječih naprednih merilnih sistemov. Ocena stroškovne učinkovitosti temelji na ekonomski oceni vseh dolgoročnih stroškov in koristi ob upoštevanju optimalnega časovnega okvira uvedbe in izbire tehnično-ekonomsko najučinkovitejše zasnove. Rezultat ocene distribucijski operater upošteva v razvojnih načrtih.

29. člen

(zahteve in funkcionalnosti naprednih števcov)

(1) Napredni števcji morajo izpolnjevati naslednje zahteve:

- napredni števcji natančno merijo dejanski prejem in oddajo energije ter končnim odjemalcem zagotavljajo informacije o dejanskem času prejema in oddaje energije;
- potrjeni podatki o preteklem prejemu in oddaji energije morajo za končne odjemalce biti enostavno in varno dostopni in prikazani, in sicer na zahtevo in brez dodatnih stroškov;
- varnost naprednih števcov, sporočanje podatkov ter zasebnost in varnost osebnih podatkov morajo biti skladni z zakonodajo Evropske unije s področja kibernetske varnosti in z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (UL L št. 119

z dne 4. 5. 2016, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2016/679/EU) ter zakonom, in sicer ob upoštevanju najboljših razpoložljivih tehnik, pri čemer se upoštevajo stroški in načelo sorazmernosti;

- distribucijski operater mora končnim odjemalcem ob namestitvi naprednih števecov zagotoviti ustrezne nasvete in informacije, zlasti o vseh možnostih v zvezi z upravljanjem odčitavanja števecov, spremljanjem porabe energije ter o zbiranju in obdelavi osebnih podatkov v skladu z Uredbo 2016/679/EU in zakonom;
- napredni števci končnim odjemalcem omogočajo merjenje in poravnavo v časovnih intervalih, ki ustrezajo bilančnemu obračunskemu intervalu na nacionalnem trgu.

(2) Poleg zahtev iz prejšnjega odstavka morajo napredni števci izpolnjevati tudi evropske tehnične standarde, zahteve iz Priloge II k Direktivi 2019/944/EU in naslednje zahteve:

- nepotrjeni podatki o porabi, razpoložljivi v skoraj realnem času, so za končne odjemalce in za tretje osebe na podlagi ustreznega pooblastila ali pogodbe s strani končnega odjemalca enostavno in varno dostopni, brez dodatnih stroškov, nediskriminatorno in sočasno, lokalno prek standardiziranega vmesnika naprednega števca ali dostopa na daljavo, za podporo avtomatiziranim programom energetske učinkovitosti, prilagajanju odjema in drugim storitvam, skladno s skupno usklajenimi zahtevami distribucijskega in systemskega operaterja (glede zamika pošiljanja podatkov, frekvence zajema podatkov, točnosti meritev, tehničnih karakteristik naprednih merilnih sistemov itd.). Navedene podatke elektrooperater upošteva za vse storitve prožnosti, vključno s sistemskimi storitvami in storitvami za upravljanje prezasedenosti v distribucijskem omrežju;
- napredni števci upoštevajo električno energijo, dovedeno v omrežje iz objektov aktivnih odjemalcev;
- na zahtevo končnega odjemalca mora distribucijski operater zagotoviti, da so končnemu odjemalcu ali tretjim osebam, ki jih je pooblastil končni odjemalec, prek standardiziranega komunikacijskega vmesnika ali dostopa na daljavo in v skladu z izvedbenimi akti Evropske komisije iz 24. člena Direktive 2019/944/EU, dani na razpolago podatki o meritvah oddaje in odjema električne energije, in sicer v lahko razumljivi obliki na način, da je omogočena primerjava ponudb na enaki osnovi.

(3) Za namene tretje alineje prejšnjega odstavka mora biti končnemu odjemalcu ali tretji osebi, ki jo je pooblastil končni odjemalec, omogočeno, da pridobi podatke s števecov končnega odjemalca ali jih posreduje drugi osebi brez dodatnih stroškov v skladu s pravico do prenosljivosti podatkov na podlagi pravil o varstvu osebnih podatkov.

(4) Dostop na daljavo do podatkov o porabi in podatkov o meritvah oddaje in odjema električne energije za potrebe tretjega odstavka tega člena se za odjemalce in tretje osebe, ki jih za to pooblastijo končni odjemalci, omogoči prek enotne vstopne točke nacionalnega podatkovnega vozlišča. Dostop in prenos podatkov se odjemalcem, pooblaščenim tretjim osebam in osebam, ki imajo dostop do podatkov po določbah tega zakona, ne zaračunava.

32. člen

(zasilna oskrba)

(1) Distribucijski operater mora samodejno in brez prestopnih rokov zagotoviti dobavo končnim odjemalcem, ki so priključeni na njegov sistem, če jim preneha veljavnost pogodbe o dobavi zaradi ukrepov, ki so posledica insolventnosti ali nelikvidnosti dobavitelja, ali če iz drugega razloga izgubijo status člana bilančne sheme, v skladu s predpisom, ki ureja delovanje trga z električno energijo. O prenehanju veljavnosti pogodbe o dobavi in začetku izvajanja zasilne oskrbe mora distribucijski operater obvestiti odjemalca takoj po prejemu obvestila operaterja trga.

(2) Distribucijski operater mora na zahtevo odjemalca zagotoviti dobavo tudi vsakemu:

- gospodinjskemu odjemalcu,
- malemu poslovnemu odjemalcu.

(3) Cena dobave iz prvega in drugega odstavka tega člena mora biti javno objavljena in višja od tržne cene za dobavo primerljivemu odjemalcu, ne sme pa je presežati več kot 25 %. Ceno električne energije za zasilno oskrbo določi distribucijski operater v višini, ki pokriva dolgoročno ceno nabave električne

energije ter dodatne stroške zagotavljanja in izvajanja zasilne oskrbe. Pogoji zasilne oskrbe se natančneje določijo v sistemskih obratovalnih navodilih.

(4) Če distribucijski operater ne določi cene električne energije za zasilno oskrbo ali jo določi v nasprotju s prejšnjim odstavkom, jo določi agencija.

(5) Distribucijski operater mora odjemalce v obvestilu iz prvega odstavka tega člena ter v opominu pred odklopom obvestiti o možnosti in pogojih zasilne oskrbe ter o obveznostih v zvezi z oskrbo ranljivih odjemalcev iz 33. člena tega zakona.

34. člen

(energetska revščina)

(1) Vlada predpiše merila za opredelitev in ocenjevanje števila energetske revnih gospodinjstev, kot so materialna ogroženost, velik delež izdatkov za energijo od razpoložljivega dohodka, preseganje povprečnega deleža izdatkov za energijo in nizka energijska učinkovitost prostorov gospodinjstva. Materialna ogroženost se dokazuje z odločbo o denarni socialni pomoči ali z odločbo o varstvenem dodatku.

(2) Vlada sprejme ustrezne ukrepe za zagotavljanje podpore za izboljšanje energetske učinkovitosti z namenom zmanjšanja energetske revščine.

(3) Ukrepi iz prejšnjega odstavka ne smejo ovirati proste izbire dobavitelja ali delovanja trgov z električno energijo in ne smejo vključevati ukrepov kontrole cen električne energije.

(4) O ukrepih iz drugega odstavka tega člena se obvesti Evropska komisija na način iz drugega odstavka 7. člena tega zakona.

36. člen

(smiselna uporaba določb o odjemalcih za proizvajalce)

Za proizvajalce in njihovo v omrežje oddano energijo se smiselno uporabljajo naslednje določbe tega zakona, ki se nanašajo na končne odjemalce in njihovo iz omrežja prevzeto energijo:

- 13. člena;
- prvega in drugega odstavka 14. člena;
- 15. člena, razen desete in enajste alineje drugega odstavka;
- tretjega odstavka 18. člena, razen kolikor se nanaša na agregatorje, in četrtega odstavka 18. člena;
- drugega, tretjega in četrtega odstavka 19. člena;
- 21. in 22. člena;
- drugega odstavka 25. člena;
- prvega do petega odstavka 28. člena in
- 29. člena.

45. člen

(dejavnost sistemskega operaterja)

(1) Dejavnost sistemskega operaterja je obvezna državna gospodarska javna služba.

(2) Gospodarska javna služba dejavnost sistemskega operaterja obsega:

1. varno, zanesljivo in učinkovito obratovanje, graditev in vzdrževanje prenosnega sistema;
2. načrtovanje in razvoj elektroenergetskega sistema ob upoštevanju predvidenih potreb uporabnikov sistema, zahtev varnega, zanesljivega in učinkovitega obratovanja sistema, varovanja okolja, ekonomskih pogojev ter usmeritev razvojnega načrta sistemskega operaterja iz 49. člena tega zakona;

3. zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti prenosnega sistema, tako da omogoča razumne zahteve za priključitev na sistem in za prenos energije;
4. upravljanje pretokov električne energije v prenosnem sistemu ob upoštevanju izmenjave z drugimi medsebojno povezanimi sistemi in v ta namen zagotavljanja razpoložljivosti sistemskih storitev, vključno s tistimi, ki jih izvajajo objekti za prilagajanje odjema in shranjevanje energije, če je taka razpoložljivost neodvisna od drugih prenosnih sistemov, s katerimi je njegov sistem medsebojno povezan;
5. organiziranje trga storitev izravnave za potrebe prenosnega sistema tako, da se zagotavlja preglednost in celovitost ter se omogoča konkurenca med ponudniki storitev izravnave;
6. nakup sistemskih storitev v prenosnem sistemu po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih, da se zagotovi obratovalna sigurnost;
7. posredovanje informacij, potrebnih za zagotovitev varnega in učinkovitega obratovanja, usklajenega razvoja in skladnega delovanja povezanih sistemov drugemu operaterju;
8. zagotavljanje podatkov, potrebnih za učinkovito sklepanje pogodb o dobavi in uveljavljanje pravice do priključitve, uporabnikom sistema in dobaviteljem;
9. pobiranje plačil za prezasedenost in plačil v mehanizmu nadomestil med upravljavci prenosnih omrežij v skladu z 49. členom Uredbe 2019/943/EU;
10. nakup električne energije za pokritje izgub v prenosnem sistemu po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih;
11. zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti in obratovanja prenosnega sistema v skladu z izvedbenimi uredbami za izvajanje Uredbe 2019/943/EU;
12. zagotavljanje kakovosti oskrbe v skladu z minimalnimi standardi.

(3) Sistemski operater je v okviru izvajanja gospodarske javne službe dejavnost sistema operaterja odgovoren tudi za:

- a) zagotovitev primernih sredstev za izpolnjevanje svojih obveznosti;
- b) zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z ustrezno prenosno zmogljivostjo in zanesljivostjo sistema;
- c) sprejetje okvira za sodelovanje in usklajevanje med regionalnimi koordinacijskimi centri;
- č) sodelovanje pri pripravi evropske in nacionalnih ocen zadostnosti virov v skladu s poglavjem IV Uredbe 2019/943/EU;
- d) digitalizacijo prenosnega sistema;
- e) upravljanje podatkov, vključno z razvojem sistemov upravljanja podatkov, kibernetsko varnostjo in varstvom podatkov v skladu z veljavnimi pravili ter brez poseganja v pristojnosti drugih organov.

(4) Pri izvajanju nalog sistemski operater prenosnega sistema upošteva priporočila, ki jih izdajo regionalni koordinacijski centri, napoved porabe električne energije in potrebnih energetskih virov z uporabo metode celovitega načrtovanja, ob upoštevanju varčevalnih ukrepov pri uporabnikih sistema. Sistemski operater prenosnega sistema zagotavlja nediskriminatorno obravnavo uporabnikov sistema, agregatorjev in dobaviteljev.

(5) Sistemski operater lahko opravlja dejavnosti, ki niso določene v tem členu in v Uredbi 2019/943/EU, le, če so dejavnosti potrebne, da lahko izpolni obveznosti iz tega zakona ali Uredbe 2019/943/EU, pod pogojem, da je agencija dala soglasje k takemu odstopanju. Ne glede na prejšnji stavek sme sistemski operater imeti v lasti, razvijati, voditi ali upravljati omrežja, ki niso električna omrežja, s predhodnim soglasjem agencije.

69. člen

(dejavnost gospodarske javne službe)

- (1) Dejavnost distribucijskega operaterja je obvezna državna gospodarska javna služba.
- (2) Gospodarska javna služba dejavnost distribucijskega operaterja obsega:

1. varno, zanesljivo in učinkovito obratovanje in vzdrževanje distribucijskega sistema;
 2. načrtovanje in razvoj distribucijskega sistema ob upoštevanju:
 - predvidenih potreb uporabnikov sistema,
 - zahtev varnega in zanesljivega obratovanja sistema ter
 - usmeritev iz razvojnega načrta distribucijskega operaterja iz 76. člena tega zakona;
 3. zagotavljanje dolgoročne zmogljivosti distribucijskega sistema, tako da omogoča razumne zahteve za priključitev na sistem in distribucijo energije;
 4. zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo z ustrezno zmogljivostjo in zanesljivostjo omrežja;
 5. upravljanje pretokov električne energije v sistemu in zagotavljanje sistemskih storitev;
 6. zagotavljanje potrebnih podatkov uporabnikom sistema in dobaviteljem, da lahko učinkovito sklepajo pogodbe o dobavi in uveljavljajo pravico do priključitve, ter tudi agregatorjem, da lahko učinkovito sklepajo pogodbe o agregiranju;
 7. napovedovanje porabe in proizvodnje električne energije ter potrebnih energetskega virov z uporabo metode celovitega načrtovanja in z upoštevanjem varčevalnih ukrepov pri porabnikih;
 8. posredovanje informacij, potrebnih za zagotovitev varnega in učinkovitega obratovanja, usklajenega razvoja in skladnega delovanja povezanih sistemov kateremu koli drugemu operaterju;
 9. zagotavljanje kakovosti oskrbe v skladu z minimalni standardi;
 10. nakup električne energije za pokritje izgub, zasilne in nujne oskrbe po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih;
 11. nakup sistemskih storitev v distribucijskem sistemu ter storitev za upravljanje prezasedenosti v distribucijskem sistemu po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih.
- (3) Distribucijski operater lahko po predhodnem soglasju vlade s pogodbo začasno prenese izvajanje nalog iz prejšnjega odstavka na drugo fizično ali pravno osebo, ki razpolaga z ustreznimi kadri in tehnično opremo, ki je potrebna za izvajanje prenesenih nalog, ter ki v isti osebi ne izvaja dejavnosti dobave ali proizvodnje električne energije. Ta oseba mora distribucijskemu operaterju omogočiti preko enotne vstopne točke nacionalnega podatkovnega vozlišča stalen dostop do vseh podatkov, ki jih distribucijski operater uporablja in pridobiva za potrebe izvajanja svojih nalog dejavnosti distribucijskega operaterja. Seznam in vrsto podatkov ter obliko dostopa do podatkov se določi v pogodbi iz prvega stavka tega odstavka.
- (4) V primeru prenosa nalog na osebo iz prejšnjega odstavka lahko v okviru strokovnih nalog za izvrševanje javnih pooblastil distribucijskega operaterja vodijo in odločajo v postopkih v zvezi s priključitvijo na distribucijski sistem ter izdajanjem smernic, mnenj in soglasij pri poseganju v prostor osebe, ki so zaposlene pri tej tretji osebi in izpolnjujejo pogoje za vodenje in odločanje v upravnem postopku.
- (5) Distribucijski operater je dolžan najmanj enkrat letno izvajati nadzor nad izvajanjem prenesenih nalog, fizična ali pravna oseba iz tretjega odstavka tega člena pa je dolžna distribucijskemu operaterju omogočiti celoten vpogled za potrebe izvajanja nadzora.
- (6) Distribucijski operater nabavi električno energijo, ki jo potrebuje pri opravljanju dejavnosti, po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih.
- (7) Distribucijski operater obračuna neupravičen odjem fizični ali pravni osebi, ki neupravičeno odjema električno energijo iz distribucijskega omrežja in napačne meritve uporabniku sistema, če merilna naprava ni pod nadzorom operaterja. Obračunavanje neupravičenega odjema in napačnih meritev distribucijski operater podrobneje določi v sistemskih obratovalnih navodilih.
- (8) Distribucijski operater naroča proizvode in storitve, ki so potrebni za učinkovito, zanesljivo in sigurno obratovanje distribucijskega sistema, po objektivnih, preglednih in nediskriminatornih pravilih, ki jih

oblikuje ob usklajevanju s sistemskim operaterjem in drugimi zadevnimi udeleženci na trgu ter sprejme v okviru sistemskih obratovalnih navodil.

(9) Distribucijski operater naroča nefrekvenčne sistemske storitve, ki jih potrebuje za svoj sistem, po preglednih, nediskriminatornih in tržno zasnovanih postopkih, razen če je agencija ocenila, da tržno zagotavljanje nefrekvenčnih sistemskih storitev ekonomsko ni učinkovito, ter odobrila odstopanje. Obveznost glede naročanja nefrekvenčnih sistemskih storitev ne velja za popolnoma integrirane omrežne elemente.

(10) Z naročanjem proizvodov in storitev iz osmega odstavka tega člena je treba zagotoviti sodelovanje vseh kvalificiranih udeležencev na trgu, vključno z udeleženci na trgu, ki ponujajo energijo iz obnovljivih virov, udeleženci na trgu, ki se ukvarjajo s prilagajanjem odjema, upravljavci objektov za shranjevanje energije in agregatorji. Distribucijski operater v sistemskih obratovalnih navodilih v sodelovanju z vsemi udeleženci na trgu in sistemskim operaterjem predpiše zahteve za udeležbo na teh trgih na podlagi tehničnih značilnosti teh trgov in zmožnosti vseh udeležencev na trgu.

(11) Distribucijski operater sodeluje s sistemskim operaterjem in operaterjem trga z namenom učinkovitega sodelovanja udeležencev na trgu, priključenih na njihovo omrežje, na maloprodajnih, veleprodajnih in izravnalnih trgih. Zagotavljanje storitev izravnave, ki izhajajo iz virov, ki se nahajajo v distribucijskem sistemu, se dogovori s sistemskim operaterjem v skladu s 57. členom Uredbe 2019/943/EU in 182. členom Uredbe Komisije (EU) 2017/1485 z dne 2. avgusta 2017 o določitvi smernic za obratovanje sistema za prenos električne energije (UL L št. 220 z dne 25. 8. 2017, str. 1).

(12) Distribucijski operater lahko opravlja dejavnosti, ki niso določene v tem členu in v Uredbi 2019/943/EU, le, kadar so take dejavnosti potrebne, da bi lahko izpolnil svoje obveznosti iz tega zakona ali Uredbe (EU) 2019/943, če je agencija dala soglasje k takemu odstopanju. Ne glede na prejšnji stavek ima lahko distribucijski operater v lasti, razvija, vodi ali upravlja omrežja, ki niso električna omrežja, s predhodnim soglasjem agencije.

(13) Distribucijski operater ne sme diskriminirati posameznih uporabnikov sistema ali vrst uporabnikov sistema, zlasti ne v korist svojih povezanih podjetij.

(14) Če distribucijski operater ali oseba, na katero je distribucijski operater prenesel izvajanje nalog skladno s tretjim odstavkom tega člena, od uporabnikov pridobi elektroenergetske vode ali naprave, jih mora odkupiti po poštenu vrednosti. Pri določitvi poštene vrednosti se upoštevata metodologija agencije iz drugega odstavka 109. člena tega zakona, zlasti način določitve vrednosti sredstev, ki jih za določitev priznane amortizacije in donosa upošteva agencija. V primeru spora o vrednosti odloča agencija. Določbe pogodbe, ki so v nasprotju s tem odstavkom, so nične.

71. člen

(območje gospodarske javne službe)

(1) Izvajanje gospodarske javne službe dejavnost distribucijskega operaterja lahko zagotovi država na delu svojega območja ali na celotnem območju države na način, določen z zakonom, ki ureja gospodarske javne službe.

(2) Izvajalec gospodarske javne službe izvaja javno službo na distribucijskem sistemu, ki ima javni značaj. Sistem ali del sistema ima javni značaj, če je potreben za napajanje več kot enega uporabnika sistema. Skupni deli, namenjeni napajanju posameznih uporabnikov sistema v stanovanjskih in drugih stavbah z več posameznimi deli, in priključni vod, ki so v skupnem lastništvu ali solastništvu lastnikov take stavbe, nimajo javnega značaja.

72. člen

(pogoji za izvajanje dejavnosti distribucijskega operaterja)

(1) Koncesijski akt za koncesijo za izvajanje gospodarske javne službe dejavnost distribucijskega operaterja sprejme vlada skladno z določbami zakona, ki ureja gospodarske javne službe.

(2) Dejavnost distribucijskega operaterja lahko izvaja oseba, ki v skladu s tretjim oziroma četrtem odstavkom tega člena pridobi koncesijo za opravljanje te gospodarske javne službe in ki ima v lasti ali najemu distribucijski sistem na katerega se koncesija nanaša.

(3) Ne glede na zakon, ki ureja nekatere koncesijske pogodbe, skladno z določbami četrtega odstavka 1. člena oziroma 10. člena Direktive 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014, str. 1) vlada koncesijo za izvajanje gospodarske javne službe dejavnost distribucijskega operaterja, neposredno, brez razpisa, podeli gospodarski družbi, ki vloži zahtevo za pridobitev koncesije za izvajanje gospodarske javne službe dejavnost distribucijskega operaterja, četudi takšna gospodarska družba ni v stoddostni državni lasti, je pa lastnica pomembnega dela distribucijskega sistema iz drugega odstavka 114. člena tega zakona in ima ustrezne človeške, tehnične, finančne in fizične vire za upravljanje, vzdrževanje in razvoj sistema ter izpolnjuje zahteve iz 80. in 81. člena tega zakona.

(4) Če na posameznem koncesijskem območju gospodarska družba iz prejšnjega odstavka ne vloži zahteve za podelitev koncesije in zaradi tega vlada koncesije za to območje ne more podeliti po prejšnjem odstavku, lahko vlada koncesijo podeli drugi gospodarski družbi po pravilih, ki veljajo za podelitev koncesije notranjemu izvajalcu po prvem do petem odstavku 13. člena Zakona o nekaterih koncesijskih pogodbah (Uradni list RS, št. 9/19).

(5) Za koncesijo iz prejšnjega odstavka se ne plačuje koncesijska dajatev ali drugo plačilo, ki bi bilo z njo po učinku izenačeno.

77. člen

(vključevanje elektromobilnosti v elektroenergetsko omrežje)

(1) Elektrooperater mora omogočati čim lažjo priključitev javno dostopnih in zasebnih polnilnih mest za električna vozila na elektroenergetsko omrežje. Pri tem mora nediskriminatorno sodelovati z vsako fizično in pravno osebo, ki ima v lasti, razvija, vodi ali upravlja polnilna mesta za električna vozila, tudi, kar zadeva priključitev na omrežje.

(2) Elektrooperater ne sme imeti v lasti, razvijati, voditi, upravljati polnilnih mest za električna vozila ali ponujati storitev električnega polnjenja, razen kadar ima v lasti zasebna polnilna mesta, ki so namenjena izključno njegovi lastni uporabi.

109. člen

(metodologija za določitev regulativnega okvira)

(1) Uporabnik sistema je dolžan za uporabo elektroenergetskega sistema plačati omrežnino, ki je eden izmed virov, namenjenih pokrivanju upravičenih stroškov elektrooperaterjev. Upravičene stroške elektrooperaterjev, omrežnino in druge vire za pokrivanje teh stroškov določi agencija v regulativnem okviru.

(2) Agencija s splošnim aktom predpiše metodologijo za določitev regulativnega okvira na način, ki spodbuja učinkovitost elektrooperaterjev in uporabe sistema, raziskave in inovacije ter naložbe v nove oziroma inovativne tehnologije. Agencija pri določitvi metodologije izhaja iz metode reguliranega letnega prihodka in reguliranih omrežnin elektrooperaterja, ki operaterju zagotavlja pokritje vseh letnih upravičenih stroškov, vključno z reguliranim donosom.

(3) Na podlagi splošnega akta iz prejšnjega odstavka se pred začetkom regulativnega obdobja v postopku določanja regulativnega okvira določijo načrtovani elementi regulativnega okvira, po preteku posameznega leta regulativnega obdobja pa se v postopku ugotavljanja odstopanj od regulativnega okvira določijo priznani elementi regulativnega okvira.

(4) Agencija s splošnim aktom iz drugega odstavka tega člena podrobneje predpiše:

- trajanje regulativnega obdobja;
- vrste elementov regulativnega okvira;
- kriterije za določitev posameznih elementov regulativnega okvira;
- način izračunavanja posameznih elementov regulativnega okvira;
- vrste upravičenih stroškov, vključno z reguliranim donosom, kriterije za njihovo ugotavljanje in način njihovega določanja;

- pravila in način ugotavljanja odstopanj od regulativnega okvira ter način upoštevanja ugotovljenih odstopanj;
- parametre posameznih dimenzij kakovosti, njihove referenčne vrednosti ter načine in standarde njihovega izračunavanja;
- pravila za izračunavanje vpliva kakovosti na upravičene stroške;
- minimalne standarde kakovosti različnih storitev elektrooperaterjev in
- višino nadomestila ter način in roke za plačilo nadomestila iz tretjega odstavka 122. člena tega zakona.

124. člen

(načelo določitve metodologije)

- (1) Uporabniki sistema plačujejo omrežnine, ki predstavljajo plačilo za storitve elektrooperaterja, ki jih je ta dolžan izvajati skladno s tem zakonom.
- (2) Kategorije uporabnikov sistema in medsebojna razmerja njihovih tarifnih postavk predpiše agencija tako, da odražajo stroške, ki jih povzročajo pri uporabi sistema električne energije.
- (3) Omrežnina se obračunava ločeno za vsako prevzemno-predajno mesto posebej ter ločeno za energijo, oddano v omrežje, in energijo, prejeta iz omrežja. To velja za vse uporabnike sistema ne glede na to, ali so del energetske skupnosti državljanov ali skupnosti na področju obnovljivih virov energije iz zakona, ki ureja obnovljive vire. Agencija pri določanju tarifnih postavk za omrežnino ne sme neupravičeno diskriminirati uporabnikov sistema.
- (4) V tarifnih postavkah za proizvajalce iz obnovljivih virov energije morajo biti upoštevane uresničljive stroškovne koristi, ki izhajajo iz vključitve proizvodne naprave v omrežje.
- (5) Agencija s splošnim aktom podrobneje predpiše metodologijo obračunavanja omrežnine, in sicer za prenosni in distribucijski sistem, čezmerno prevzeto jalovo energijo in za druge storitve ter za priključno moč na način, ki spodbuja učinkovitost elektrooperaterjev in uporabe sistema. Če agencija določi enotne tarifne postavke omrežnine za celotno območje države in če dejavnost gospodarske javne službe distribucije električne energije opravlja več kot en izvajalec, agencija s splošnim aktom iz tega člena določi mehanizem razdelitve celotne zaračunane omrežnine za distribucijski sistem med izvajalce gospodarske javne službe distribucije električne energije tako, da se zagotovi pokritje njihovih upravičenih stroškov.

133. člen

(distribucijski čezmejni vod)

- (1) Če se prek distribucijskega voda, ki prečka državno mejo, oskrbujejo z električno energijo odjemalci zunaj Republike Slovenije, je zavezanec za plačilo omrežnine in povezanih javnih dajatev dobavitelj, ki po čezmejnem distribucijskem vodu tem odjemalcem dobavlja električno energijo. Če se prek distribucijskega voda, ki prečka državno mejo, oskrbujejo z električno energijo odjemalci v Republiki Sloveniji, plačujejo omrežnino za distribucijsko, ne pa tudi za prenosno omrežje.
- (2) Glede plačevanja omrežnine se dobavitelj iz prejšnjega odstavka šteje za končnega odjemalca ali proizvajalca s prevzemno-predajnim mestom na meji z odjemom oziroma proizvodnjo v višini pretoka električne energije na distribucijskem čezmejnem vodu, pri tem pa se upoštevajo obratovalne ure.
- (3) Za priključitev in način obratovanja čezmejnega distribucijskega voda je treba pridobiti tudi soglasje sistemskega operaterja.

136. člen

(sistemska obratovalna navodila)

- (1) Sistemska obratovalna navodila urejajo obratovanje in način vodenja prenosnih in distribucijskih sistemov. Sistemska obratovalna navodila morajo zagotavljati zmožnost skupnega delovanja sistemov ter morajo biti pregledna, objektivna in nediskriminatorna.

(2) S sistemskimi obratovalnimi navodili se zlasti uredijo:

- tehnični in drugi pogoji za sigurno obratovanje sistemov z namenom zanesljive in kakovostne oskrbe z električno energijo;
- način zagotavljanja sistemskih storitev;
- postopki za obratovanje sistemov v kriznih stanjih;
- pogoji za priključitev na sistem in način priključitve na sistem;
- način izpolnjevanja zahtev iz Priloge XII k Direktivi 2012/27/EU;
- tehnični pogoji za medsebojno priključitev in delovanje sistemov različnih elektrooperaterjev;
- monitoring kakovosti storitev oskrbe z električno energijo;
- vrsta, struktura, frekvenca in način izmenjave podatkov med elektrooperaterji, potrebnih za sigurno obratovanje in učinkovito vodenje sistemov.

(3) Sistemska obratovalna navodila morajo urejati stroške tehničnih ukrepov, potrebnih za priključitev novih uporabnikov sistema.

(4) V sistemskih obratovalnih navodilih morajo biti vloge in odgovornosti sistemskih operaterjev, distribucijskih operaterjev, dobaviteljev, končnih odjemalcev, proizvajalcev, izvajalcev shranjevanja energije, agregatorjev in operaterja trga opredeljene glede na pogodbene dogovore, obveznosti do odjemalcev, izmenjavo podatkov, lastništvo podatkov in odgovornost za merjenje porabe, vključno s postopki, ko dobavitelj ali končni odjemalec odstopi od pogodbe o dobavi.

(5) Za zagotovitev učinkovitega izvajanja nalog iz 65., 75. in 99. člena tega zakona elektrooperater v sistemskih obratovalnih navodilih določi pravila za izmenjavo podatkov, pri čemer se upoštevajo:

- izmenjava in hramba podatkov o trgovanju, ki podpira učinkovito upravljanje procesov obračuna izvajanja storitev prožnosti in z njimi povezanih odstopanj;
- integracija podatkov iz vseh trgov električne energije in enotne vstopne točke nacionalnega podatkovnega vozlišča;
- izmenjava podatkov v časovnih okvirih, ki podpirajo učinkovito načrtovanje obratovanja celotnega sistema, vključno s koordiniranim preprečevanjem in odpravljanjem prezasedenosti v distribucijskem in prenosnem omrežju, ter
- učinkovito upravljanje sistema.

(6) Izmenjava podatkov mora temeljiti na uporabi odprtih standardov in biti skladna s splošnim aktom, ki ga izda agencija na podlagi četrtega odstavka 448. člena EZ-1.

(7) Sistemska obratovalna navodila za posamezen prenosni ali distribucijski sistem izda po javnem pooblastilu elektrooperater, ki na tem sistemu izvaja dejavnost operaterja, in jih objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(8) Pred sprejetjem sistemskih obratovalnih navodil mora elektrooperater omogočiti javno obravnavo predloga pravil v trajanju najmanj en mesec in predlagati rok za njihovo implementacijo. V okviru javne obravnave mora omogočiti sprejemanje pripomb in predlogov.

(9) Pred objavo sistemskih obratovalnih navodil mora elektrooperater pridobiti soglasje agencije in ministrstva.

139. člen

(priključitev na sistem)

(1) Za priključitev na prenosni ali distribucijski sistem ali njeno spremembo mora pravna ali fizična oseba pridobiti soglasje za priključitev, skladno s tem zakonom. Soglasje za priključitev po tem zakonu se šteje za mnenje po zakonu, ki ureja graditev objektov. Za pridobitev soglasja pri novogradnji je treba elektrooperaterju predložiti projektno dokumentacijo za namen pridobitve pogojev in mnenj, skladno z zakonom, ki ureja graditev objektov. Elektrooperater v soglasju za priključitev določi priključno mesto in

pogoje za priključitev. Podrobnejše pogoje za soglasje za priključitev določajo sistemska obratovalna navodila, zlasti:

- način določitve napetostnega nivoja priključitve,
- način določanja časa izvedbe priključitve in najdaljši čas do izvedbe priključitve,
- način določanja priključne točke in
- zahteve za tehnično opremljenost naprav, na podlagi operaterjevih obvez za zagotavljanje zanesljivega delovanja omrežja.

(2) Pogoji za priključevanje morajo biti nediskriminatorni ter morajo zagotoviti enostavno priključevanje proizvodnih naprav na obnovljive vire energije in naprav za shranjevanje energije. Pogoji se lahko razlikujejo za različne skupine naprav glede na vrsto ali velikost, če je to utemeljeno.

(3) Dokončno soglasje za priključitev na distribucijski sistem velja dve leti, na prenosni sistem pa pet let. V tem roku mora imetnik soglasja za priključitev obstoječega objekta izpolniti vse pogoje, predpisane v soglasju za priključitev, in izvesti priključitev.

(4) Če imetnik soglasja za priključitev gradi nov objekt, mora v roku iz prejšnjega odstavka predložiti dokončno gradbeno dovoljenje, s čimer se izdanemu soglasju za priključitev veljavnost podaljša za obdobje veljavnosti predloženega gradbenega dovoljenja.

(5) Veljavnost soglasja za priključitev lahko elektrooperater na zahtevo imetnika soglasja za priključitev podaljša največ dvakrat, vsakič največ za eno leto. Zahtevo za podaljšanje mora imetnik soglasja za priključitev dati 30 dni pred iztekom veljavnosti soglasja za priključitev.

(6) Če imetnik soglasja za priključitev pred potekom veljavnosti soglasja za priključitev plača omrežnino za priključno moč, priključne moči za isto prevzemno-predajno mesto ne plača več.

(7) Po izvedbi priključitve veljajo pogoji iz soglasja za priključitev do ukinitve oziroma spremembe na prevzemno-predajnem mestu.

(8) Distribucijski operater mora pred priključitvijo na sistem obvestiti novega uporabnika sistema o njegovih pravicah in obveznostih v zvezi z izbiro dobavitelja in v zvezi z zasilno oziroma nujno oskrbo, skladno s tem zakonom.

(9) O izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev odloča po javnem pooblastilu elektrooperater z odločbo v upravnem postopku.

(10) Pravna ali fizična oseba nima pravice do priključitve, če:

- ne izpolnjuje predpisanih pogojev za priključitev,
- bi zaradi priključitve prišlo do večjih motenj v oskrbi ali
- bi priključitev elektrooperaterju povzročila nastanek nesorazmernih stroškov.

(11) Nesorazmerni stroški iz prejšnjega odstavka pomenijo stroške gradnje priključitvenega voda do točke v sistemu, kjer je priključitev mogoča, ali stroške, ki so potrebni zaradi ojačitve obstoječega omrežja, ali kombinacijo obojega, pri čemer ni mogoče pričakovati, da bi v razumnem času prišlo do povečanja uporabe sistema na novem priključitvenem vodu oziroma obstoječem omrežju v tolikšnem obsegu, ki omogoča normalno amortizacijo naložbe.

(12) V primeru iz tretje alineje desetega odstavka tega člena ima pravna ali fizična oseba pravico do priključitve v skladu s sistemskimi obratovalnimi navodili, če sama ali skupaj z drugimi osebami krije nesorazmerne stroške. O pokritju nesorazmernih stroškov skleneta elektrooperater in imetnik soglasja za priključitev oziroma morebitne druge osebe, ki sodelujejo pri kritju stroškov, pogodbo.

(13) O pritožbi zoper odločbo o izdaji ali zavrnitvi soglasja za priključitev odloča agencija. V primeru zavrnitve soglasja za priključitev ima pravna ali fizična oseba pravico do vpogleda v vso tehnično dokumentacijo elektrooperaterja v zvezi z zavrnitvijo soglasja za priključitev.

(14) Uporabnik sistema mora dati vlogo za novo soglasje za priključitev, če želi spremeniti obratovalne omejitve, določene v soglasju za priključitev in v primeru spremembe uvrstitve v skupino končnih odjemalcev.

(15) Če elektrooperater zavrne priključitev ali zmanjšanje obratovalne omejitve zaradi nezadostne zmogljivosti sistema ali če elektrooperaterju priključitev onemogoča izvajanje obveznosti javne službe iz 7. člena tega zakona, se za zavrnitev uporablja 10. člen tega zakona. Glede višine sredstev, potrebnih za ojačitev sistema, se uporablja enajsti odstavek tega člena o nesorazmernih stroških.

(16) Stroške analiz za izdajo soglasja za priključitev novega objekta in naprave za proizvodnjo, porabo in shranjevanje na omrežje nosi elektrooperater. Stroške izdelave priključnega voda od nove naprave do točke priključitve na omrežje elektrooperaterja nosi imetnik soglasja za priključitev. Imetnik soglasja za priključitev ne nosi stroškov morebitnih okrepitev obstoječega prenosnega ali distribucijskega omrežja, ki so potrebne zaradi priključitve nove naprave, razen v primeru plačila nesorazmernih stroškov.

(17) Elektrooperater mora ob predložitvi novega razvojnega načrta priložiti še poročilo, ki vsebuje navedbo o izvedenih dodatnih aktivnostih in analizo stroškov krepitev omrežja zaradi novih priključitev, ki jih ni predvideval predhodni razvojni načrt.

(18) Ne glede na šestnajsti odstavek tega člena je imetnik soglasja za priključitev naprave ali objekta s priključno močjo nad 500 kW dolžan povrniti elektrooperaterju stroške okrepitve in razširitve omrežja, če v primernem roku, dogovorjenem z elektrooperaterjem, ne zagotovi priključitve nove naprave ali objekta.

(19) Pred izdajo soglasja za priključitev naprave ali objekta, zaradi katerega je treba okrepiti prenosno ali distribucijsko omrežje, mora vlagatelj zahteve za priključitev naprave ali objekta iz prejšnjega odstavka na zahtevo elektrooperaterja zagotoviti ustrezno zavarovanje, ki ga elektrooperater lahko unovči, če imetnik soglasja za priključitev v primernem roku, dogovorjenem z elektrooperaterjem, ne zagotovi priključitve.

(20) Če so stroški, ki jih je imel elektrooperater zaradi ojačitve omrežja, večji od unovčenega zneska ustreznega zavarovanja, ima elektrooperater pravico zahtevati razliko do popolne povrnitve stroškov.

(21) Na podlagi soglasja za priključitev skleneta elektrooperater in uporabnik sistema pogodbo o uporabi sistema, v kateri so urejena medsebojna razmerja v zvezi s plačilom omrežnine. Uporabnik sistema je dolžan pred izvedbo priklopa plačati omrežnino za priključno moč v skladu s soglasjem za priključitev in veljavnim cenikom za priključno moč.

(22) Soglasje za povečanje priključne moči ali priključitev na prenosni sistem morata pridobiti tudi operater distribucijskega sistema in upravljalec zaprtega distribucijskega sistema.

(23) Vlogo za soglasje za priključitev na 110 kV omrežje odda pravna ali fizična oseba iz prvega odstavka tega člena pri sistemskem operaterju, ki določi priključno točko. Priključno točko lahko določi sistemski operater s soglasjem distribucijskega operaterja tudi na distribucijskem delu 110 kV omrežja ob upoštevanju pogojev, določenih v sistemskih obratovalnih navodilih. V primeru spora med elektrooperaterjema o priključni točki odloči agencija. O vlogi za soglasje za priključitev odloči elektrooperater, na katerega omrežju je določena priključna točka.

143. člen

(odklop po predhodnem obvestilu)

(1) Elektrooperater odklopi uporabnika sistema na posameznem prevzemno-predajnem mestu po predhodno poslanem obvestilu, če ta v roku, določenem v obvestilu, ne izpolni svoje obveznosti, in sicer če uporabnik sistema:

- a) moti oskrbo z električno energijo drugih uporabnikov sistema;
- b) odreče ali onemogoči osebam, ki imajo pooblastilo operaterja sistema, dostop do vseh delov priklopa, do zaščitnih in merilnih naprav ter do energetskega objekta, naprav ali napeljav, kadar obstaja sum, da te naprave povzročajo motnje;
- c) prek svojih energetskega naprav omogoči priključitev energetskega naprav drugih oseb;

č) na opomin elektrooperaterja ne zmanjša odjema ali oddaje moči oziroma količine na dogovorjeno vrednost v zahtevanem roku;

d) ne plača omrežnine v predpisanem roku, oskrb elektrooperaterja (zasilna oskrba, nujna oskrba in neupravičen odjem) in storitev, ki so sestavni del gospodarske javne službe in niso zajete v omrežnini;

e) v roku, ki ga določi elektrooperater oziroma pristojni inšpekcijski organ, ne odstrani oziroma ne zniža do dovoljene meje motenj, ki jih povzročajo njegovi objekti, naprave ali napeljave ali odjemalci;

f) nima veljavnih pogodb o dobavi električne energije, ki pokrivajo njegov celoten odjem na določenem prevzemno-predajnem mestu, ali če dobavitelj pisno obvesti operaterja, da je dobavitelj ali končni odjemalec odstopil od pogodbe o dobavi električne energije na določenem prevzemno-predajnem mestu uporabnika sistema, razen v primerih iz 32. člena tega zakona.

(2) Distribucijski operater ne sme odklopiti ranljivega odjemalca iz razloga iz d) in f) točke prejšnjega odstavka, če so izpolnjeni pogoji iz 33. člena tega zakona.

(3) Dobavitelj, ki je odstopil od pogodbe o dobavi, ali dobavitelj, ki mu je uporabnik sistema sporočil, da odstopa od pogodbe o dobavi, je dolžan distribucijskega operaterja nemudoma obvestiti o odstopu. Po prejemu obvestila o odstopu od pogodbe mora elektrooperater pravočasno obvestiti morebitne druge dobavitelje, ki dobavljajo energijo prek prevzemno-predajnega mesta uporabnika, ki nima pogodbeno pokrite celotne dobave, o začetku postopka odklopa po predhodnem obvestilu.

(4) Ko dobavitelj odstopi od pogodbe o dobavi iz razlogov, ki so na strani uporabnika sistema, je zavezanec za plačilo vseh stroškov, ki jih ima zaradi tega distribucijski operater, uporabnik sistema.

(5) V primeru odstopa od pogodbe o dobavi s strani dobavitelja ali uporabnika sistema distribucijski operater pošlje uporabniku obvestilo o odklopu. Merilno točko, ki je predmet te pogodbe o dobavi, izključi iz bilančne skupine dosedanjega dobavitelja najpozneje 16. dan po preteku rokov iz devetega odstavka tega člena, ki jih določi v obvestilu o odklopu, ob upoštevanju začetka teka rokov, določenega v desetem odstavku tega člena. Do izvedbe odklopa oziroma do izključitve iz bilančne skupine dobavo izvaja dobavitelj. Distribucijski operater je dolžan zaključni odčitek merilne naprave ugotoviti za dan izključitve iz bilančne skupine, če to ni mogoče, pa od pet dni pred do pet dni po izključitvi iz bilančne skupine, ter vrednost na dan izključitve iz bilančne skupine izračunati na podlagi izvedenega odčitka in pretekle porabe. Na ta dan se začne tudi pripadnost novemu dobavitelju, če je bila o tem sklenjena ustrezná pogodba.

(6) Dobavitelj, ki je odstopil od pogodbe o dobavi zaradi neplačila stroškov dobavljene električne energije, lahko do izvedbe odčitka zaključnega stanja merilne naprave, ki ga opravi distribucijski operater, z enostransko izjavo prekliče odstop.

(7) Distribucijski operater v sistemskih obratovalnih navodilih iz 136. člena tega zakona podrobneje določi obveznosti ter postopek ravnanja distribucijskega operaterja in dobavitelja v primeru odstopa od pogodbe o dobavi s strani dobavitelja ali končnega odjemalca ter vrste stroškov iz četrtega odstavka tega člena.

(8) Če traja odklop iz prvega odstavka tega člena dlje kot tri leta, mora imetnik soglasja za priključitev pred ponovnim priklopom pridobiti novo soglasje za priključitev na sistem iz 139. člena tega zakona, brez plačila omrežnine za priključno moč.

(9) Elektrooperater mora gospodinjkega odjemalca o odklopu obvestiti vsaj deset dni pred odklopom, poslovnega odjemalca pa vsaj osem dni pred odklopom.

(10) Obvestilo iz prvega odstavka tega člena se pošlje z navadno pošiljko ali na dogovorjen elektronski način. Roka iz prejšnjega odstavka začneta teči četrti dan od datuma izdaje obvestila, navedenega na obvestilu.

(11) Distribucijski operater ravnanja uporabnika sistema iz točke f) prvega odstavka tega člena in četrte alineje prvega odstavka 144. člena tega zakona šteje kot neupravičen odjem ter ravna po postopkih za določitev neupravičenega odjema iz sistemskih obratovalnih navodil iz 136. člena tega zakona.

144. člen

(odklop brez predhodnega obvestila)

(1) Elektrooperater odklopi prevzemno-predajno mesto brez predhodnega obvestila, če uporabnik sistema na tem primopredajnem mestu:

- z obratovanjem energetskega objekta, naprav ali napeljav ogroža življenje ali zdravje ljudi ali ogroža premoženje;
- ob pomanjkanju električne energije ne upošteva zaščitnih ukrepov o omejevanju odjema električne energije iz sistema iz 138. člena tega zakona;
- brez soglasja elektrooperaterja priključi na omrežje svoje energetske naprave ali napeljave;
- onemogoča pravilno registriranje obračunskih količin električne energije ali če uporablja električno energijo brez zahtevanih oziroma dogovorjenih merilnih naprav ali mimo njih.

(2) Elektrooperater je dolžan po odpravi razlogov za odklop iz prejšnjega odstavka prevzemno-predajno mesto na stroške uporabnika sistema ponovno priklopiti na sistem. Če traja odklop iz prejšnjega odstavka dlje kot tri leta, mora imetnik soglasja za priključitev pred ponovnim priklopom pridobiti novo soglasje za priključitev na sistem iz 139. člena tega zakona, brez plačila omrežnine za priključno moč.

(3) Če uporabnik sistema ali imetnik soglasja za priključitev elektrooperaterju oziroma pooblaščenim osebam elektrooperaterja ne dovoli izvesti odklopa skladno s tem členom in s 142. in 143. členom tega zakona ali mu grozi, lahko pooblaščen oseba operaterja izvede odklop s pomočjo policije.

156. člen

(hujši prekrški)

(1) Z globo od 10.000 do 50.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:

- sama ali prek posrednikov oziroma zastopnikov pri prodaji električne energije ali storitev agregiranja uporablja zavajajoče ali nepošteno poslovne prakse (deseti odstavek 15. člena tega zakona);
- uporabnikom sistema ne zagotovi dostopa do prenosnega sistema pod nediskriminatornimi pogoji (četrti odstavek 45. člena tega zakona);
- ne obvesti agencije v skladu s prvim, drugim in tretjim odstavkom 56. člena tega zakona;
- distribucijskemu operaterju ne omogoči dostopa preko enotne vstopne točke nacionalnega podatkovnega vozlišča in stalnega dostopa do vseh podatkov, ki jih uporablja in jih pridobiva za potrebe izvajanja prenesenih nalog, kot določa tretji odstavek 69. člena tega zakona;
- nima sprejetih in objavljenih sistemskih obratovalnih navodil v skladu s 136. členom tega zakona.

(2) Z globo od 5.000 do 15.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik.

(3) Z globo od 1.000 do 5.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

157. člen

(prekrški)

(1) Z globo od 5.000 do 30.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

- na svoji spletni strani ne objavi splošnih pogodbenih pogojev in informacij o veljavnih cenah in tarifah za končne odjemalce v skladu s četrtem odstavkom 15. člena tega zakona;
- kot dobavitelj spremembe splošnih pogojev ne sporoči v skladu s petim odstavkom 15. člena tega zakona ali če obvestilo o spremenjenih pogojih poslovanja ni brezplačno;
- končnih odjemalcev pred sklenitvijo pogodbe ne seznani z informacijami iz tretjega odstavka 17. člena tega zakona;
- ne posreduje podatkov o spremenjeni ceni v skladu s četrtem odstavkom 20. člena tega zakona ali posreduje nepravilne podatke o cenah s kršitvijo te določbe;

- kot agregator malih poslovnih odjemalcev in gospodinjskih odjemalcev pred sklenitvijo pogodbe ne seznani v celoti s priložnostmi, stroški in tveganji, povezanimi z izvajanjem teh pogodb v nasprotju z drugim odstavkom 21. člena tega zakona;
- kot agregator končnemu odjemalcu na njegovo zahtevo vsaj enkrat na obračunsko obdobje ne izroči brezplačno vseh pomembnih podatkov o prilagajanju odjema ter proizvodnje ali podatkov o dobavljeni in prodani električni energiji v nasprotju z četrtem odstavkom 21. člena tega zakona;
- kot dobavitelj v nasprotju s petim odstavkom 21. člena tega zakona določi končnemu odjemalcu, s katerim ima sklenjeno pogodbo o dobavi, diskriminatoren pogoj ali neupravičeno pogodbeno omejitev, zahtevo, postopek, kazen ali obveznost dodatnega plačila;
- ne zagotovi sam ali skupaj z drugimi dobavitelji v okviru združenja postopka izvensodnega reševanja sporov s potrošniki v zvezi z dobavo električne energije gospodinjskim odjemalcem po tem zakonu pred neodvisnim izvajalcem izvensodnega reševanja sporov skladno z drugim in tretjim odstavkom 27. člena tega zakona;
- ne zagotovi dobave električne energije na zahtevo odjemalca v skladu z drugim odstavkom 32. člena tega zakona;
- ne sodeluje na izravnalnem trgu na način, kot je to določeno s predpisom iz druge alineje četrtega odstavka 94. člena tega zakona;
- ne predloži agenciji letnega poročila v rokih iz tretjega odstavka 105. člena tega zakona;
- brez soglasja operaterja na njegovo omrežje priključi svoje objekte, naprave in napeljave oziroma omogoči priključitev drugih objektov, naprav in napeljav (prvi stavek prvega odstavka 139. člen tega zakona);
- o začasnem odklopu ne obvesti odjemalca v skladu s tretjim odstavkom 142. člena tega zakona;
- merilne točke ne izključi iz bilančne skupine dosedanjega dobavitelja (peti odstavek 143. člena tega zakona);
- ne priključi v roku 24 ur na svoje stroške odjemalca energije na omrežje, kadar se ugotovi, da je bil neutemeljeno odklopljen (drugi odstavek 146. člena tega zakona);
- ne hrani najmanj šest let podatkov v zvezi s pravnimi posli o dobavi električne energije in z izvedenimi finančnimi instrumenti za trgovanje z električno energijo (prvi odstavek 149. člena tega zakona).

(2) Z globo od 3.000 do 15.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik.

(3) Z globo od 1.000 do 3.000 eurov se za prekršek iz šestega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

159. člen

(lažji prekrški)

(1) Z globo od 1.000 do 10.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

- kot elektrooperater pred sklenitvijo pogodbe o uporabi sistema ne obvesti uporabnika sistema o pravicah in obveznostih izbire dobavitelja ali končnega odjemalca ne seznani s seznamom dobaviteljev končnim odjemalcem (četrty odstavek 9. člena tega zakona);
- kot dobavitelj ne zagotovi brezplačno gospodinjskemu odjemalcu ustreznih informacij o alternativnih ukrepih, da ne bi prišlo do odklopa, najpozneje ob pošiljanju zadnjega opomina (peti odstavek 16. člena tega zakona);
- ne omogoči končnemu odjemalcu električne energije, da zamenja dobavitelja v roku iz tretjega odstavka 18. člena tega zakona;
- končnemu odjemalcu zaračuna menjavo dobavitelja ali registracijo pogodbe z agregatorjem (četrty odstavek 18. člena tega zakona);

- kot dobavitelj ali agregator zaračuna odstopnino končnim odjemalcem v nasprotju s petim odstavkom 18. člena tega zakona;
- v roku ne pošlje zaključnega računa končnemu odjemalcu električne energije, ki je zamenjal dobavitelja (sedmi odstavek 18. člena tega zakona);
- ne obvešča končnih odjemalcev električne energije periodično o njihovi porabi (prvi odstavek 19. člena tega zakona);
- končnim odjemalcem električne energije ali drugim osebam, ki zahtevi za dostop do podatkov o porabi energije predložijo pooblastilo končnega odjemalca, ne omogoči dostopa do podatkov o porabi v skladu z drugim odstavkom 19. člena tega zakona;
- dostop do podatkov o porabi električne energije zaračuna v nasprotju s četrnim odstavkom 19. člena tega zakona;
- kot dobavitelj in drugo elektroenergetsko podjetje ne zagotovi, da so računi in informacije na računu pravilne, razumljive, jasne, jedrnate, uporabniku prijazne in predstavljene na način, da omogočajo primerjavo s strani končnih odjemalcev (prvi odstavek 25. člena tega zakona);
- kot dobavitelj in drugo elektroenergetsko podjetje na zahtevo končnega odjemalca ne posreduje jasnega in razumljivega pojasnila o tem, kako je bil pripravljen njihov račun ali, če račun ne temelji na dejanski porabi, odgovor ne obsega tudi pojasnila o načinu končnega obračuna glede na dejansko porabo (drugi odstavek 25. člena tega zakona).

(2) Z globo od 1.000 do 10.000 eurov se kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 100 do 500 eurov se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika in odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

160. člen

(prekrški za kršitve določb Uredbe 2019/943/EU)

(1) Z globo od 30.000 do 100.000 eurov se kaznuje za prekršek sistemski operater, če:

- uporabi postopek za omejitev transakcij, ko ni izrednih okoliščin v skladu z drugim odstavkom 16. člena Uredbe 2019/943/EU;
- ne da na razpolago udeležencem na trgu najvišje možne ravni zmogljivosti medsebojnih povezav in prenosnih omrežij (četrti odstavek 16. člena Uredbe 2019/943/EU);
- pri določanju cen za dostop do omrežij ne upošteva vseh plačil in prejemkov iz četrtega odstavka 18. člena Uredbe 2019/943/EU.

(2) Z globo od 2.000 do 4.000 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba sistema operaterja, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 20.000 do 50.000 eurov se kaznuje za prekršek sistemski operater če:

- ne da na voljo najvišje možne zmogljivosti interkonektorjev v skladu s četrnim odstavkom 16. člena Uredbe 2019/943/EU;
- ne da na trg dodeljene zmogljivosti, ki ni bila uporabljena v skladu z desetim odstavkom 16. člena Uredbe 2019/943/EU;
- ne združi vseh zahtev po prenosni zmogljivosti v nasprotni smeri v skladu z enajstim odstavkom 16. člena Uredbe 2019/943/EU;
- ne vzpostavi načina za usklajevanje in izmenjavo informacij v skladu s prvim odstavkom 50. člena Uredbe 2019/943/EU;
- ne objavi informacij v skladu z drugim odstavkom 50. člena Uredbe 2019/943/EU;

- ne objavi ocene razpoložljivih zmogljivosti v skladu s tretjim odstavkom 50. člena Uredbe 2019/943/EU.

(4) Z globo od 1.000 do 2.000 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba systemskega operaterja, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

162. člen

(začetek uporabe določbe o roku za menjavo dobavitelja oziroma agregatorja)

Določba tretjega odstavka 18. člena tega zakona se začne uporabljati 1. januarja 2026. Do takrat mora elektrooperater, ki je prejel zahtevo za menjavo dobavitelja ali agregatorja, izvesti vse potrebno, da lahko končni odjemalec začne izvrševati pogodbo o dobavi električne energije z novim dobaviteljem oziroma pogodbo o agregiranju z novim agregatorjem najpozneje v 21 dneh od vložitve popolne zahteve.

Energetski zakon (Uradni list RS, št. 38/24)

35. člen

(mednarodno sodelovanje agencije)

(1) Agencija sodeluje z ACER pri čezmejnih zadevah.

(2) Visokega predstavnika agencije v odboru regulatorjev ACER v skladu s prvim odstavkom 21. člena [Uredbe 2019/942/EU](#) in njegovega namestnika imenuje svet agencije izmed zaposlenih na agenciji za dobo pet let. Visok predstavnik in njegov namestnik sta po preteku te dobe lahko znova imenovana. Izpolnjevati morata pogoje iz prvega odstavka 42. člena tega zakona.

(3) Visokemu predstavniku agencije in njegovemu namestniku predčasno preneha mandat iz razlogov, navedenih v prvem odstavku 43. člena tega zakona, in z dnem prenehanja delovnega razmerja v agenciji.

(4) Agencija sodeluje, se posvetuje in zagotavlja podatke, ki so potrebni za izpolnjevanje nalog ACER, drugih nacionalnih regulativnih organov, systemskih operaterjev in operaterjev prenosnih sistemov drugih držav članic Evropske unije neposredno in v okviru regionalnega sodelovanja, po potrebi pa tudi z ustreznimi organi drugih držav.

(5) Agencija spodbuja in omogoča sodelovanje systemskih operaterjev na regionalni ravni, vključno s čezmejnimi vprašanji, da se ustvari konkurenčen notranji trg za električno energijo in plin, ter spodbuja usklajenost pravnega, regulativnega in tehničnega okvira na geografskih območjih, ki so opredeljena v skladu s tretjim odstavkom 34. člena [Uredbe 943/2019/EU](#), ali na drugih geografskih območjih.

(6) Agencija sodeluje z regulativnimi organi v drugih državah članicah Evropske unije pri izvajanju ukrepov, s katerimi:

1. spodbuja uvajanje obratovalnih dogovorov, da bi omogočili optimalno upravljanje omrežja, spodbudili skupne borze električne energije in plina in dodeljevanje čezmejnih zmogljivosti ter vključno z novimi povezavami omogočili ustrezno raven zmogljivosti za povezovanje v regiji in med regijami, da se omogoči razvoj učinkovite konkurence in izboljša zanesljivost dobave brez razlikovanja med dobavitelji v različnih državah članicah;

2. uskladi vse omrežne kodekse za operaterje prenosnih sistemov in druge udeležence na trgu;

3. uskladi skupni nadzor nad subjekti, ki opravljajo funkcije na regionalni ravni;

4. uskladi skupni nadzor, v sodelovanju z drugimi vključenimi organi, nad nacionalnimi, regionalnimi in vseevropskimi ocenami zadostnosti;

5. uskladi pravila za upravljanje omrežij in

6. izvaja svoje pristojnosti v skladu z [Uredbo 1227/2011/EU](#).

(7) Agencija lahko sklepa sporazume z drugimi regulativnimi organi za pospešitev regulativnega sodelovanja. Pri izvajanju ukrepov iz prejšnjega odstavka se agencija, če je to potrebno, posvetuje z ministrstvom, sistemskim operaterjem in operaterjem trga.

(8) Agencija pri čezmejnih zadevah sodeluje z regulativnim organom ali organi zadevnih držav članic Evropske unije in ACER. Glede delovanja plinske infrastrukture, ki poteka v tretjo državo ali iz nje, se lahko agencija posvetuje in sodeluje s pristojnimi organi tretje države. Kadar je v Republiki Sloveniji prva povezovalna točka plinske infrastrukture v tretjo državo ali iz nje, se agencija pred sodelovanjem s pristojnimi organi tretje države posvetuje z regulativnimi organi drugih držav članic, ki jih ta infrastruktura zadeva.

55. člen

(naloge agencije)

(1) Agencija kot javno pooblastilo izvaja upravne in druge naloge, določene s tem zakonom, uredbami Evropske unije, ki določajo pristojnost nacionalnih regulatorjev na področju energije, ali na podlagi zakona sprejetega splošnega akta agencije.

(2) Agencija z izvajanjem svojih nalog zagotavlja, da:

- elektrooperaterji ter po potrebi tudi lastniki sistema in elektroenergetska podjetja izpolnjujejo obveznosti, ki jim jih nalagajo ta in drugi področni zakoni, predpisi Evropske unije in splošni akti agencije, vključno s čezmejnimi zadevami;
- operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov plina ter po potrebi tudi lastniki sistema in podjetja plinskega gospodarstva izpolnjujejo obveznosti, ki jim jih nalagajo ta in drugi področni zakoni, uredbe Evropske unije in splošni akti agencije, vključno s čezmejnimi zadevami.

(3) Agencija izvaja na področju oskrbe z električno energijo tudi naslednje naloge:

1. spremlja in ocenjuje uspešnost sistemskega in distribucijskega operaterja v zvezi z razvojem naprednega omrežja, ki spodbuja energetske učinkovitost, vključno z uravnavanjem obremenitev in prilagajanja odjema, vključevanjem obnovljivih virov energije, ki temelji na omejenem naboru kazalnikov, ter vsaki dve leti objavi nacionalno poročilo, vključno s priporočili za izboljšave, ki so jih operaterji dolžni upoštevati v svojih razvojnih načrtih;
2. spremlja naložbe v proizvodne zmogljivosti in zmogljivosti shranjevanja v zvezi z zanesljivostjo dobave;
3. spremlja odpravo neupravičenih ovir in omejitev za razvoj samooskrbe z električno energijo in energetskih skupnosti državljanov;
4. spremlja tehnično sodelovanje med operaterji prenosnih sistemov Evropske unije in tretjih držav;
5. objavlja priporočila glede skladnosti cen za dobavo, v skladu s točko s) prvega odstavka 59. člena Direktive 2019/944/EU;
6. prispeva k implementaciji izmenjave podatkov in dostopa do njih, ki mora temeljiti na minimalnih zahtevah po medsebojni obratovalnosti ter stanju tehnike;
7. prispeva k združljivosti postopkov izmenjave podatkov za najpomembnejše tržne procese vsaj na regionalni ravni na način, da izvaja nadzor nad skladnostjo implementacije izmenjave podatkov na nacionalni ravni z določbami tega pododdelka.

(4) Agencija izpolnjuje in izvaja vse pravno zavezujoče odločitve ACER in Evropske komisije.

(5) Agencija preprečuje navzkrižno subvencioniranje med dejavnostmi prenosa, distribucije in dobave, pri čemer se lahko zaradi preprečitve pomembnega dviga omrežnine presežki in primanjkljaji omrežnine elektrooperaterjev na ravni sistema pobotajo. Enako velja v primeru načrtovanih presežkov in primanjkljajev omrežnine pri načrtovanju regulativnega okvira.

161. člen

(prenos odjemalcev drugemu dobavitelju)

Vlada lahko v primerih, ko se dobavitelj električne energije ali plina umakne s trga ali ga s trga izloči organizator trga, in bi tak umik ali izločitev povzročil resna tveganja za motnje v oskrbi odjemalcev dobavitelja, dotedanje odjemalce dodeli enemu ali več novim dobaviteljem električne energije ali plina od preostalih dobaviteljev, ki delujejo na trgu.

V. PRILOGA

- izjava o skladnosti